This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

289. c. 4

1595

ICE 6 BA 1

54 k. 2

Supplement

til

islandske Ordbøger

af

Jón Þorkelsson.

Reykjavík.
Trykt hos Einar Þórðarson.
1876.

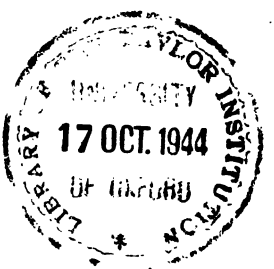
LIBRARY
17 OCT. 1944

Forord.

Hensigten med Udgivelsen af nærværende lille Ordsamling er at yde Bidrag til nye Udgaver af islandske Ordbøger. Største Delen af de i Samlingen optagne Ord findes hverken i Fritzners eller Cleasby—Vigfussons Ordbog. Nogle af dem findes i disse Ordbøger, men enten med Henvisninger til Sider i Skindbøger, eller til *Art.*, *Mar.*, *Post.*, *Thom.*, uden Angivelse af Sidetal; andre, som findes i Cl.—Vigfussons Ordbog, ere der ikke begrundede ved nogensomhelst Henvisning, f. E. Ordene fastmáll, fóstrdóttir. Ved saadanne Ord henvises her i Ordsamlingen til Sider og Linjer i trykte Bøger. Enkelte Ord ere her opførte med andet Kjön (matlaun, orðfœri, rekendi), eller i et andet Tal (orðkrókar, ráðkrókar, raunarstafir, som ikke synes at forekomme i Ental). eller med en nöjagtigere Angivelse af grammatiske Former (ágirni, atgørvi), eller i en anden Betydning (orrosta), eller i en anden Form (skuldfesti), eller med Henvisninger til andre Steder, end hos Fritzner eller Vigfusson. Den her brugte Retskrivning er i alt væsenligt den samme som hos Fritzner, endogsaa der, hvor en anden Skrivemaade synes at være rigtigere. Jeg har saaledes skrevet aptr, eptir (for aftr, eftir), en (for enn), u og um (for o og om) i Enden af Ord, ú-, den nægtende Forstavelse (for ó), o. s. v. Ved Citater af meget gamle Skindbøger, som ere udgivne med uforandret Retskrivning, f. E. den stockholmske Homiliebog (Lund 1872), har jeg afveget fra den almindelige Regel ved at gjengive saadanne Steder med uforandret Retskrivning, for saa vidt som dette lod sig gjöre ved Hjælp af de Typer, som haves her i Trykkeriet. Accenter over Diftonger have ikke kunnet gjengives. Efter m (f. E. i Ordet skemð) har jeg skrevet ð (ikke d), og i Ord, hvis første Stavelse sædvanlig skrives kvenn-, har jeg skrevet kven-, da Roden i Ordet kona, nemlig kven, synes kun at indeholde ét n. Dette synes ogsaa at fremgaa af den nu brugelige Udtale af Ordet kvenelskr, hvori Stavelsen kven udtales med et langt e og ét n.

Reykjavík, i Juli 1876.

Forkortelser,

som ikke stemme overens med eller mangle i Fritzners Ordbog.

BH., Sagan af Birni Hítdœlakappa, Kbh. 1847.
Bs., Biskupa sögur, Kmh. 1858. 1862. 1867.
Fas., Fornaldar sögur, Kmh. 1829. 1830.
Fms., Fornmanna sögur, Kmh. 1825—37.
Frb., Frísbók, Christiania 1871. .
Fs., Fornsögur, Leipzig 1860.
ger. gerundivum.
Grg. eller *Grg.(Kb.)*, Grágás (Konungsbók), Kmh. 1852.
Grg.(Sb.), Grágás (Staðarhólsbók), Havniæ 1829.
H., Homiliu-bók, Lund 1872.
Hák. Iv., Hákonar saga Ivarssonar i Gustav Storm, Snorre Sturlassöns Historieskrivning, Kbh. 1873. S. 236—60.
Isl. Ann., Íslenzkir Annálar, Hafniæ 1847.
Js., Járnsíða, Havniæ 1847.
Km., Karlamagnus saga, Christiania 1860.
Ks., Konunga sögur, Christiania 1873.
Lv., Ljósvetningasaga i Islendinga sögur, Kmh. 1830, S. 1—112.
Mar., Maríu saga, Christiania 1871.
NgL., Norges gamle Love, Christiania 1846. 1848. 1849.
Norr. Skr., Norrøne Skrifter af sagnhistorisk Indhold, Christiania 1864. 65. 73.
O. G., Odd Gottskalkssöns Ny Testamente, Roskilde 1540.
part. reflex., participium reflexivum.
Ps., Postola sögur, Christiania 1874.
Rb., Rímbegla, Havniæ 1780.
Rs., Riddara sögur, Strassburg 1872.
Sd., Svarfdœla saga i Islendinga sögur, Kmh. 1830, S. 113—198.
Sks., Konungs skuggsjá, Christiania 1848.
Tímar., Tímarit, gefið út af Jóni Péturssyni, Reykjavík 1869. 70. 71. 73.
Thom., Thomas saga erkibyskups, Christiania 1869.
Vm., Vilkins máldagi i Haandskrift.
Þiðr., Saga Þiðriks konungs af Bern, Christiania 1853.

A, Á.

ábótaligr, *adj.*, hørende til en Abbed: Því er af honum lesit líkara byskupligri framferð, enn ábótaligri, *Mar.* 197$_{25}$.

ábyrgr, *adj.*, fikker, betrygget: halda fé ábyrgio, være ansvarlig for Kvæg, *Grg.* 2, 146$_{25}$. halda ábyrgio skipino, indestaa for Skibet, 2, 69$_{10}$. hafi hann vitni sitt svá lengi ábyrgt sem önnur kaups vitni, *Frost.* 14,2 (NgL. 1, 249$_{4}$).

áeggja (að), *v.*, tilskynde: at hann áeggi þeim vel at gera, *Thom.* 164$_{13}$.

áeggjari, *m.*, Tilskynder: hórdómsins, *Mar.* 1107$_{28}$.

afblómga (að), *v.*, nedsætte, forringe: frægð manns, *Ps.* 571$_{24}$. þá er þér sát vára frægð afblómgaða með áleitni ok umlestri heimskra manna, *Mar.* 458$_{8}$.

afbrugðning, *f.*, Overtrædelse, *Ps.* 729$_{19}$.

afbrýði, *f.*, Jalousi, *gen.* afbrýðis: afbrydes sædom, *Ps.* 145$_{22}$.

afdœma (md), *v.*, fordömme, erklære for slet: Hann afdœmir þat er fordœmiligt er, *Thom.* 374$_{35}$.

afeigna (að), *v.*, erklære løst fra: konungr afeignar sér alla hlýðni við Rómakirkju, opsiger den romerske Kirke al Lydighed, *Thom.* 382$_{28}$.

affletting, *f.*, Berøvelse, Borttagelse: allra sinna penninga, *Ps.* 688$_{17}$.

afganga, *f.*, Overtrædelse: guðs laga ok setninga heilagra feðra, *Thom.* 106$_{11}$.

afhylja (-hulda), *v.*, afsløre, vise: afhyljandi sitt sár ok sinn handarstubb, *Mar.* 1124$_{35}$.

afhyrning, *f.*, Hjörne: því er honum niðr skotit út í afhyrning nökkura, *Mar.* 555$_{6}$.

afhærðr, *part.*, berøvet Haarene, *Ps.* 476$_{7}$.

afkynjaðr, *part.*, vanslægtet, *Ps.* 636$_{20}$.

afkynjast (að), *v.*, vanslægte: guð firri oss því, at afkynjast svá (vanslægte saaledes fra) vorri rómverskri kristni, *Thom.* 382$_{13}$.

aflíma, *adj.*, lam, *Ps.* 431$_{28}$.

afloka (að), *v.*, tage Laaget af, aabne: Er þá kistill aflokaðr, ok sýnist hvat hann hefir, *Thom.* 301$_{16}$. afloka propitiatorium, *Bp.* 2, 229$_{12}$.

aflögligr, *adj.*, ulovlig, utilbørlig: pínsl, *Ps.* 499$_{27}$. með eiðum ok aflögligum setningum, *Thom.* 384$_{1}$.

afsveipa, *v.*, afſløre, blotte: líkit, *Ps.* 653₁₀.

aftekinn, *part.*, unbtagen: at afteknum þeim stundum, *Fms.* 10, 232₂₅.

aftrúaðr, *adj.*, vantroende, *Ps.* 735₂₉.

afvísa (að), *v.*, afvíſe: svá at um síðir er unga manni afvísat, *Mar.* 514₃₁.

ágirni, *f.*, Gjerrighed; *g.* ágirnis, *Mar.* 104₂₀. 139₈.

ágætleikr, *m.*, Fortræffelighed: líkar oss hann vel af styrk ok ágætleik, *ÓT.* (1853), 27₁₂.

ágætsamliga, *adv.*, fortræffelig, *Thom.* 8₁.

áhyggjufenginn, *adj.*, bekymret: þú hefir verit áhyggjufenginn um brautför þína, *Mar.* 343₂₀.

akrskurðarmaðr, *m.*, Høſtmand, Mejer: vitja akrskurðarmanna sinna, *Mar.* 882₁₁.

aldaóðal, *n.*, evig Ejendom: Skal þessar eignir staðrinn ævinliga eiga sér til aldaóðals, *DN.* I, Nr. 8, 25/9 1225.

ákæra (rð), *v.*, paatale: vilja þeir þessor mál hrœra ok ákæra, *Thom.* 169₁₀.

ákærslumaðr, *m.*, Anklager: fyrr nefndir ákærslomenn (*praefati queruli*), *Thom.* 169₁₁.

áleiddr, *part.*, bragt til, tilbøjelig: ok meðr þessu verðr hans hugr nokkut áleiddr at fyrirláta veg eilífs lífs, *Mar.* 764₂₀.

áleita (að), *v.*, angribe: Aðrir löstuðu ok áleituðu aðra, *Mar.* 1167₁₀. Megu þeir menn mjök lastaðir ok áleitaðir verða, *Stj.* 255₂₅.

álítari, *m.*, Beſtuer, Styrer, Ordner: allra hluta, *Ps.* 874₁₈.

álitning, *f.*, Betragtning: himinríkis fagnaðar, *Ps.* 125₂₇.

alskotinn, *part.*, moden: þá er hann óð í rúgakr alskotinn, *Piðr.* 180₂₃.

áminniligr, *adj.*, mindeværdig (?): rödd, *Thom.* 339₇.

áminning, *f.*, Omtale (*l. mentio*): oftleg á. dauðans, *Barl.* 51₃₄.

ámæltr, *part.*, vera á., dadles, blive dadlet, *Km.* 507₂.

andvaralauss, *adj.*, uden Frygt: sú vist es sælegre ok fegensamlegre ok andvaralausare an maþr mege hyggia, *H.* 45₁₇.

andvari, *m.*, Frygt, Forſtrækkelſe; þar es ótte svá mikill oc a. at þeim dóme, at þá skiálfa englar guðs, *H.* 45₈.

andverði, *n.*, = andvirði, Vederlag, *Ps.* 569₁₃.

andvirða (rð), *v.*, erhverve eller modtage ſom Gjengjæld: at þar fyrir andvirði hann sér himnaríki, *Thom.* 396₃₀.

angrsama (að), *v.*, gjöre ſmertelig: finna þeir hans líkam vera hörðu hárklæði klæddan, þat er af öðru var eigi minnr meinsamat ok angrsamat, enn snarpleika, *Thom.* 274₁₃. Maaſte bör der læſes meinsamt ok angrsamt.

apaldrsgarðr, *m.*, Æblehave, *Piðr.* 280₈. 310₂₅. í apaldrsgörðum, *Km.* 398₂.

aptansöngsmál, *n.*, Aftensangstid: til þess er liðit var a., *Km.* 290s. 433$_{10}$.

aptrlag, *n.*, Tilbagegivelse: eigna þeirra, er játaðar váru í þeira sætt, *Thom.* 421$_{5}$.

aptrskipan, *f.*, Tilbageførelse til den forrige Tilstand: allra hluta, *Thom.* 418$_{25}$.

ásakandi, *adj.*, som fortjener Dadel *(accusandus)*: Er þessi maðr Petrus eigi ásakandi, *Mar.* 115$_{17}$.

áskeyti, *n.*, Angreb: nú var at búast í mörgum áskeytum, *Thom.* 328$_{88}$.

ásóknarmaðr, *m.*, 1) Anklager: Nú sem hann má eigi af ásóknarmönnum sigraðr verða, *Thom.* 57$_{2}$. 2) Angriber: meinleysis, *Ps.* 903$_{7}$.

ástaða, *f.*, 1) Paastand: Þeir váru svá úvíkjanligir í sinni ástöðu mér til skaða, *Ps.* 706$_{17}$. með sinni vitru ok lögligri ástöðu, *Thom.* 310$_{17}$. 2) Grund: Hefir hann enga lögliga ástöðu til mótkasta, 337$_{33}$.

ástfenginn, *adj.*, elskende: hann var svá á. við Maríu, *Mar.* 134$_{21}$.

ástleiki, *m.*, Kjærlighed: en ek hrygg með ástleika kysta ástsamliga hans varir, *Mar.* 1010$_{13}$.

ástvina, *f.*, fortrolig Veninde: hverr hœlir sinni ástvinu, *Thom.* 300$_{35}$.

ásýn, *f.*, Paaskud: undir þeiri á., sem hann vildi spacera, *Mar.* 312$_{9}$.

ásýnd, *f.*, b. s.: undir þeiri á., at hún vildi bergja corpus domini, *Mar.* 1058$_{30}$.

atblástrarmaðr, *m.*, Ophavsmand: ógna ok aldrtila Krists lærisveina, *Ps.* 38$_{16}$.

atfréttarmaðr, *m.*, Efterforsker: úscemðarinnar, *Ps.* 903$_{16}$.

atfyndli, *f.*, Irettesættelse, *Ps.* 469$_{21}$.

atgørvi, *f.*, Dygtighed; *g.* atgørvis, *ÓT.* (1853), 67$_{24}$. *Fas.* 3, 645$_{18}$.

athugasamliga, *adv.*, med Eftertanke: sagði a. Ave Maria versit alt út, *Mar.* 145$_{7}$. Býðr, at hann hirtist ok hafist at athugasamligar héðan af, en hingat til, 537$_{24}$.

athugi, *m.*, Andagt: flytja fram bœnir sínar með athuga, *Bs.* 1, 164$_{35}$. *Ps.* 505$_{2}$.

athugliga, *adv.*, med Opmærksomhed: hlýddi hann a. öllu hans eyrindi, *Thom.* 374$_{19}$.

athygli, *n.*, Opmærksomhed, Eftertanke: með listugu a., *Str.* 32$_{13}$. með fullkomlego a., *Barl.* 209$_{35}$.

átján, *num. card.*, atten: atian dœgr, *Ps.* 773$_{31}$.

átrúnaðarmaðr, *m.*, Dyrker, *Ps.* 406$_{5}$.

áttatigi, *num. card.*, firsindstyve: Stefanus var vorðinn áttatigi ára, *Mar.* 504$_{13}$.

áttleri, *adj.*, vanslægtet: óvinr mannanna georer oss svá afleita ok átlera, *H.* 21$_{20}$. svá eroð ér áttlæra, *Ps.* 845$_{20}$.

áttján = átján: tecr hann meþ sér Magnus, sun hans attian vetra gamlan, *Fms.* 10, 414$_{11}$. áttián ríki, *Mar.* 140s.

áttogandi, *num. ord.* firſindstyvende: á hinu áttoganda ári, *Stj.* 562$_{19}$.

auðfluttr, *adj.*, let at anbefale: varð auðfluttast við Norðlendinga, *Sturl.* 10, 26: III 319$_{27}$.

auðfœrr, *adj.*, let fremkommelig: vegr, *Thom.* 465$_{16}$. tilgængelig: eilíf gleði, 559$_{15}$.

auðigleikr, *m.*, Rigdom, *Ps.* 922$_{17}$.

auðkvaddr, *part.*, let at bevæge, formaa: váru menn til þess auðkvaddir, *Sturl.* 9, 41: III 267$_{5}$.

auðkveðinn, *part.*, let at beſtemme: auðkveðin eru þá launin, *Sd.* 135$_{10}$.

auðnarmaðr, *m.*, Ødelægger: eginna félaga, *Ps.* 902$_{32}$.

auðsæliga, *adv.*, klart, tydelig: má öllum a. birtast, at þessi hlutr er sannr, *Mar.* 726$_{21}$.

augabragðligr, *adj.*, fortvarig: þjónusta, *Ps.* 865$_{4}$. líf, 930$_{10}$.

augnaborur, *f. pl.*, Øjehulheder: augat sýndist út standa ór höfðinu ok augnaborunum, *Mar.* 667$_{31}$.

augnasjáldr, *n.*, Øjeſten: Sá grípr í sjálfs mína a., er hann angrar, *Thom.* 175$_{12}$.

ávítan, *f.*, Irretteſættelſe: ávítanaryfirbragð, irretteſættende Mine, *Mar.* 1040$_{11}$.

B.

bakaraofn, *m.*, Bagerovn, *Mar.* 652$_{8}$.

bakmæla (ld), *v.*, bagtale: Konungr bakmælir honum, *Thom.* 183$_{20}$. 197$_{9}$.

bannaðarorð, *n. pl.*, Forbandelſer: Konungr bakmælir nú Thomasi erkibyskupi meðr berum bannaðarorðum, *Thom.* 197$_{9}$.

barnsæll. *adj.*, lykkelig med Hensyn til ſine Børn (εὔτεκνος), *Ps.* 542$_{8}$.

básún, *n.*, Baſun: lætr Sifka blása básún Erminriks konungs, *Þiðr.* 287$_{23}$.

beinskeyti, *f.*, Sikkerhed i at ramme: Eigi mun minna skilja b. okkra, *Fms.* 7, 120$_{8}$.

beiskast (að), *v.*, forbittres: af því beiskast hann nú enn meðr nýjo, *Thom.* 149$_{14}$.

beltissproti, *m.*, Enden af et Bælte: þá tók hann annarri hendi í beltissprota Oddgeirs, *Km.* 328$_{33}$.

berfœtr, *adj.*, = berfœttr, barfodet: Eigi gengr Karlamagnús berfœtr fyrir hestum þeira, *Km.* 230$_{5}$.

bersyndugr, *adj.*, synbig, ἁμαρτωλός: Hræðist ek bersyndugr hana miskunnar at biðja, *Mar.* 1086$_{10}$. *Ps.* 161$_{15}$. þersyngir menn, 845$_{25}$.

bert, *adv.*, tydelig: mæla berara, *Ps.* 428$_{37}$.

bindandi, *f.*, Afholdenhed, *gen.* bindandis: Prior þessi var meinlæta maðr ok bindandis, *Bs.* 2, 146$_{29}$.

bindendi, *f.*, = bindandi: Þat stigsc yfir með ræinliſi oc vanda

bindændi, *Hom.* (1864) 50₉. með mikille bindendi, *Bs.* 1, 394₁₁.

bindendislauss, *adj.*, ubſvævende: b. klerkr ok gálauss, *Mar.* 145₃.

bindindi = bindandi, 1) *f.*: prýddr með dygð heilagrar bindindi, *Mar.* 1025₆. 2) *n.*, at hann hafi geymt samhaldit bindindi, *Bs.* 2, 14₁₃.

bjart, *adv.*, klart, med Glands: skína ljósi bjartara, *Ps.* 546₈, vátta ljósi bjartara, 555₃. spásaga fullkvæmist ljósi bjartara, 611₈.

blámi, *m.*, blaa Farve, Blyfarve: þá þrútnaði fótr á sveini einum með miklum þrota ok bláma, *Flat.* 3, 512₁₀.

blástrpípa, *f.*, Fløjte: af þeira leggjum gerir hann blástrpípur, *Pišr.* 92₂₆.

blaudklæddr, *part.*, blødklædt, blødagtig klædt: Fóroð ér at sjá blaudklæddan mann, *Ps.* 847₂₈. Maaske Skrivfeil for blautklæddr.

bliknan, *f.*, Blegnen: bliknan kemr eftir hræzlu, *SE.* 2, 166₃.

blóðs-teigr, *m.*, Blodager (*Matth.* 27, 8), *Ps.* 768₁. 769₁₄.

blómga(að), *v.*, befrugte: brunnar blómga jörðina, *Ps.* 637₁₉.

blómstr, *g.* blómstrs, *n.*, Blomſt: fyrr enn þat akrsins blómstr upp rann yfir jörðina, *Stj.* 30₆.

blótkennimaðr, *m.*, hedenſk Præſt, *Ps.* 244₁₉.

blótkoppr, *m.*, Offerſkaal: Man Svíum verða blíðara at sleikja innan blótkoppa sína, *Fms.* 10, 353₁.

blýkápa, *f.*, Blykaabe(?): Erkibyskup lét steypa (góðsit) niðr í stóra blýkápu, *Thom.* 499₂₅.

blýknappr, *m.*, Blyknap, *Ps.* 266₉.

blýsvipa, *f.*, Blyſvøbe, *Ps.* 107₃.

boðari, *m.*, Forkynder: heilsamra hluta, *Barl.* 128₂₇.

bókargerð, *f.*, Affattelſe af et Skrift: Svá líkaði sælli Maríu sú bókargerð, *Mar.* 78₁₃. nýsamðar bókagørðir, nylig forfattede Afhandlinger, *Ps.* 633₂₇.

bókalesning, *f.*, Bogens Læsning: bœta yðvart umliðit líf með bœnum og bókalesningum, *Thom.* 400₂₀.

borðklerkr, *m.*, en Geiſtlig, ſom opvarter ved Bordet(?), *Ps.* 384₄.

bótlausliga, *adv.*, uerſtattelig, uigjenkaldelig (*irreparabiliter*): kær vinátta skyldi svá bótlausliga sundr segjast, *Thom.* 117₁₃.

bráðlyndi, *f.*(?), Hidſigbed: honum fylgir engi reiði eða b., *Barl.* 130₂₀.

brauðskífa, *f.*, Stykke Brød, *Ps.* 406₂₇.

brennisteinslogi, *m.*, Svovlflamme, *Ps.* 750₂₃. *Pr.* 453₂₇.

brennusteinsbruni, *m.*, b. ſ., *Pr.* 454₇.

brjóstfastligr, *adj.*, fortrolig: vinir, *Ps.* 912₁₇.

brjóstkaldr, *adj.*, haardhjærtet: kall brjóstkaldra Gyðinga, *Ps.* 562₁₃.

brjóstfastr, *adj.*, faſtſiddende i Hjærtet, indgroet: brunnr hins hlezaða Jesu, *Ps.* 483₁. harðleiki, 601₇.

brjóstkirkja, *f.*, Hjærtet betragtet ſom en Kirke: at vér reinsem briostkirkior várar, *Hom.* (1864) 135₁₉.

bróðurdrepari, *m.*, Brodermorder: þersi er Kayn anarr b., *Mar.* 1108$_{12}$.

brosan, *f.*, Smil: Hún svarar með hófsamligri b., *Mar.* 720$_{22}$.

brottfeldr, *adj.*, som lider af Epilepsi: brottfeldir grœðast, *Thom.* 500$_{32}$.

brottsniðning, *f.*, Bortskærelse, Ubrydbelse: lastanna, *Ps.* 585$_{30}$.

brúðkaupligr, *adj.*, Bryllups-, samkunda, *H.* 218$_{26}$. viðbúnaðr, *Ps.* 363$_{16}$.

brúðlaup, *n.*, Bryllup: b. skal eigi gera nær páskum, en lokit sé laugardag þann fyrir níu vikna föstu, *Grg.* 2, 39$_{11}$.

brúðlaupsferð, *f.*, Reise til Bryllup: Um haustit bjóst Sturla til brúðlaupsferðar, *Sturl.* 8, 52: III. 177$_{22}$.

brugðligr, *adj.*, foranderlig: konu kviðr, *Ps.* 907$_{28}$.

búfastr, *adj.*, bosat, *Vilk.* under Vatnsfjörðr.

bugstafr, *m.*, Krumstav, *Band.* (1874), 7$_{31}$.

bylgjufall, *n.*, Bølgefald, Bølgegang: í háskasamlegu bylgjufalli veraldligs hégóma, *Mar.* 95$_{9}$.

bylgjugangr, *m.*, Bølgegang: Hún hlífði henni í þeim ógurlega bylgjugangi, *Mar.* 976$_{29}$.

bæriligr, *adj.*, som man kan bære eller bruge, passende, anselig, sirlig: með sínum hinum bezta ok bæriligsta búnaði, *Stj.* 141$_{31}$. b. á herðum, *Ps.* 857$_{6}$.

bœlt, *adj. n.*, beboelig: því landi, er bœlt sé á, *Grg.* 2, 78$_{20}$. 143$_{17}$.

bölfenginn, *adj.*, ondskabsfuld, *Band.* (1874), 13$_{10}$.

bölvanarmark, *n.*, Forbandelsestegn, *Ps.* 670$_{20}$.

D.

dagbað, *n.*, Bad om Dagen, *Ps.* 480$_{5}$.

dagmál, *n.*, Klokken 9 f. M.: þar er þá váru dagmál (*cum sit hora diei tertia, Act. ap. 2, 15*) *Ps.* 21$_{29}$. frá hinu fyrsta hanagali til dagmála, *Ps.* 434$_{1}$. 465$_{8}$. á þriðju tíð dags, er vær köllum dagmál, *Thom.* 483$_{20}$. At dagmólom vas Adam skapaþr, . . . en at miþiom dege vas cona scopoþ, *Eluc.* (1869), 29$_{8}$. Þá er leið at dagmólom, þá heyra þeir sem vindr keóme á húset, *H.* 23$_{10}$. Enn er ekke liþet af dagmólom, *H.* 23$_{28}$. Var hon hvern dag a beonom staþfost allt frá miþiom morne til dagmála, 131$_{11}$.

dagshald, *n.*, Höjtideligholdelse af en Dag: Hann undraðist mjög þetta d., *Mar.* 87$_{15}$. Hvárt hann heldr þetta d., *Ps.* 854$_{27}$.

dagstund, *f.*, Time: Lýðrinn horfði á hann þrjár dagstundir, *Ps.* 463$_{35}$.

dagverðarborð, *n.*, Frokost: þar var máldrykkja at dagverðarborði,

en at náttverði var úmælt drukkit, *Hkr.* 231$_{16}$.

dapreygðr, *adj.*, ſvagſynet, *BH.* 63$_{2}$.

dásemi, *f.*, 1) Underværk: Fyrir þessa d. fá þeir skilt, at kosningr er fallinn yfir þenna Thomam, *Thom.* 301$_{19}$. 2) Beundring: Vér leiðumst allir í undran ok dásemi, *Ps.* 568$_{21}$.

dásemð, *f.*, Underværk: Gørði guð þá dásemð, *Isl. Ann.* 1360 (296$_{15}$).

dauðamaðr, *m.*, Drabsmand: Hverir vóro dauðamenn hans, *Mar.* 203$_{6}$.

dauðasonr, *m.*, Dødens Søn, en til Døden hjemfalden Perſon: þessi er dauðasonrinn. Herodes Antipas, *Ps.* 558$_{21}$.

dauðstrá, *n. pl.*, Ligſtraa = nástrá: liggja á dauðstrám, *Thom.* 204$_{8}$.

dauðfœrandi, *adj.*, bødbringende, dræbende: afl dauðfœrandi grasa, *Ps.* 463$_{28}$.

dáyndi, *n. pl.*, beundringsværdige Ting: þvílík d. máttu eigi með öðrum kosti veitast, *Ps.* 859$_{17}$. guðlig, 910$_{35}$.

dengja (gð), *v.*, ægge: Því dengir hún Herodem at fara til Romam, *Ps.* 583$_{16}$.

digrháls, *m.*, tyk Hals: hvárt nökkut kunni þau sömu sverð at bíta digrhálsana heiðingja, *Km.* 182$_{1}$.

dimmast (mð), *v.*, formørkes: Í mót þessu myrkri bar dróttinn lifandi svo fagrt ljós af hifni, at ei kann dimmast fram til dóms, *Ps.* 481$_{6}$. dauði dimmist, 593$_{8}$.

dirfðarfullr, *adj.*, bumbriſtig: hinn dirfðarfulli mannsins óvin, *Mar.* 1148$_{20}$.

djarfara, *comp. adv.*, meb ſtörre Driſtighed: Mauri og Getuli gengu nú að miklu djarfara, *Pr.* 318$_{1}$.

djarftœki, *f.*, Driſtighed: Ok þat er hann tók suma luti framarr, en hinir fyrri byskupar, þá mátu þeir til djarftœki, *Thom.* 529$_{19}$.

djúpt, *adv.*, dybt: Barg þá guð, er eigi nam djúpara, *Km.* 457$_{19}$. því djúpara (*eo profundius*), *Hom.* (1864) 42$_{14}$.

djúpúðigr, *adj.*, dybſindig: Þorsteinn rauðr, son Óláfs hvíta ok Unnar hinnar djúpúðgo, *Frísb.* 50$_{31}$.

djöfulœrr, *adj.*, beſat, *Ps.* 729$_{27}$.

dómdraga, *v.*, indſtævne for Ret: kirkjunnar formann, *Thom.* 305$_{37}$.

dramblætiskona, *f.*, overmodigt Fruentimmer, *Str.* 81$_{34}$.

draumligr, *adj.*, i Drømme: sjónhverfing, *Bs.* 1, 221$_{8}$.

draumórar, *m. pl.*, Drømmerier: hyggja þeir vera vitleysu ok draumóra, *Mar.* 1198$_{2}$.

drengmannligr, *adj.*, mandig: hjarta, *Km.* 517$_{9}$.

drengskaparfall, *n.*, Mangel paa Höjſtab: Er þat svívirðing ok d. at spotta þvílíkan mann sem hann er, *Rs.* 87.

drepsóttliga, *adv.*, ſom en Peſt: Þetta boð er af brjósti Domitiani d. fram gengit, *Ps.* 609$_{11}$.

drjúgtalat, *part. n.*: þeim varð d., beres Samtale varede længe, *Vígl.* 68₄.

dróttinsdagaveiðr, *f.*, Fangst som gjöres om Söndagen, *Grg.* 1, 32₇.

dróg, *f.*, Stribe, Spor: Var þá eptir drógir eitrsins í holdinu, *Mar.* 153₂₀. Zodiacus heitir d. á himni, Kredsen, *Rb.* 478-9.

dróttningardœmi, *n.*, Herredömme: yfir allri skepnu, *Mar.* 489₃₉.

drykkjarföng, *n. pl.*, Drikkevarer: *Ísl. Ann. 1330* (232₃).

drykkjuker, *n.*, Drikkekar, *Vígl.* (c. 4) 52₁₃.

drykksæll, *adj.*, hellig med Hensyn til Drikkevarer: Hann var svá d., þá er hann veitti vínum sínum, at þat öl brásk aldregi nálega, er hann blezaði sjálfr, *Bs.* 1, 394₅. 108₉.

dræpiligr, *adj.*, fortjenende Døden: með dræpilegum dauðamönnum, *Thom.* 93₁₇.

duggari, *m.*, Fisker: En þeir duggarar ok fiskarar, sem reyfat hafa ok ófrið gjört, þeim höfum vi refsa látið, *Safn*, 2, 173 (*Dokument* ¹/₇ 1419).

dugnaðarvápn, *n. pl.*, Forsvarsvaaben: Hlíf þú ambáttum þínum með þessum dugnaðarvápnum, *Ps.* 80₅₂₈.

dularfullr, *adj.*, overmodig: hverr ertu svá djarfr ok d., *Fms.* 1, 75₁₈.

dularklæði *n. pl.*, Forklædning: Gjörðu þat þrír menn í dularklæðum, *Ísl. Ann. 1398.*

dupti, *m.*, Støv: Hrynr svá hoflt niðr sem í einn léttan dupta jarðarinnar, *Ps.* 484₂₉. allr jarðarduptinn, 493₂₈.

duptliga, *adv.*, som Støv: Skalt þú d. dreifa allan þann úfagnað, *Ps.* 577₂.

duptugr, *adj.*, 1) støvet, fuld af Støv: sýnandi sinn munn fullan með leir ok varrirnar duptugar, *Mar.* 1025 ₁₈. — 2) jordiſt: Sun guðs tók sannan líkam dauðlegrar og duptlegrar náttúru, *Ps.* 388₉.

dusti, *m.*, Støv: sá d., sem eptir er af hans fúnuðum líkama, *Ps.* 22₃₂. Var engi d. saurs á því, 454₃₃.

dvalá, *f.*, Opholb: Háskasamlig er dvalan, ef þú deyr svá búlt, *Barl.* 30₂₁. ón allrar dvalu 58₁. Seg mér ón dvölu, hvar Barlaam er, 108₁₀.

dvena (að), *v.*, blive slov, bedøvet: Þá dvenar tómr maðr í líkamlegum girndum, *Hom.* (1864) 52₈.

dvölun, *f.*, Forlængelse: Við verðum fyrst at segja konungi frá d. lífs þíns, *Ps.* 196₃₂.

dyggligr, *adj.*, tro: þjónosta, *Ps.* 83₂₈.

dýrahold, *n.*, Kjöd af Dyret: fœðast við d., *Pr.* 118₂₁. lifa við grasarœtr ok d., *Brest. c.* 6 (AnÖ. 1848, 126₇).

dœmilauss, *adj.*, exempelløs, uhørt: mannraun dœmilausrar útlegðar, *Thom.* 538₃₁.

dœmistóll, *m.*, Dommerſæde: þá es koemr fyr dœmistól sonar þíns, *H.* 195₁₄. Lét hann leiða

fyrir dœmistól sinn, *Ps.* 408$_{34}$. Hann spratt upp af dœmistóli sínum, 411$_{7}$.

døkkleiki, *m.*, Dunkelhed: at hann megi blanda nokkurn døkkleika sinna myrkra með fegrð svo dýrligrar birti, *Mar.* 1148$_{2}$.

dömmumungát, *n.*, Dameul, *NgL.* 3, 131.

E.

efalausliga, *adv.*, uden nogen Tvivl: at þeir mætti e. við taka þeirri ástgjöf, *Ps.* 771$_{10}$.

eiðfalli, *adj.*, som ikke aflægger Ed: ef hann verðr e., *NgL.* 1, 431$_{5}$.

eiðr, *m.*, Beskyttelse: e. Vermundar stóð firir þeim, Vermunds Beskyttelse værnede om dem, *Fbr.* 13$_{12}$.

eiginhöfðingi, *m.*, egen Høvding, Anfører: þeir fylgðu honum sem sínum eiginhöfðingja, *Stj.* 405$_{9}$.

eiginkván, *f.*, Hustru, *Stj.* 426$_{12}$.

eiginland, *n.*, eget Land: Ef vér fám várt e., *Þiðr.* 288$_{21}$.

eiginraun, *f.*, egen Erfaring: fá e., lære Sagens Beskaffenhed at kjende af egen Erfaring, *Ps.* 503$_{25}$.

eigurligr, *adj.*, værd at eje, kostbar: Varðveit svá hreinar hugrenningar sem hin eigurlegastu auðœfi, *Barl.* 205$_{18}$

einarðmæltr, *adj.*, fritalende, *Þiðr.* 175$_{21}$.

einfalligleikr, *m.*, = einfaldligleikr, Enfoldighed: öfundar hinn gamli mannsins úvin hans góðvilja fyldan einfalligleik, *Mar.* 749$_{22}$.

einfeldi, *f.*, Enfoldighed: Þar þarf hvárt at styþja annat, hyggiandin einfaldleikinn, en einfeldin hyggiandina, *H.* 157$_{29}$. Sakir e. eða fátœkleiks eiginlegs skilnings, *SE.* 2, 244$_{25}$. dúfu e., *Bs.* 1, 207$_{19}$.

einfeldi, *n.*, d. s.: at víkja sínu meðferði í mörgum hlutum frá því einfeldi, sem hann hafði haft í sínum uppvexti, *Thom.* 303$_{6}$.

einhugaðliga, *adv.*, med en Hu, med fælles Bestræbelse: girnast e. glatan mannligs kyns, *Ps.* 117$_{3}$.

einherðr, *adj.*, = einarðr, oprigtig: ástsemð almáttigs guðs, *Bs.* 1, 751$_{6}$.

einleitr, *adj.*, 1) sær, egensindig: hann gerði sik einleitan frá öðrum mönnum, *Mar.* 199$_{8}$. 2) seende til den ene Side: Var ríki maðr síðan miklu skygnari en áðr, þótt hann væri nökkuð e., *Thom.* 480$_{12}$.

einleikr, *m.*, Enhed: spara sér einum þá þjónosto, sem saman heldr einleikr kristninnar, *Ps.* 893 $_{28}$. skírnarinnar, 891$_{14}$.

einrœða, *f.*, hemmelig Samtale: Josaphat kallaðe Nachor á einrœðo, *Barl.* 144$_{25}$.

einstaðar, *adv.*, etsteds, nogensteds: Sá þeir einstaðar í gegnum glugg nokkorn, *Stj.* 360$_{16}$,

einsögn, *f.*, en enkelt Persons Udsagn: eptir einsögn konungs, *Thom.* 343$_{12}$.

einvaldi, *adj.*, enemægtig, eneværdig: vera e. yfir Noregi, *Hkr.* 50$_{18}$. H. konungr var nú e. orðinn alls Noregs, 63$_{7}$.

einvild, *f.*, Magtfuldkommenhed: með e. sinni, *Thom.* 416$_{29}$.

einvirðing, *f.*, af einvirðingu, i Enrum, særskilt: mælti þá af einvirðingu við Thomam postola, *Ps.* 415$_{26}$.

einþykki, *n.* (?), Egenraadighed, Eenraadighed: Þat er hann stendr á sínum skilning, við hvern sem hann á skipta, þýða þeir til einþykkis ok ofdirfðar, *Thom.* 340$_{30}$.

eirtrumba, *f.*, Kobberrør: Hann veitir vatn með eirtrumbum alt í borgina, *Ps.* 158$_{16}$.

eitrblandinn, *part.*, giftblandet, giftig: boð ok bréf, *Ps.* 475$_{36}$.

eitrbólginn, *adj.*, opsvulmet af Gift: Ef þú lætr lifna í nafni Krists þíns þá er eitrbólgnir liggja nú hér, *Ps.* 463$_{33}$.

eitrdrepinn, *part.*, dræbt ved Gift: Endrlifna þeir harðla glaðir, er áðr vóru eitrdrepnir, *Ps.* 485$_{18}$.

eldsbruni, *m.*, Brand: því safnast at honum illir hlutir svá gnógliga til eldsbruna helvitis, *Ps.* 477$_{29}$.

ellri, *comp.* til gamall, *Greti.* 23$_{18}$. *Stj.* 69$_{3}$. 116$_{13}$. 117$_{7}$. 121$_{9}$. 124$_{22}$. Grg. 1, 153$_{21}$. *Fms.* 10, 227$_{17}$.

ellztr, *superl.* til gamall: elzti, *Stj.* 133$_{18}$. elztr 134$_{17}$. hinum elztum, 161$_{11}$. var hon ellzt, *Frisb.* 49$_{23}$. ellzta son, 50$_{2}$.

elligr, *adj.*, = eldligr: kerra, *Pr.* 82$_{9}$.

elskanligr, *adj.*, kjær, elsket, behagelig: sœt ok elskanlig viðrmæli, *Mar.* 191$_{17}$.

endilok, *n. pl.*, Slutning, *H.* 191$_{11}$.

endimligr, *adj.*, exempelløs, uhørt: Endemligt er þat, ef þér sýnist þat at hafa stórvirki á frændum vorum, *Lv.* 66$_{9}$.

endir, *m.*, til alls endis, fuldstændig, *H.* 169$_{24}$. *Eg.* 34$_{9}$.

endrbúa (-bjó), *v.*, gjenopprette: þú endrbýr alla heilsu, *Ps.* 763$_{14}$.

endrlifnaðr, *part.*, gjenoplivet: Hann man e., *Ps.* 548$_{17}$.

endrnýjan, *f.*, Fornyelse: alls míns fagnaðar, *Mar.* 108$_{20}$. *Ps.* 43. v. l. 5.

endrnýjung, *f.*, Fornyelse: sýnarinnar, *Ps.* 43$_{7}$. *Mar.* 108. v. l. 8.

endrsmíða (að), *v.*, gjenopbygge: endrsmíðandi hverfetna ok uppreisandi kristnina, *Ps.* 596$_{24}$.

engin = engi, *nom. sg. m. et f.*, og *n. pl.* = *nemo*, *Ps.* 537$_{30}$. 554$_{28}$. slagr, 585$_{2}$. engin svá djarfr, 619$_{35}$. brygð engin 626$_{38}$. engin persóna, 651$_{13}$. engin dauðamörk, 661$_{12}$.

englasöngr, *m.*, Englesang, *Mar.* 117$_{13.16}$.

eptirför, *f.*, Forfølgelse: þeir letjast á eptirförinni, *Al.* 5$_{18}$. Þorsteinn sá e. Steinars, *Eg.* 228$_{5}$.

eptirgöngukona, *f.*, Tjenerinde: Eigi man ek vera e. hennar, *Mar.* 119$_{22}$.

eptirlífismaðr, *m.*, Velbyrding: Greindi várr herra Johannem frá falsörum ok eptirlífismönnum, *Ps.* 906$_{12}$.

eptirmæli, *n.*, Smiger: ûmerk e., Al. 71$_{15}$. bliðr blær eptirmælis, *Ps.* 906$_{15}$.

eptirverandi, *part.*, tilkommende: Hatr ok hermð eptirveranda stríðs vár enn eigi komit, *Bs.* 2, 12$_{26}$.

erfðajörð, *f.*, Arveland, Arvetige: E. almáttigs guðs skipar hann aptr í bezta punct, *Km.* 544$_{29}$.

erfðisorka, *f.*, strængt Arbeide: Engin maðr skyldi nokkura erfðisorku vinna, meðan brúðlaup Josephs stœði, *Stj.* 211$_{31}$.

ertrarétt, *m.*, en Ret Aretet, *Thom.* 358$_{14}$.

etari, *m.*, Fraadser: ok ofdrykkjumaðr, *Ps.* 911$_{10}$.

eyjarvist, *f.*, Ophold paa en Ø, *Ps.* 476$_{25}$.

eyrnabora, *f.*, Ørehulhed: Beróðurnum sýndist, sem hans hendr stœði út um eyrnaborurnar, *Mar.* 810$_{1}$.

eymðardagr, *m.*, Ulykkesdag: Nú eru yfir oss komnir eymðardagar ok ásakanar, *Stj.* 642$_{38}$.

eyrasnepill, *m.*, Ørelap, *Ngl.* 3, 263$_{1}$.

F.

faðmlagast (að), *v.*, omfavne hinanden, følge med hinanden: at þér faðmlagist þrígreint píslarvætti, *Ps.* 496$_{16}$.

faðmleggja (-lagða), *v.*, omfavne: at þeire dýrð faðmleggist í ástúð við almáttugan guð, *Ps.* 504$_{10}$.

fáfrœði, *f.*, *g.* -is, Uvidenhed: fyrir fáfrœðis sökum, *Bs.* 1, 137$_{15}$. firer fáfrœðes saker, *Ll.* 5, 18 (*NgL.* 2, 89$_{11}$). sakir fáfrœðis, *Mar.* 555$_{41}$. verða ljóss at sinni fáfrœði, 1039$_{22}$. Uden Genitivmarke: fyrir fáfrœði sakir, *Sks.* 1$_{9}$. sakir fáfrœði, *Bs.* 2, 27$_{20}$.

fáganarmaðr, *m.*, Dyrker: Mun guð gera manninn sinn gófgara ok fáganarmann, *Ps.* 116$_{23}$.

fagrmálugr, *adj.*, veltalende, *Piðr.* 175$_{21}$.

falligr, *adj.*, smuk, anselig: skreyta ok fegra allar þynganir með falligum lit af réttindum laganna, *Thom.* 373$_{38}$.

falsaradómr, *m.*, Falskhed: sakir falsaradóms og ofsóknar Antikristi, *Ps.* 613$_{28}$.

falsbróðir, *m.*, falsk Broder: Hér er umrœða, hverja hann kallar falsbrœðr, *Ps.* 266$_{28}$.

falskristr, *m.*, ψευδόχριστος, falsk Christus, *Ps.* 98$_{25}$.

falspostoli, *m.*, falsk Apostel, *Ps.* 98$_{26}$.

falsspámaðr, *m.*, falsk Profet, *Ps.* 98$_{26}$.

fangi, *m.*, Fange: krúnunnar, *P*

476₄. sínum fanga, 498₂₀. minn f., 113₂₀.

farabók, *f.*, Reisebeskrivelse, *Ps.* 142₂.

farahagr, *m.*, Reisehændelser, *Ps.* 142₁.

farningr, *m.*, Overførsel tilsøs: Hann beiðir sér farnings, *Gísl.* 48₉.

fastmáll, *adj.*, ordholden: Harðla réttorðir ok fastmálir eru kristnir menn, *Mar.* 91₁₇.

fastráða (réð), *v.*, beslutte: Ek hefir þat fastráðit at gjalda Rómverjum øngar bœtr, *Pr.* 168₁. Nú hafi guðin fastráðit með sér, at minn endadagr skyli nálgast, *Al.* 106₁₆.

fátækiseldr, *m.*, Fattigdommens Ild: f. ok ofn fær léttliga þat vel hreinsat, *Stj.* 156₃₄.

félagskapareiðr, *m.*, Kammeratskabseed: vinna félagskapareið, *Piðr.* 120₂.

féníðingr, *m.*, en karrig Mand, Gnier: *SE.* 1, 532₆.

féplógr, *m.*, Binding, Forbel: at þeir kendi honum til féplógs at gera slíkt sem þeir gjörðo, *Ps.* 36₃₀.

ferfœtingr, *m.*, et firfødbet Dyr: alls kyns fuglar og ferfœtingar, *Ps.* 168₃₂. Í þeim dúki vóro alls kyns foglar ok ferfœtingar, 289₄₀.

fertogr, *adj.*, fyrretyve Aar gammel: at aldri, *Stj.* 497₅.

fertugti, *num. ord.*, fyrretyvende: fertugta dag, *Mar.* 1004₁₄.

fertøgti, *num. ord.*, b. s.: á fertøgta ok fjórða ári Augusti, *Ps.* 541₂₇.

fertøgundi, *num. ord.*, b. s.: á eno fertogunda áre, *H.* 46₁₆. á fertøgunda ok öðru ári ríkis Augusti, *Ps.* 541₁₂. á fertøgunda degi, 559₂₈.

festaváttr, *m.*, Forlovelsesvidne: Meðan festaváttar lifa, *Grg.* 2, 45₁₇.

févirðing, *f.*, Vurdering: er lokit er févirðingonne, *Grg.* 1, 238₁₄.

fimdeildr, *part.*, delt i fem Dele: Þá er skip at farlögum hlaðit, er þat er fimdeilt, þrír hlutir í kafi, en tveir fyrir ofan vatn, *Grg.* 2, 69₂₂.

fimtegundi, *num. ord.*, halvtredsindstyvende: Sjá dagr er enn f., *H.* 22₁₂.

fimtugundi, b. s. hinn f. dagr, *Mar.* 341₃.

fimtøgundi b. s.: á fimtøgunda ári. *Mar.* 203₁₈. á fimtøgunda ok fjórða ári síns aldrs, *Ps.* 595₈.

fingr, *m.*, Finger, *g.* fingrar og senere fingrs: at hann drepi hinum minsta hlut fingrar síns í vatn, *Ps.* 423₂₃. At hann vökvi fremsta hlut fingrs síns í vatni, 649₃₄.

finnandi, *m.*, Opfinder, Ophavsmand: synðar, *Ps.* 808₁₈.

fiskafang, *n.*, Fiskefangst: fara í fjaro at fiskafangi, *Piðr.* 88₁₃.

fiskafjöldi, *m.*, Mængde Fisk: Í því vatni er þess konar mikill f., er menn kalla laxa, *Sks.* 23₂₅.

fiskibrögð, *n. pl.*, Kunstgreb ved Fiskeri: Svá voldugir skyldu þeir vera at leiða fólkit til himnaríkis,

sem þeir vóru áðr til fiskibragða, *Ps.* 390₁.

fitonsandi, *m.*, *[spiritus phytonis (i. e. Pythonis, Apollinis) Greg. Tur. 5, 14]*, 1) Spaadomsgave: Var hún framsýn af fitonsanda, sem margir heiðnir menn, þeir sem sögðust segja fur úvorðna hluti ok úvísa, *Fms.* 1, 76₈. 2) Hexekunst: Með tröllskap ok fitons (*Pythóns v. l.* 2) anda þeira systra, 3, 100₁₃. Fullr fitons anda ok fjölkyngi, *Pr.* 187₂.

fjallháls, *m.*, Bjærgryg: Þeir hlaupa á fjallháls nokkurn, *Pr.* 261₁.

fjandi, *m.*, Fjende, saaledes udtalt i gamle Vers (og nu paa Island): Fila dróttinn rak flótta fjanda Grams til strandar, *Hkr.* 571₂. grandmeið Sigars fjanda 707₁₄. Bandi rétt hins neðsta fjanda, *Lil.* 23. Fjandr í kringum búka standa, 73. Derimod findes skrevet fiándi, i meget gamle Skindbøger: fiándr, *H.* 145₁₄. fiándans 42₁₀.

fjandaflokkr, *m.*, Fjenders Skare, fjendtlig Skare: ágirne þessa fjandaflokks, *Al.* 100₃.

fjandaherr, *m.*, fjendtlig Hær: at þeir mætti sigrast á þeim mikla fjandaher, *Mar.* 992₄.

fjárdauði, *m.*, Kvægdød: Eptir þat kom f., *Pr.* 436₉.

fjárdœming, *f.*, Tilbömmelse af Penge, *Grg.* 2, 147₁₉.

fjárgangr, *m.*, Kvæggang, Kvægs Opholdssted: þar er sízt væri f. í nánd eðr mannaferðir, *Ld.* 54₂₀.

fjarsýnis, *adv.*, i Afstand: þeir sem í sjónum eru, líta þessa stjörnu f., *Mar.* 683₈.

fjárvirðing, *f.*, Vurdering, *Grág. Sb.* 1, 208₁₅.

fjarvista (að), *v.*, fjerne: Lætr hann því falla guðs erindi ok fjarvistar sik, *Ps.* 242₂₃.

fjölkyngisbók, *f.*, Hexebog: kistur fullar fjölkyngisbóka, *Ps.* 516₁. 525₃₂.

fjölkunnligr, *adj.*, hørende til Hexeri: list, Hexekunst, *Ps.* 617₁₁.

fjölmenniliga, *adv.*, i stor Mængde: þá feldu kristnir menn f. þat heiðna fólk, *Km.* 289₂₃.

fjölmælgi, *f.*, Snakkesomhed: Hversu mátti hann misgera í f., *Ps.* 930₂₀.

fjölrœtt, *adj. n.*: þeim brœðrum varð mjök f. um veizluna, Gjæstebudet blev Gjenstand for en lang Samtale mellem Brødrene, *Sturl.* 7, 49: III. 100₂.

fjölskyldi, *f.*, mange Forretninger: Herra Jón byskup hugleiddi f. þá, er Á. byskup varð fyrir fulla nauðsyn at bera í þeim málum, *Bs.* 1, 691₁₄. Meir hefir valdit f. vár ok vankunnend, *NgL.* 2, 9₂₀.

flaka (kð, kt), *v.*, gabe, løsnes fra: flaktr með sárum, som har faaet mange Saar, *Ps.* 488₁₄.

Flandr, *s.*, Flandern: Hann tekr höfn í Flandr, *Thom.* 484.

flekkan, *f.*, Besmittelse, *Ps.* 627₇.

flóðarmál, *n.*, = flœðarmál, den Del af Strauden, som bespyles af Havet i Flodtiden: Þessa menn skal grafa í flóðarmáli, *NgL.* 1, 392.

flokksforingi, *m.*, Anfører for en Skare: Sjá menn úti átta ok alla vápnaða, spyrja, hverr þar sé f., *Fbr.* 15$_{31}$.

flýti, *f.*, Hurtighed, Travlhed: Er hann svá dagvillr í sinni flýti ok umfangi, *Mar.* 105$_{08}$.

flœrðvitni, *n.*, falsk Vidnesbyrd: f. beri þér, *Mar.* 77$_{1}$.

flökt, *n.*, Omvanken: Hér með er f. ok ferð byskupanna til ok frá, *Thom.* 351$_{15}$.

forbúinn, *part.*, forberedt: Skal hann þann (stað) sér ok sínum mönnum forbúinn finna, *Thom.* 394$_{25}$.

fordœða, *f.*, Kætten: Villumaðr rangtrúnar lögin með sinni fordœðu, *Ps.* 475$_{24}$.

fordœmiligr, *adj.*, fordömt, foragtet: Hverr sá maðr skyldi af öllum f. hafðr vera ok svívirðiligr, *Mar.* 551$_{28}$.

fordœmi, *n.*, Fordömmelse: í f. kirkjusins, *Bs.* 2, 67$_{17}$.

forhugaðr, *part.*, = fyrirhugaðr, forudbestemt, paatænkt: glœpr, *Thom.* 434$_{18}$.

forkunni, *adj.*, begjærlig efter: Vóro aller forkunna at heyra orð goðs, *Ps.* 205$_{9}$.

forkunnarorð, *n. pl.*, Veltalenhed, *H.* 4$_{17}$.

formannslaus, *adj.* uden Forstander: byskupsstólar ok klaustr, *Thom.* 343$_{27}$. kristni, *Ps.* 481$_{3}$.

fornaðr, *part.*, forældet (?), overtroisk: varna við skurðgoða fórnan ok fornaðum hlutum, *Ps.* 76$_{29}$.

fórnan, *f.*, Ofring, *Ps.* 76$_{29}$.

fórnarlaust, *adv.*, uden Ofring, uden at ofre: Allir minir menn, þeir er fórnarlaust gengu inn, dó þegar, *Al.* 172$_{17}$.

forneskjuskapr, *m.*, Overtro: láta líf sitt fyrir forneskjuskap, *Jó.Mh.* 2 (Udg. 1707, 68$_{6}$).

forráðs, *adv.*, synderlig: Konungr var ekki f. blíðr, *Fms.* 3, 202$_{8}$. Hún var ekki forráðs há, en ógnar digr, 3, 124$_{8}$.

forsa (að), *v.*, vise sig hestig, ivre: Hversu sem hann forsar eða fram ferr, *Thom.* 228$_{19}$.

forsagnarfullr, *adj.*, forudsigende: Sýn forsagnarfull til ókominna hluta, *Mar.* 160$_{20}$.

forsmánarlaust, *adv.*, uden Banære: Þórði f. í alla staði, *Isl. Ann.* 1394 (366$_{23}$).

fortekinn, *part.*, bestemt afslaaende: fortekin andsvör, *Thom.* 350$_{15}$.

forvitni, *f.*, Nysgjærrighed, *g.*, forvitnis: fara minni forvitnis bót, *H.* 20$_{28}$. af forvitnes sökum, *Ps.* 143$_{19}$. sakir forvitnis, *Thom.* 412$_{29}$. Uden Genitivmærke: fyrir forvitni sakar, *SE.* 1, 284$_{14}$.

forvirki, *n.*, Arbeide, Arbeidshjælp: ek þarf eigi meira f., en þetta lið orkar. *Hrafnk.* 5$_{18}$.

forvitr, *adj.*, særdeles forstandig: þeir feðgar váru menn forvitrir, *Hkr.* 433$_{20}$ (*Óh.* 1853, 174$_{23}$).

forvænn, *adj.*, fortrinlig: með þremr forvænum frumtignum, *Ps.* 66$_{33}$.

forþykkjast, *v.*, mishage: sem honum forþykkist eitthvert, som om noget mishager ham, *Ps.* 495$_{34}$.

fóstrdóttir, *f.*, Plejedatter: sem eigna frændkono mína ok fóstrdóttor, *Str.* 20$_{9}$.

fótfarandi, *part.*, gaaende tilfods: Á fótfarandi mönnum var engi tala höfð, *Km.* 272$_{25}$.

fótstokkaðr, *part.*, bunden med Fodlænke, lænkebunden: Kristr leysir fótstokkaða, *Ps.* 573 v. l. 12.

frábyrgðr, *part.*, udelukket fra: mannligri huggan ok viðrmæli, *Ps.* 612$_{8}$.

fráleiddr, *part.*, fort fra: sjálfum sér, distrait, tankespredt, *Ps.* 486$_{40}$.

framanvátr, *adj.*, Þeir féngu mjök framanvátt, de bleve gjennemvaade paa Forsiden af Legemet, *Háv.* 26.

framfarandi, *part.*, forbigaaende, kortvarig: sælor þessa framfaranda lífs, *Hom.* (1864) 58$_{7}$.

framfarinn, *part.*, død: hinn framfarni, *Ps.* 674$_{25}$. at sjá svá fagran líkama framfarins manns, *Fms.* 10, 149, v. l. 9.

framferðardagr, *m.*, Dødsdag: Kendi hann nálgast sinn framferðardag, *Ps.* 665$_{15}$.

framflytjari, *m.*, 1) Ophavsmand: falsleiksins, *Ps.* 98$_{32}$. 2) Forretter, Fuldbyrder: vatnsskírnar, 850$_{26}$.

framgengr, *adj.*, som har Fremgang, bringes til Udførelse: þó þar yrði ei hans vili framgengr, *Bs.* 1, 284$_{11}$. Þessi mín spá mun verða framgeng, *Ps.* 853$_{25}$. Ei mun þetta framgengt verða at því er ek hygg, *Ld.* 170$_{24}$.

framhleypi, *f.* og *n.*, Fremfusenhed: Enskis virðande hans framleype, *Thom.* 61$_{20}$. Hann vill þeira f. stöðva, 166$_{11}$. Ferr hann með sinni framhleypi þat er hann fýsir, 167$_{15}$. Sjálft blótskaparmegnit reisir mikit framleypi ok samblástr úfriðar móti honum, *Ps.* 655$_{31}$.

framsagnarmaðr, *m.*, Forkynder: guðs laga, *Thom.* 37$_{11}$.

framsegjari, *m.*, d. s., *Thom.* 37$_{11}$.

framstaða, *f.*, Duelighed, tro Tjeneste: þakkar Nemes honum sína framstöðu, *Km.* 149$_{23}$.

framsögn, *f.*, Udtalelse, Udsagn: fyrir þessa hans f., *Bs.* 1, 741$_{27}$.

framsteyping, *f.*, Udgydelse: með langri bœn ok táranna framstöyping, *Mar.* 1147$_{2}$.

framœsing, *f.*, Ophidselse: þeira œði ok ofsa til framœsingar, *Thom.* 251$_{16}$.

frankismenn, *m. pl.*, Franskmænd: Svá harða atgöngu veittu F., *Km.* 151$_{33}$.

franz, *f.*, og *m.*, Frankrig: Allir þrælar ok þjónustumenn í Franz, *Km.* 153$_{11}$. Ek hugðumst eignast mundu alla Franz, 262$_{21}$. vinna alla Franz, 286$_{24}$. í öllum F., 554$_{33}$. í allri Franz, *Ps*, 679$_{19}$.

franzeis, *m.*, 1) Franskmand: Hann kemst undan ágangi Franzeisa, *Km.* 152$_{3}$. 2) Fransk, fransk Sprog: einsetukona, sú er eigi

undirstóð latínu ok eigi franzeis, *Mar.* 725$_{18}$.

frátalinn, *part.*, unbtagen: at frátöldum konum ok börnum, *Ps.* 656$_{29}$.

fráverandi, *part.*, fraværende: Ef maðr talar til fráveranda manns, *SE.* 2, 204$_{2}$.

fregvíss, *adj.*, tilbøjelig til at spørge: Fróðr er hverr f., *Rs.* 4$_{37}$.

freistanareldr, *m.*, Fristelsesild: Hverr mundi nú þenna freistanareld móti oss upp tendra? *Thom.* 181$_{14}$.

freisteri, *m.*, = freistari, Fryster: sleógr, *H.* 179$_{37}$.

freistni, *f.*, Fristelse; *pl.* freistnir: margfallegar, *Barl.* 198$_{14}$. líkamlegar, 201$_{11}$.

frelsing, *f.*, Befrielse: at því kunnari yrði hans miskunnsamliga f., *Mar.* 671$_{36}$.

frenja (að), *v.*, hyle(?): dýrit frenjaði með munni, en guisti tönnum, *Ps.* 916$_{35}$.

friðgjarn, *adj.*, fredsommelig: Ef hann vildi friðgjarnari verit hafa, *Þiðr.* 153$_{24}$.

frillumenn, *m. pl.*, Mænd, som leve med Medhustruer: at frillumönnum skuli firirbjóðast, at taka Krists líkama, *Bs.* 1, 684$_{26}$.

friðsama (að), *v.*, gjøre rolig, bevilge: helga kirkio, *H.* 70$_{21}$.

friðsamast (að), *vi.*, slutte Fred: Er annathvárt, at þeir friðsamast eða flýja, *Ps.* 569$_{29}$.

frjólaun, *f.*, Gobtgjørelse for Sædeforn: Ef eigi er gerðt um, ok skal hann ekki hafa af, nema frjólaun eina, *Frost.* 13, 1 (NgL. 1, 240$_{18}$). Frjólaun eina er *acc. sg. f.*

frjósamr, *adj.*, frugtbar: jörð fögr ok frjósöm, *Stj.* 642$_{21}$. með frjósömum viði, *Ps.* 637$_{22}$.

fróðleiksást, *f.*, Videbegjærlighed: Enda sé hann svá lítillátr í fróðleiksástinni, at hann vili nema lítla skynsemi, heldr en øngva, *SE.* 2, 42$_{16}$.

froskafjöldi, *m.*, Mængde Frøer: Svá mikill úmáttiss f., at þeir huldu drjúgum allt Egiptaland, *Stj.* 269$_{26}$.

frúa, *f.*, fornem Kvinde, Frue: frúan, *Þiðr.* 226$_{11}$. 227$_{9}$.

frumferlar, *m. pl.*, Personer, som reise første gang etstedshen: Þeir váru frumferlar út hingat, *Nj.*(1772) 89$_{15}$.

frumskapaðr, *part.*, skabt først af alle: þessi er f. faðir alls mannkyns, Adam, *Mar.* 538$_{18}$.

frumtignaðr, *part.*, fortrinlig: ástgjöf, *Ps.* 476$_{35}$. ríkdómr, 477$_{14}$. sœmð, 491$_{33}$. elska, 509$_{22}$. — 2) fortrinlig Høibret: fagr ok f. Johannes, 504$_{35}$.

frumvaxti (frumvaxta), *adj.*, tilvoxende: Var þessi frumvaxta ok eigi alvaxinn. Hann er yngstr konungssona ok efniligastr, *Þiðr.* 249$_{30}$. Höskuldr er frumvaxti, *Nj.* (1772) 147$_{5}$. son frumvaxta, *Fr.* 161$_{14}$. 332$_{12}$. *Fms.* 6, 31$_{12}$. *Pl.* frumvaxta: Inir ellri synir Brjáns konungs vóru frumvaxta, *Nj.* (1772) 269$_{5}$. *Nj.* (1875), c. 154$_{35}$; men frumvaxti, *Bs.*, 282$_{21}$.

frægðarsamligr, *adj.*, berömmelig: líf, *Mar.* 500₁.

frændsemi, *f.*, Slægtſkab, *gen.* -i og -is: fyrir frændsemis sökum, *Fms.* 11, 32₂. fyrir frændsemis sakir, *Grett.* 64₂₉.

frævazt (að), *v.*, befrugtes, frugtbargjöres: Af honom frævasc iorþ, *H.* 197₃₇. Ekki frævast jarðar eðli, nema samt komi hiti ok vökva, *Mar.* 395₁₇. Akr frævast, *Ps.* 559₈. Láta vel frævast, *Al.* 152₁₈.

frœðifýsi, *f.*, Lærvillighed, Lærebegjærlighed: Svá mikit hófst f. ok náms með kostgæfi þessa blezaða byskups, *Bs.* 1, 241₂₆.

fuglheill, *n.*, Fuglevarſel: sá maðr, er af fuglheillum kunni fyrir segja úvorðna hluti, *Ps.* 69₁₆. Kalkas hafði tekit spáleik af fuglheillum, *ANO. 1848*, 43. v. l. 5. (Trój. 17).

fuglheillamaðr, *m.*, Fuglespaamand, Augur: Hann sá yfir sér úf, þann er f. sagði honum vera fyrirsegjara dauða síns innan fimm daga, *Ps.* 75₂₂.

fúlindi, *n. pl.*, Stank: saur ok f., *Mar.* 858₂₂.

fullbarizt, *præt. part. pass. n.*, tilſtrækkelig kæmpet: Er fullbarz at sinni, *Þiðr.* 204₁₆.

fullfrœkn, *adj.*, tilſtrækkelig tapper, tapper i höi Grad: með fimm c. hermanna, alla fullfrœkna, *Þiðr.* 155₈.

fullgildishlutr, *m.*, fuldgyldig Andel, Broderpart: er fullgildishlut mun eignast um síðir í sögu þessi, *Thom.* 302₁₁.

fullifat = full-lifat, *præt. part. n.*, levet længe nok: hafa f., *Óh.* (1849), 67₁₅.

fullkoma (mð), *v.*, fuldbyrde, fuldende, fyldeſtgjöre: Ek mátta eigi fullkoma girnd míns hjarta, *Mar.* 838₂₄. Hann fullkomði verk sinnar miskunnar, 1074₂₈.

fullkomit, *adv.*, fuldkomment, fuldſtændig: saklauss, *Mar.* 1202₂. Hann hefir f. andazt, hvern stað sem guð hefir kørit líkama hans, *Ps.* 664₂₉.

fullkvæma (mð), *v.*, fuldkomme, udføre: sitt fyrirheit, *Ps.* 569₂₂. Svá fullkvæmist dróttinlig spásaga, 611₈.

fullprófaðr, *part.*, fuldkommen prøvet: Svá lengi sem fullprófat þyki vera, *Km.* 146₁₈.

fullskriði, (og -a), *adj.*, i fuld Fart: Er skipit fullskriða, *Ps.* 690₂₅.

fullt́íða-aldr, *m.*, moden Alder (*juventus*), *H.* 18₂₃. 19₂₀.

furðuligr, *adj.*, uhyre ſtor: Þeir fara nú langar leiðir ok furðuliga skóga, *Þiðr.* 184₁₉.

fylgismaðr, *m.*, Følger, Tilhænger: Fylgismenn virðulegs Petri, *Ps.* 471₃₇.

fylgjulag, *n.*, Samlevned mellem Mand og Kvinde, ſom ikke ere ægteviede: Skeggi hafði við hana f., *Bárð.* 10₈.

fylgjandi, *part.*, følgende, efterfølgende: heyra skrifaða hluti fylgjandi frásagnar, *Ps.* 536₅. Enn birtist í fylgjandi hlutum, hversu vin dróttins hefir nógligt vald, 647₃₀.

fylsnir, *f. pl.*, = fylgni, Skjulested: Gangit nú, kvað hann, í fylsnir, *Str.* 87$_{30}$.

fyrdœma (mð), *v.*, = fyrirdœma, fordömme: sjálfan sik, *Pr.* 469$_{17}$.

fyrdœming, *f.*, = fyrirdœming, Fordömmelse: skuld fyrdœmingar várrar, *Pr.* 465$_{22}$. Hann fékk fyrdœming, *Stj.* 44$_{5}$.

fyrdœmiligr, *adj.*, fordömt, ugudelig: tiltœki, *Thom.* 143$_{15}$.

fyrfara (-fór), *v.*, = fyrirfara, tilintetgjöre: Frægðin má eigi fyrfarast, *Al.* 116$_{5}$. at eigi fyrfari þeim bráðliga enir grimmo bardagar, *Pr.* 469$_{7}$.

fyrgefa, *v.* = fyrirgefa, tilgive: Guþ fyrgefr oss í sínom dómi þat er vér misgerþom, *Pr.* 461$_{28}$.

fyrirboðandi, *m.*, Forudforkynder: Dróttinn hafþi fyrirboþendr uppstigningar sinnar, *Pr.* 464$_{3}$.

fyrirbölvask (að), *v.*, blive forbandet: Fyrirbölvask jörð í verki þínu *(maledicta terra in opere tuo)*, *Sks.* 117$_{16}$ (Gen. 3, 17).

fyrirdœmari, *m.*, Fordömmer: kristninnar, *Ps.* 123$_{28}$.

fyrirfarinn, *part.*, ødelagt: Þú sjálfr est glataðr, úsæll ok fyrirfarinn, *Hom.* (1864) 190$_{25}$.

fyrirfram, *adv.*, forud: Aðrir hræddust þegar fyrirfram, *Km.* 169$_{26}$.

fyrirganga, *v.*, forgaa, forlise: Fyrirgékk skip Hákonar Jónssonar, *Flat. Ann. 1384.*

fyrirheitsjörð, *f.*, det forjættede Land: Braut landskjálfti niðr margar borgir á fyrirheitsjörðinni, *Mar.* 1200$_{26}$. En hún (Joppe) stendr á fyrirheitsjörð, *Ps.* 42$_{7}$.

fyrirhyggja, *f.*, Prædestination, Forudbestemmelse: Ef þat er goþs f., at svá skyli verþa, sem þú segir, *Ps.* 128$_{6}$. Lausnin var þá diktuð í dróttinligri fyrirhyggju, 863$_{26}$.

fyrirlát, *n.*, Tilgivelse: Bið ek fyrirláts, *Bs.* 2, 45$_{25}$.

fyrirlátning, *f.*, Forladelse: Á þriðja degi eptir klaustrsins fyrirlátning er hann drepinn, *Mar.* 487$_{28}$.

fyrirrás, *f.*, Forløben: Jóhannes skírði til þess fólkit iðranarskírn í vatni at fylla embætti sinnar fyrirrásar, *Ps.* 871$_{16}$.

fyrirsegjari, *m.*, Forudsiger: Fuglheillamaðr sagði honum úfinn vera mundu fyrirsegjara dauða síns, *Ps.* 75$_{11}$.

fyrirsmáning, *f.*, Foragt: forðandist mannanna brigzli ok fólksins f., *Mar.* 1146$_{32}$.

fyrirsýndr, *part.*, forud anvist: leið, *Ps.* 668$_{27}$.

fyrirspá (-áða), *v.*, forudsige, spaa: fyrir píningartrú, hverja er þeir skildu ok fyrirspáðu í sínum fórnfœringum, *Stj.* 117$_{4}$.

fyrirtala, *f.*, Forestilling, Overtalelse: af þess hins góða manns fyrirtalum, *Barl.* 75$_{21}$. með fagrum fyrirtalum, 175$_{19}$.

fyrirætlaðr, *part.*, forudbestemt: vegr, *Stj.* 480$_{20}$. rás tímanna, *Ps.* 540$_{13}$. tími, 570$_{33}$. *Barl.* 148$_{17}$.

fyriskógr, *m.*, Fyrreskov: undir þeim fyriskógi, *Km.* 326$_{18}$.

fyrkunna, *v.*, = fyrirkunna, dadle en for noget: Eigi vil ek fyrkunna þik þessa orða, *Óh.* (1853), 57$_{17}$.

fyrláta, *v.*, = fyrirláta, forlade: verallig orþ ens forna lífs, *Pr.* 462$_{11}$.

fyrnskligr, *adj.*, forfalden: hús, *Mar.* 680$_{14}$.

fyrrnefndr, *part.*, fornævnt: Árni byskup, *Bs.* 1, 687$_{15}$. fígúra, *SE.* 2, 216$_{3}$. Eirekr, *Flat.* 1, 65$_{33}$. Kan skrives í to Ord.

fyrvega, *v.*, = fyrirvega, forbryde ved Manddrab: landi ok lausum eyri, *Fms.* 10, 398$_{23}$.

fýsari, *m.*, Tilskynder: illra hluta, *Mar.* xxxvii$_{30}$.

fœla (lt), *v.*, vansire: er Robert fœlte höggande þeira rófur, *Thom.* 247$_{19}$.

fœrsla, *f.*, Forsel, Overforsel: þó at vér vitim eigi, hversu fœrslur hans gegna öldrum (Overforselen af Apostelens Ben fra det ene Sted til det andet), *Ps.* 926$_{10}$.

föðurland, *n.*, Fædreland: Hann var eigi þáleiðis algørr sem maðrinn, svá sem hann er í sínu föðurlandi, *Stj.* 55$_{32}$.

fölvan, *f.*, Falmen: þat sama klæði varðveitist fyrir utan spell ok f. alt til þessa dags, *Mar.* 548$_{22}$.

föstuígangr, *m.*, Fastetidens Begyndelse: alt til föstuígangs, *DI.* 1, 539$_{29}$.

föstuinngangr, *m.*, d. s.: f. kemr at hendi, *Mar.* 198$_{27}$. *Sturl.* 7, 40: III 81$_{5}$.

G.

gáfa, *f.*, Gave, Begavelse: Þó viljum vér nokkrar dásamligar gáfur stuttliga upp reikna, *Ps.* 673$_{15}$. en fyrsta g., *Mar.* 1014$_{28}$. önnur g., 1014$_{60}$. (nyere Ord).

gagnfœriligr, *adj.*, 1) som man kan gaa eller trænge igjennem: Hon (Sicilia) er þó víða gagnfœrilig at leyniligum hellum, *Stj.* 89$_{13}$. Rigtigere synes Læsemaaden: ógagnfœrilig af. — 2) gjennemtrængende: Hann (líkaminn) mun verða g., því at dýrðligr líkami mun í gegnum fara ódýrðliga líkami svá sem gler, *Ps.* 625$_{12}$.

gagnfœrr, *adj.*, gjennemtrængende: Líkami sá, sem guði hefir þjónat, verðr svá g. ok smugull, at hann ferr í gegnum alt þat er hann vill, *Mar.* 52$_{23}$. Fljótvirk ok lifandi er sjá rödd ok gagnfœrri hverju sverði tvíeggjuðu, *Thom.* 451$_{20}$. gagnfœr skynsemi, gjennemtrængende Forstand, *Ps.* 571$_{5}$, tvá vængi gagnfœra gegnum himna, *Bs.* 2, 14$_{20}$.

gallbeiskr, *adj.*, bitter som Galde: fœzla, *Ps.* 376$_{11}$.

ganglær, *n.*, = lær, Laar: Fót-

unum ok ganglærum skipti ek þér, dróttning, *Mag.* 10₉.

gangtún, *n.*, Privet, Vandhus: Kastaði hún hans líkam í eitt g., *Mar.* 1128₂₄.

gangvera, *f.*, Klæder = gangveri, gangverja: með allri hinni beztu gangveru, *Rs.* 40₂₈. Hon fékk honum þá eina svá ríka gangveru, 64₂₁.

gaupuskinn, *n.*, Losskind, *NgL.* 3, 119. v. l. 30.

geisla(að), *v.*, 1) *trans.* bestraale: Heilagr andi geislar hana útan ok innan, *Mar.* 5₅. 2) *intr.*, straale: geislandi umbergis með kröptum ok jartegnum, *Ps.* 592₂₇.

gestamaðr, *m.*, en Mand, hvis Forretning det er at modtage Gjæster: Skyldi g. þetta út gefa, *Bs.* 1,850₂.

gestrisnisfrjálsleiki, *m.*, den Liberalitet, som viser sig i Gjæstfrihed, *Stj.* 153 v. l. 7.

gestrisnisstarf, *n.*, Gjæstfriheds-forretning, Udøvelse af Gjæstfrihed: Nokkurr góðr húsbóndi lagði sik mikilliga til gestrisnisstarfs *Stj.* 152₃₃.

getara, *f.*, Moder: signaðri guðs geturu, *Mar.* 553₃₄. en helga mær María, guðs getara, 48₇. en sæla guðs g., 60₃. guðs g., flekklaus mær, 73₃₀. sæl María, nývorðin guðs g., 173₁₂.

getnaðardagr, *m.*, Undfangelsesdag: halda hátíðliga getnaðardag móður Krists, *Mar.* 1030₃₃.

gildingr, *m.*, Praleri(?): Ek hefi synþer gørvar í gildinge, *H.* 147 11. g. ok gepleyse, 157₃₈.

gimsteinamaðr, *m.*, Ædelstene-handler, Juvelér: Fari þit til gullsmiða ok gimsteinamanna, *Ps.* 422₃₀.

giptuland, *n.*, Lykkes Land: Þetta land er þitt g., *Rs.* 193₁₈.

gizki, *m.*, Gedeskind: Hon horfði upp í fjallit ok veifði gizka eðr dúki, *Fs.* 59₆. Síðan veifði hann gizka til fjalls, 78₁₀. Hermed kan jævnføres: Svanr tók geitskinn ok veifði yfir höfuð sér, *Nj.* (1875) c. 12₆₅.

gjarna, *adv.*, gjærne, *comp.* gjarnara: heyra gjarnara, *Mar.* 819₂₁. leysa gjarnara sálur ór háska en líkami, 107₂₄. vilja gjarnara, *Ps.* 499₁.

gjölnar, *f. pl.*, Gjæller, Fiskegjæller: Gjölnar heita granar hans, *SE*, 2, 432₁₀. Lyngs fiskr bar til fengjar gjölnar roðnar mölnu gulli, *Hkr.* 414₈ (Óh. 154, 1).

glaðligr, *adj.*, glædelig: glaðligar greinir tveggja spurninga, *Ps.* 546₂₆. Guðlegir dómar eru stundum glaðlegir, *Thom.* 17₁₅.

glaðning, *f.*, Munterhed, Forlystelse: Fór þat svá, sem veröldin bauð honum nokkut sína blíðu framar en fyrr, at honum lypti til glaðningar, *Thom.* 303₈. hallir fullar með öllum glaðningum, *Ps.* 653₂₇.

glapstígr, *m.*, Afvej: Ganga glapstíga frá sönnu, *(a vero deviare)*, *Stj.* 304₂₁.

gleypari, *m.*, Opslugер: grimmr g. guðs hjarðar, *Thom.* 17₇.

glæsiliga, *adv.*, prægtig: búin, *Km.* 44₁₇.

glœpsamligr, *adj.*, forbryderisk: hervíkingagerðir, *Ps.* 91₆₂₉.

gnístan, *f.*, Gnidsel: grátr ok tanna g., *Ps.* 19₀₂₁.

gnístan, *f.*, d. s.: tanna, *Ps.* 46₁₃₂.

gnöðlran, *f.*, Skrig, Hyl: Sœkja hann hundar með mikilli g. ok gauð, *Mar.* 85₉₂₃.

gnœtt, *f.*, Overflødighed: fórn ostr til gnœttar, gammel Ost i Overflødighed, *Fbr.* 20₂₇.

góðfúsliga, *adv.*, gudfrygtig, med Fromhed: Hverr mun sá fyrirlátinn hafa verit, sem g. hefir beðit til þinnar mildi, *Mar.* 110₁₃.

góðfúsligr, *adj.*, andægtig, gudfrygtig: góðfúsligar þakkir (*devotae gratiae*), *Thom.* 19₃₂₂.

góðfýsisbœn, *f.*, andægtig Bön, *Mar.* 23₂₂₃.

góðsiðugr, *adj.*, af gode Sæder, retskaffen: ættgöfugr ok g., *Thom.* 23₄. g. í sínu lífi, *Mar.* 53₅₄. Hún var góðsiðug ok hæversk um alla hluti, 99₄₁₄.

góðtrúaðr, *adj.*, troende: margir góðtrúaðir menn, *Mar.* 67₉₁₀.

góðvili, *m.*, Fromhed, Andagt, Gudsfrygt: með öllum góðvilja, *Mar.* 67₂₅. Guðlig miskunn leit at síðustu þeira góðvilja, 67₄₉. Sá klerkr þjónaði mér með öllum góðvilja, 76₂₂₀. Sá sem messuna söng, gerði þat með miklum góðvilja, 77₂₂₅. Skaltu segja mér til dýrðar með miklum góðvilja Ave Maria tíu sinnum, 118₀₈₂.

góðviljugr, *adj.*, from, andægtig: alþýða, *Mar.* 67₀₂. þjónusta, 76₁₃₁. bœnir, 110₉₃₁. g. í guðsþjónustu, 86₉₂.

grasnaut, *f.*, = grasnautn, Brug af Græs, *Grg.* 2, 83₁₅. 136₁₀.

grátan, *f.*, Græden, Graad: g. ok gaulan, *Barl.* 3₁₃.

grjótbyrðr, *f.*, Stenbyrde, *Ps.* 60₅₂₉.

grjótval, *n.*, Overflødighed af Stene: þar var g. mikit, *Ps.* 61₀₁₄.

grjótvinna, *f.*, Stenarbeide, Stenbrydning: er fordœmðir vóru undir grjótvinnu nótt ok dag, *Ps.* 47₆₂₃.

grunnsæi, *f.*, Overflødighed, Enfoldighed: Eigi væri örvænt við fépurft Bjarnar ok grunnsæi, *Vém.* c. 2 (23₆₁₆).

græðir, *m.*, = græðari, Frelser: sinna sauða, *Ps.* 54₁₂₃.

guðréttliga, *adv.*, overensstemmende med den canoniske Ret: halda hjúskap g., *Bs.* 1, 23₃₂₃.

guðréttligr, *adj.*, overensstemmende med den canoniske Ret (guðsréttr): at hann hefði meira af tekit um mótgang við sik, en svá, at hann vissi, at þat væri guðréttligt, *Fms.* 8, 25₈₂₄. verk, 11, 27₉₂₄.

guðsgæfi, *n.*, Guds Gave: Ganga skal g. til fjalls sem til fjöru, ef gengit vill hafa, *Gul.* 85 (NgL. 1, 42₄).

guðskírsl, *f.*, Gudsdom, Ordal: Hann skal ei eiga hverft til manna

skírsla, ef hann býðr fyrri guðskírsl, *NýL.* 1, 389$_{13}$. Sanni sett sína árborna með guðskírslum, *Frost.* 9, 10 (NgL. 1, 211$_{21}$).

guðslaun, *f.*, Belönning fra Gud: Biðr hann hafa firir g. alla sína sœmð, *Pið.* 316$_{13}$. 349$_{14}$.

guðspjallaskáld, *n.*, = guðspjallamaðr, Evangelist, *Ps.* 455$_{7}$.

guðspjallsorð, *n. pl.*, Evangelium: Boþit g. allri skepnu, *Pr.* 459$_{7}$.

guðsreiðisverk, *n.*, en Gjerning som Gud fortörnes over, ugudelig Gjerning: Svá mikit g. sem þessir höfðu á guðsmanni gört, *Thom.* 262$_{18}$.

guðspökk, *f.*, = guðslaun: hafa g. fyrir sína gjöf, *Pið.* 314$_{18}$. hafa firir mikla g., 315$_{3}$. til guðsþakka, *Hom.* (1864) 123$_{7}$.

gullfestr, *f.*, Guldkjæde: Láta ganga af krúnunni tvær gullfestar niðr undir stólbrúðurnar, *Ps.* 679$_{26}$.

gullhani, *m.*, Guldhane: þar er merktr á g., *Km.* 424$_{1}$.

gullkerra, *f.*, Guldvogn: Var hann settr í gullkerru ok ekinn svá í borgina, *Pr.* 180$_{15}$. 237$_{25}$.

gullrekkja, *f.*, Guldsæng: Þriár gollrekkior breiddar í haugenom, *H.* 203$_{33}$.

gyðingligr, *adj.*, jødisk: ótrú, *Mar.* 1059$_{10}$.

gyzki, *n.*, Vidunder: undir þjó líkneski eða önnur g. til átrúnaðar, *Ps.* 117$_{24}$.

gœzkuverk, *n.*, god Gjerning: með guðligum gœzkuverkum góðs siðferðis, *Mar.* 1116$_{26}$.

göfgari, *m.*, Dyrker: Guð mun gœra manninn sinn göfgara ok fáganarmann, *Ps.* 116$_{29}$.

göngulið, *n.*, Fodfolk: tvær þúsundir gönguliðs, *Ps.* 23$_{8}$.

gørðarlýti, *n.*, Feil: Þó at ek vissa á mínu verki mundu finnast mörg ok stór g., *Ps.* 849$_{24}$.

gørfarinn, *part.*, albeles overvældet af Træthed: Geraz þeir þá allir gjörfarnir, *Ps.* 684$_{13}$.

götuleysi, *n.*, Uvejsomhed, Afvej: Lítit er fyrir, at leiða hann á g. frá sannleikinum, *Ps.* 904$_{4}$.

H.

hafleiði, *n.*, Vej tilsøs: fara h. til Bethsaida, *Ps.* 4$_{23}$.

hálfeygr, *adj.*, þöjtflyvende: örn, *Ps.* 493$_{12}$.

hafnanarmaðr, *m.*, Römningsmand: Í þann eld mun hann (guð) senda sinn hafnanarmann, þann sem frá honum flýr, *Ps.* 116$_{21}$.

hafrekinn, *part.* omtumlet þaa Søen: Menn vóru hafreknir, *Mar.* 1054$_{18}$. ok áðr hafrekinn maðr, *Bs.* 1, 819$_{24}$.

hafsgrein, *f.*, Havets Afskillelse, Adskjelning: Engin af þrimr hinum fyrstum þorði fram at ganga í hafsgreinina, *Stj.* 283$_{2}$.

hagspakliga, *adv.*, sparsommelig, tarvelig; Eigi skolo óstillilega mikil

tillög vera í krósom eþa í drukkio, heldr skal h. vera, *H.* 218$_{10}$.

haldsemi, *f.*, Indelukning, Indeslutning: þeirrar dýflizu, *Ps.* 590$_{32}$.

haldsi, *adj.*, verða e-u h., beholde noget, *Piör.* 172$_{10.\ 33}$. þeira var hann halzi, *Fms.* 10, 396$_{16}$.

hálsfeðma (md), *v.*, lægge Armene om ens Hals, Þá féllu hendrnar um herðar mér, sem hann hálsfeðmi mik, *Mar.* 1010$_{12}$.

hamsar, *m. pl.* Avner: með öllum úhreinindum ok merglausum hömsum, *Ps.* 886$_{20}$.

hanasöngr, *m.*, = hanagal, Hanegal (*gallicinium*): alt af fyrsta hanasöng til .iii. stundar, *Ps.* 662$_{12}$.

handarstubbr, *m.*, Haandstump: afhyljandi sitt sár ok sinn handarstubb, *Mar.* 1124$_{35}$.

handdrága (-dró), *v.*, rive ud af ens Hænder: Vín þat, er vér ætiuðum kirkjunni, var handdregit brott af vorum mönnum, *Thom.* 429$_{18}$.

handfenginn, *part.*, overdraget: yðvarri postoligri tign er handfengit vald á himni ok jörðu, *Thom.* 449$_{12}$.

handlami, *adj.*, med vanfør Haand eller Arm: maðr handlami með ofrverkjum, *Bs.* 2, 29$_{1}$. Samme Form i Flertal: handlami ok visnir, *Thom.* 355$_{28}$. haltir menn 14, handlami 50, *Km.* 547$_{20}$.

handnørþer, *f. pl.*, = hannérðir hannyrðir, Haandarbejde, *Ps.* 129$_{6}$.

handvömm, *n. pl.*, Skjødesløshed: Ef maðr ferr verr at en hann vili ok spillist (hross) af hans handvömmum, *Grg.* (Sb.) 1, 383$_{11}$. Hafe sá er áðr hafðe, ok ábyrgisk við handvömmom sínum, til sá kemr efter, er á, *Gul.* 36. þat ero hans handvömm, ef haldsmaðr hittir eigi fyrr en önd er ór, 43. En ef maðr tekr ross á fúlgu eða á hafnbit, ok bíta þat vargar úti, þá ero þat hans handvömm, ef eigi ero annarra manna ross úti, *ibid.* Þat ero handvom hans, *Js. Kb.* 12. I Cleasby's Ordb. er dette Ord urigtig opført som *fem. sing.*

harðhrýsti, *f.*, Haardhjærtethed: þegar er vér þegjum eigi yfir þeim úsóma ok h., er þér veitið oss kirkjunni, *Thom.* 404$_{28}$. En þeir fyrir sína síngirnd ok h. létu hann hungra innan borgar af matleysi, *Ps.* 472$_{11}$.

harðlundligr, *adj.*, barsk af Udseende: ógorlegr blámaþr, biki svartari, harþlundlegr oc hvassnefiaðr, *Ps.* 763$_{28}$.

harðstinnr, *adj.*, grusom: útvegr, *Ps.* 485$_{3}$.

harðýðgismaðr, *m.*, Tyran, Despot: Verðr öllum því ljósara, hverr h. Heinrekr konungr hefir verit, *Thom.* 889$_{14}$.

harðyrða (rð), *v.*, dadle strængt: þeir harðyrða beisklega ótrúleik þessa bróður, *Mar.* 820$_{4}$.

háreystr, *adj.*, (hár, raust), med lydelig Røst, lydelig: grátr, *Ps.* 646$_{27}$.

harmanliga, *adv.*, smertelig, med megen Sorg: Þetta orð sló h. hjörtu postolanna, *Ps.* 554$_{4}$.

hárserkr, *m.*, = hárklæði, Klædning af Haarbug: fylgjandi Krists merki í hörðum hárserk frœknliga fram, *Thom.* 26_{11}.

háskavað, *n.*, farligt Vadested: Þetta heitir h. *Rs.* 66_{12}.

hatrsamligr, *adj.*, fjendtlig: með hatrsamligri rödd, *Mar.* 459_{8}.

háttaföll, *n. pl.*, Afvigelse fra det sædvanlige: Heilög María sýste umb viþ son sinn at eige yrþe háttaföll at samkundo, *H.* 188_{29}.

hefða (að), *v.*, hævde, erhverve ved Hævd: Lögleysur eru í móti kirkjunni svá sem hefðaðar, *Thom.* 325_{29}. Ek á hana (sálina) ok fyrir þann skyld, at ek hefir hana hefðat mér, þvíat hana hefir ek haft um þrjá tigi ára, *Mar.* 973_{10}.

hefning, *f.*, Hævn: dauða sæls Johannis, *Ps.* 918_{31}.

hegnaðarhamarr, *m.*, Tugtelseshammer, Tugtelsesredskab: Hann má þeira h. vel kallast, *Thom.* 445_{39}. Vel mátti hann þeira h. heita, *Mar.* 200_{18}.

hegningarmaðr, *m.*, Revser, Tugter: Í stað hegningarmanns enna meinsömu sitr nú ásóknarmaðr meinleysis, *Ps.* 903_{7}.

heimatíund, *f.*, Tiende af den Jord, hvorpaa Kirken staar, *Tímar.* 4, 41_{20}.

heimhollr, *adj.*, behjælpelig: Hann vill vera h. konunginum til allra góðra hluta, *Þiðr.* 96_{12}.

heimonleikr, *m.*, = heimolleikr, Fortrolighed: H. er harðla kærr með konunginum til erkibyskups, *Thom.* 326_{17}.

heimshafnanarmaðr, *m.*, Verdensforsager, Asket, *Ps.* 9_{23}.

heimska (að), *v.*, 1) erklære for en Daare, spotte: Ríðarar heimskuðu hana, er hon léði dúksins, *Bs.* 314_{16}. 2) skuffe: Meðr hinum ýzta sínum búningi heimskar hann nú heiminn, *Thom.* 25_{17}.

heimskufullr, *adj.*, dum, taabelig: heimskufult harðýðgi, *Thom.* 185_{8}.

heims-ætt, *f.*, Verdenskant: Á röndinni útan váru merktar fjórar heimsættir, *Km.* 440_{6}.

heiptarlauss, *adj.*, uvillig, upartisk: Varð hann at sök sannr ok eptir réttendum dœmðr af heiptarlausum mönnum, *Mar.* 82_{6}.

helför, *f.*, Dødsmaade: Mun hann ætla honum sömu h., *Mar.* 1056_{5}. Nero spurði, hverjar helfarir þeir skyldu hafa, *Ps.* 196_{15}.

helvítligr, *adj.*, Helvedes-: var hórkerlingin rekin í myrkvastofu helvítligrar útlegðar, *Ps.* 621_{28}.

helvízkr, *adj.*, = helvítligr: helvízkir forrennarar Antichristi, *Ps.* 479_{36}. fjandlig ör helvízkrar öfundar, 483_{34}.

herðiliga, *adv.*, tappert: Ríðr h. á hendr Húnum, *Þiðr.* 259_{2}.

herdraga (-dró), *v.*, slæbe fangen: h. erkibyskupinn fram undir dauðasvérð, *Thom.* 457_{21}.

herfanginn, *part.*, taget tilfange: Síra Vilhjálmr sitr h., *Thom.* 390_{28}.

þeir herfangnir vóru búnir at hlaupa fram á foraðit, *Ps.* 484$_{8}$. Án minstu dvól grípast þeir herfangnir framm í Serkland, 498$_{14}$.

herklæðnaðr, *m.*, Rustning: leggja hann í gröfina með allan sínn herklæðnað, *Piðr.* 245 v. l. 13.

herleiðsla, *f.* = herleiðing, Fangenskab: at kæra fyrir þér þann mikla skaða, er ek fékk í dag af herleiðslu sonar míns, *Mar.* 315$_{15}$.

hermaðr, *m.*, Rover: Síðan hlupu hermennirnir á skipit, *Bs.* 1, 363$_{15}$. Jfr.: þá lógðu at þeim illgørðamenn ok ræntu þá, 363$_{12}$.

hermðarfullr, *adj.*, vred, forbittret: Hann h. getr með engu móti sín gætt, at, *Thom.* 285$_{11}$.

herri, *m.*, = herra, Herre, *Ps.* 139$_{28}$. 145$_{1}$.

hers-hendr, *f. pl.*, Fangenskab: Slíkt sem hann á at leysa hana ór hershöndum með, *Gul.* 201.

herskaparbúningr, *m.*, krigerst Udrustning, *Fms.* 10, 234$_{3}$.

herskrýddr, *part.*, fuldt bevæbnet: þessir tveir guðs kappar ríða herskrýddir framm í sömu fylking, *Ps.* 496$_{37}$.

hervígi, *n.*, Legion: Tólf hervígi engla, *H.* 171$_{5}$.

hestagneggjan, *f.*, Hestevrinsten, *Piðr.* 255$_{5}$. 281$_{17}$.

heyjun, *f.*, Hoavl, Høbjærgning: Øngvir mundu jafnlitla heyjun orðit hafa, *Ísl. Ann.* 1312. (204$_{12}$).

heyrilliga, *adv.*, i Andres Paahør: Jesus lét Petrum h. ok þrefaldliga játa sér, *Ps.* 162$_{28}$.

himnabrauð, *n.*, = himnamjöl, Manna: Gaf guð yðr himnabrauð at fœzlu, *Ps.* 184$_{16}$.

himnabúar, *m. pl.*, Himmelbeboere: Himnabúarnir sjálfir líta nærverandis stjörnu þessu, *Mar.* 683$_{20}$.

himnasýn, *f.*, himmelsk Syn, Vision: Ungir menn yðrir munu sjá himnasýn, *Ps.* 163$_{27}$. Reit hann bók eptir h. þeiri, er dróttinn vitraði honum, 456$_{19}$.

himneskliga, *adv.*, 1) fra Himmelen: Var h. í hans kyni fyrirheitin blezan allra þjóða, *Mar.* 552$_{23}$. 2) paa en himmelsk Maade: hversu h. herra Johannes fór framm af stundligu lífi, *Ps.* 494$_{36}$.

himneskligr, *adj.*, himmelsk: Sér hann göfuga sýn yfirvættis heilagliga ok himneskliga, *Mar.* 484$_{14}$.

hindarstígr, *m.*, en Hinds Sti: kanna hindar stíga, trænge i gjennem uvejsomme Skove, *Piðr.* 298$_{7}$.

hingatburðardagr, *m.*, Fødselsdag, *Ps.* 892$_{38}$.

hingatburðartíð, *f.*, Fødselstid: dróttins várs, *Mar.* 78$_{25}$.

hirðgarðr, *m.*, Hof: Umkringðr af þeira illsko elde, er í höllenne og hirðgarðenum ero, *Thom.* 10$_{1}$.

hirðiligr, *adj.*, som hører til en Sjælehyrde, præstelig: hirðilig stjórn, *Mar.* 403$_{32}$. hirðilig áhyggja (*pastoralis cura*), *Thom.* 500$_{28}$.

hirðr, *part.*, sikker: Ek þóttumst hirðr, þegar ek kom á bak hesti þessum, *Ld.* 278$_{5}$. Muntu þar vera h. frá öllum háska, *Pr.* 208$_{6}$. at

hon væri þar hirð fyrir öllum úfriði, 212$_{17}$. Einstigi var þar þat eitt, at þeir vóru allir hirðir, ef þess væri vel gætt, *Fms.* 8, 56$_{18}$.

hirtingarmaðr, *m.*, Tugter, Revser, *Thom.* 391$_{29}$.

hixti, *m.*, Hulken: grátsamligr, *Thom.* 34$_{16}$. hörðum hixtum upp hrjótandum, 76$_{21}$.

hjábúð, *f.*, Sammenboen: kona sœmilig manni til hjábúðar, *Ps.* 151$_{27}$.

hjálpara, *f.*, Hjælperske: Heyr móðir, h. heimsins, *Mar.* 796$_{25}$.

hjartakoss, *m.*, Hjertets Dybder: Hann finnr þann frið ok náðir í sínum hjartakosa, *Stj.* 142$_{17}$.

hjartgróinn, *part.*, indgroet: illska, *Thom.* 200$_{15}$.

hjartligr, *adj.* = hjartaligr, hjærtelig, inderlig: trúa, *Ps.* 908$_{12}$.

hjartnæmr, *adj.*, hjærterørende, som gjör stærkt Indtryk: tíðindi mörgum manni mjök hjartnæm, *Ps.* 844$_{4}$.

hjáunnasti, *m.*, Bifjæreste, Bielsker: eiga engan hjáunnasta, *Str.* 25$_{15}$.

hjón, *n. sg.*, Tjenesteydende: Ef þú eynir skilríki til, at hann sé þitt h., *Grett.* 102$_{8}$.

hjúna, *n. sg.*, Tjenesteydende: Nú deyr eitthvert hjúna þitt, *Gul.* 298 (NgL. 1, 97$_{32}$). Bóndi vill hœta sekt fyrir hjúna sitt, *Borg.* 1, 14 (NgL. 1, 349$_{3}$).

hjúskaparmenn, *m. pl.*, Ægtefæller, *H.* 188$_{20}$.

hjúskapligr, *adj.*, ægteskabelig: með hjúskapligu sambandi, *Mar.* 1113$_{7}$. vill hann aftr taka í sitt hjúskapligt samband, 1116$_{15}$. Hann er bundinn undir hjúskapligu sambandi, 1134$_{17}$.

hjúskapsfélagi, *m.*, Ægtefælle, *Str.* 29$_{18}$.

hlaupari, *m.*, Overløber: lanshugaða ; laupara ok trúsvikara, *Thom.* 225$_{12}$. huglausir hlauparar ok vondir svikarar, 430$_{9}$.

hlemma (mð), *v.*, sætte Lem for, lade ophøre: Þit tókuð í móti þá dýflizu, er aldri hlemmir á hljóði, som aldrig lader Skrigene ophøre, *Ps.* 653$_{33}$.

hleytismaðr, *m.*, 1) Stedfortræder: Kom þar Petrus lítillátr lærisveinn í stað hins mildasta meistara, at vera leytismaðr um stjórn kristninnar ok prédikan, *Ps.* 19$_{18}$. réttum vicario, eða, leytismanni postolanna, 36$_{28}$. 2) Person, som tilhørte en af de Præstefamilier, som tjente vexelvis i Templet: Zakarias var leytismaðr Abia, 852$_{11}$.

hlífing, *f.*, Beskyttelse: Hann skýlir ok við ørvilnan þeim sem hans hlífing sœkja, *Mar.* 99$_{8}$.

hljóðlíf, *n.*, stille Liv: Bókin líkir hans h. þeim fiskum, er hann dró sjálfr at borði, *Ps.* 466$_{32}$.

hljóðsemð, *f.*, Stilhed: Hann bað þá heyra með h. jarteginа, *Ps.* 74$_{18}$.

hljóðsemi, *f.*, = hljóðsemð, *Ps.* 74$_{28}$.

hlýðnibrot, *n.*, Mangel paa Ly-

digheð, Ulydighed: Varizt mótgerðir ok h. við himnakonung, *Bs.* 1, 742$_{9}$.

hlykkr, *m.*, Udflugt: ástundandi þat sama með falsligum hlykkjum ýmissa greina, *Ps.* 572$_{12}$.

hlœgismaðr, *m.*, Spotter: þeir ener sǫmo hlǫgismenn hlógo svá at honom sem at bandingia, *Ps.* 145$_{4}$.

hneiging, *f.*, Undvigelse, Undkomst: Enga h. fær þu gørt undan þinni háðung, *Ps.* 500$_{5}$.

hnøggvandi, *part.*, snublende: fara hnøggvanda fœti, *Thom.* 337$_{2}$. Allir vér förum mjök hnøggvandi í mörgum hlutum, *Ps.* 470$_{23}$.

hnøggving, *f.*, Anstød: Í gǫgn syne móþor þinnar lagþer þú h., *H.* 214$_{21}$.

hofgarðr, *m.*, Hof, Kongebolig: umfaðma hofgarðsins kurteisi, *Thom.* 7$_{11}$. einn af hofgarði konungsins, 302$_{34}$. Einn hofgarð fann ek þann fyrir litlu, er gull fyrirsmár, 325$_{14}$. Hann gengr í hofgarða borgarinnar (Stormændsboliger), *Mar.* 1136$_{1}$. Gørðu þeir herhlaup í hofgarðinn, *Ps.* 114$_{28}$.

hóglyndi, *f.*, Sagtmodighed: með svá mikilli h., *Mar.* 351$_{10}$. sinnar fyrri h., 914$_{11}$. Höfum vér nú með fám klausum hóglyndi heilags Petri minning gørt, *Ps.* 472$_{5}$.

hógværi (hœgværi), *f.*, Sagtmodighed, Beskedenhed, *g.* hógværis: fur specþar sacar oc hǫgværis, *Fms.* 10, 408$_{13}$. Gleymir hon eigi sinni hógværi, *Mar.* 227$_{25}$. því skal nú þessu næst víkja til hógværis virðuligs Pauli, *Ps.* 476$_{6}$. þá víksk dómandenn til hógvéres, *H.* 69$_{9}$.

hógværleikr, *m.*, = hógværi: meðr hógværleik ok réttlæti, *Stj.* 242$_{20}$.

hráf, *n.*, = ráf, Sparreværk, *Þiðr.* 329$_{22}$.

hrammdýr, *n.*, vildt Dyr, Rovdyr: Ek þóttumst sjá hrammdýra flokk, *Rs.* 205$_{11}$.

hreifingr, *m.*: hyggja sér til hreifings, nære frejdigt Haab om Udførelsen af sine Planer, *Vápn.* 11$_{18}$.

hreinferði, *n.*, Renhed: Tapat hefir nú kapella konungs sínu h., *Thom.* 407$_{31}$.

hreinlífast (fð), *v.*, føre kysk Levned: Sá maðr sem hreinlífist í veröldinni, *Thom.* 308$_{4}$.

hreinlífnaðr, *m.*, klosterligt Levned: ganga í hreinlifnað, *Thom.* 392$_{18}$.

hreistrkambr, *m.*, Skælbedækning: Beina þeir sinn skrið meðr hreistrkömbunum, sem meðr klóm, *Stj.* 98$_{17}$.

hrepps-vist, *f.*, Ophold i et Fattigdistrikt eller Commune, *Grg. Sb.* 1, 284$_{4}$.

hreysiköttr, *m.*, Røskat, Væsel, Hermelin: Alt at eins verðr hann (*basiliscus*) af hreysikattinum yfirstiginn ok sigraðr, *Stj.* 93$_{7}$. Jfr. *Plin. N. H.* 8, 33. þessir hlutir eru óhreinir á jörðunni, hreysikattr ok mýss, 317$_{1}$. Í þessa höll má ekki kvikt komast, nema fugl fljúgandi ok hreysiköttr, *Rs.* 90$_{15}$.

breysikettir tveir, *Völs.* c. 8 (Norr. Skr. 1, 97$_{5}$; Fas. 1, 131$_{21}$).

hrjódrepa, *adj.*, gjennemvaad (?): Í éli einnar stundar verðr maðr h. eða lama eða mjök þrekaðr, *Ps.* 732$_{31}$.

hringleikr, *m.*, 1) Dans: slá hringleik, danse, *Stj.* 400$_{20}$. 466$_{15}$. leikandi hljómandi hringleik, *Ps.* 725$_{24}$. — 2) Rundbans: Fjórar þúsundir meyja gerðu þar hringleik, klæddar með guðvefjarpellum, hver annarri fegri, ok hélt hver í hönd annarri ok svá sínum unnasta, *Km.* 470$_{22}$.

hrokaðr, *part.*, propfuld: Kistur hrokaðar með ýmissum klæðum, *Ps.* 650$_{36}$. Ker fullt ok hrokat með stórum syndum, *Mar.* 166$_{25}$.

hroki, *m.*, Topmaal, Overmaal (*l. cumulus*): fullr h. forðra glœpa, *Ps.* 558$_{24}$. til óætlanligs hroka allra góðra hluta, 887$_{28}$. setjandi hroka á allar skyldir þess sama lögmáls, 893$_{7}$. til úvirðanligs hroka sœmðarfullra metorða, *Mar.* 336$_{6}$.

hrossavöndr, *m.*, Hestespøbe: Vanari var hann ok hrossavendi en spora, *Ps.* 10$_{17}$.

hrygðarsamligr, *adj.*, sørgelig: Sem hrygðarsamligt er at heyra, *Mar.* 1083$_{32}$.

hryggbjúgr, *adj.*, krumrygget, *Thom.* 356$_{2}$.

hryggviligr, *adj.*, = hryggiligr, sørgelig: grátr, *Ps.* 861$_{32}$.

hryggving: hryggvingu, *Mar.* 5$_{32}$ synes at være feilskrevet for brugðningu, som staar paa det tilsvarende Sted i den anden Recension, 344$_{12}$.

hræ, *n.*, dødt Legeme. Bruges i Flertal om ét Legeme: Ei eru hræin hulin, *Sturl.* 1, 16 (h. 28$_{6}$). Danir tóku lík hans ok fluttu til lands ok létu þar sífa, dýr ok fugla hræin, *Hkr.* 26$_{14}$. hræ þín, *Stj.* 201$_{9}$. 464$_{22}$. *Dat. pl.* hræmum og hræm: hrafna sepia a hrgom þinom, *H. Hund.* 1, 44. Vistin líkðiz hræm, *Ps.* 916$_{27}$.

húðstrokinn, *part.*, buddryget: Opinberlega var hann með vöndum vel húðstr., *Thom.* 58$_{6}$. Hann var bæði harðr ok h., *Mar.* 1004$_{27}$.

hugarkostamaðr, *m.*, en Mand af fortrinlige Aandsgaver: Hann var svá mikill h., at fólkit vildi trúa hann Krist vera, *Ps.* 888$_{12}$.

hugarhvíld, *f.*, Sjælero, *Ps.* 471$_{1}$.

hugarsorg, *f.*, Bedrøvelse, Kummer: Hvílíkr harmr eða h. yfir þau kom, *Mar.* 1113$_{28}$.

hugblíðr, *adj.*, venlig sindet, *Ps.* 758$_{10}$.

hugganarlauss, *adj.*, uden Trøst: fara, *Ps.* 712$_{7}$.

huggóðr, *adj.*, barmhjertig: Eru þeir allir huggóðastir, er honum eru líkastir, *Mar.* 409$_{18}$. miskunnsamr ok h., 135$_{28}$.

huggœðisfullr, *adj.*, barmhjertig, medlidende: herra pévinn h., *Mar.* 328$_{4}$.

hugnæmr, *adj.*, lydende for en

Hukommelse: Mundi yðr hugnæmt, hvar ek sit, *Thom.* 386$_{9}$.

hugskots-augu, *n. pl.*, Aandens Blik: Setja e-t fyrir sín h., *Stj.* 132$_{11}$.

hugsunarmýkð, *f.*, Sindsydmyghed: Hver h. var með þeim manni, er svá gørði? *Ps.* 471$_{1}$.

hugvitr, *adj.*, vis, forstandig: mjúkhjartaðr maðr ok h., *Mar.* 47$_{20}$. 386$_{21}$.

hugþekkliga, *adv.*, med Taknemmelighed: h. ok lítillátlega, med T. og Ydmyghed, *H.* 4$_{15}$.

hunangsœtr, *adj.*, honningsød: kenning, *Ps.* 79$_{14}$.

hundligr, *adj.*, hundeagtig: Sýndi hann sína engla eigi vera guðliga, heldr hundliga, *Ps.* 95$_{29}$. hundligir englar, en eigi guðligir, 308$_{35}$.

hurra (að), *v.*, stöje, larme, rase: Reiði hurrar innan hallar upp á meinleysi bróður Jóns, *Ps.* 499$_{37}$.

húsdróttinn, *m.*, Husherre, *Ps.* 220$_{12}$. 297$_{17}$.

hvaða = hvat, *pron. interr. n.*, hvad for en: Konungr spyrr, hvaða Refr þat væri, *Krók.* 23$_{6}$.

hvalréttr, *m.*, Inddrivning af død Hval eller døde Hvale paa Kysten: Hvalréttr mikill fyrir norðan land á Íslandi, *Ísl. Ann.* 1296: Hvalréttr mikill, 1309.

hvarfsemi, *f.*, Frafald, Fjendskab (?): Þá ósœmþ oc óvirþing veiter hann Óþne órlausnafullom oc hvarfseme, han viser den hjælpsomme Odin den Vanære og Fjendskab, *Ps.* 146$_{33}$.

hvarges = hvarge es, hvorsomhelst, *Grg.* 2, 44$_{3}$.

hvarmikill, *adj.*, overordentlig stor: Þá gerþosc þær iarteiner enar hvarmiclo, *Ps.* 150$_{13}$.

hvasseggjaðr, *adj.*, hvasægget, skarpægget: sverð, *Km.* 460$_{12}$.

hvekking, *f.*, Bevægelse (?): Fram rann villidýrit með margháttuðum hvekkingum, *Ps.* 916$_{23}$.

hveitiflúr, *n.*, Hvede: kirkjunnar, *Ps.* 479$_{35}$.

hvetjandi, *m.*, Tilskynder: glœps, *Ps.* 828$_{20}$.

hvítklæddr, *part.*, hvidklædt: mikill fjöldi hvítklæddra manna, *Mar.* 1092$_{27}$.

hvítmunkr, *m.*, = grámunkr (?): hvítar hettur af líni, þær er gervar vóru sem scapular hvítmunka, *Mar.* 1144$_{13}$.

hæra, *f.*, Haarklædning: Engan lut bar hann annan með sér, nema hæro, þá er hann sveipti um herðar sér, *Barl.* 196$_{7}$.

hæruskotinn, *part.*, graahaaret, *Ps.* 52$_{1}$.

hættiligr, *adj.*, = hættligr, farlig: sótt, *Þiðr.* 351$_{28}$.

hœgsamr, *adj.*, besindig: róer menn, hœgsamer oc friþsamer, *Fms.* 10, 415$_{24}$.

höfðagerð, *f.*, = höfðalag, Hovedgjærde: Hann sér við h. sína sitja einn mann harðla friðan, *Mar.* 768$_{16}$. Heyrði hann rödd

talandi til sín við h. sinnar sængr, 1156$_{24}$.

höfga (að), *v.*, betynge: Höfgaðu hirzlur þessar með grjóti, *Ps.* 534$_{21}$.

höfuðbyskup, *m.*, fornemste Biskop: hundheiðinn h. Effesiborgar, *Ps.* 484$_{32}$.

höfuðdul, *f.*, overordentlig Driftighed: Vér ætlum oss eigi þá h., *Ps.* 626$_{11}$.

höfuðfrægð, *f.*, overordentlig Berømmelse: eignast, *Rs.* 41$_{20}$.

höfuðgifta, *f.*, overordentlig Lykke, *Ps.* 626$_{32}$.

höfuðgull, *n.*, Krone: tveir gimsteinar í höfuðgulli almáttigs guðs, *Ps.* 711$_{22}$. ágætt h. með dýrum steinum, *Rs.* 64$_{14}$. bjartr geisli í höfuðgulli skaparans, *Ps.* 513$_{18}$. kórónuð með yfirvættis höfuðgulli valds, *Mar.* 335$_{15}$.

höfuðgyðja, *f.*, Hovedgudinde: til hofs höfuðgyðju þeirar, er Diana heitir, *Ps.* 484$_{18}$.

höfuðskemð, *f.*, störste Skjændsel, *Ps.* 544$_{28}$.

höfuðskóli, *m.*, Universitet: í þann höfuðskóla, er haldinn er í Paris, *Mar.* 1038$_{12}$.

höfuðœrr, *adj.*, forvirret i Hovedet, gal: þó at þín höfuðheimska gœri þik höfuðœran, *Mar.* 611$_{8}$. Hann var svá h., at hann trúði sik guð vera, *Ps.* 49$_{3}$. *Rs.* 86$_{18}$.

höggormligr, *adj.*, slangeagtig: prettvísi, *Mar.* 284$_{20}$.

I, í.

iðinleikr, *m.*, Flid, Vedholdenhed: góðra verka, *Ps.* 909$_{7}$.

iðranarfúss, *adj.*, villig til at angre sine Synder: til sálubjálpar góðum mönnum ok iðranarfúsum, *Mar.* 94$_{11}$.

ifafullr, *adj.*, tvivlende, tvivlraadig, *Mar.* 85$_{8}$.

ifan, *f.*, Tvivl: Ón ifan snýr hann koste í löst, *Hom.* (1864) 46$_{9}$.

íkynda (nd), *v.*, opflamme: Heilagr andi íkyndi hjörtu vár ok lauk upp fyrir oss allra þjóða tungur, *Ps.* 743$_{31}$.

illgerning, *f.*, slet Handling: at þér fengeð honum ambunat sín svik ok illgerning, *Þiðr.* 55$_{35}$.

illkyndugliga, *adv.*, paa en ondskabsfuld Maade, *Bs.* 1, 244$_{7}$.

illskuflokkr, *m.*, forbryderst Skare: þessir illskuflokkar, *Km.* 159$_{11}$.

illskufullr, *adj.*, ondskabsfuld, slet, forbryderst: bróðurdrepari, *Mar.* 1108$_{18}$.

illskusamligr, *adj.*, ondskabsfuld: þverúð, *Thom.* 97$_{5}$.

illskutaufr, *n. pl.*, onde Hexerebskaber: Lét hann niðr sökkva í sjávardjúp i., þau er hann hafði gert af illsku sinni, *Ps.* 177$_{5}$.

ínetja (að), *v.*, indvikle: ínetjaðr ást hennar, fængslet af Kjærlighed til hende, *Str.* 24$_{35}$. Djöfullinn hafði hans sál illkyndugliga ínetjat, *Bs.* 1, 244$_{7}$.

ítœkr, *adj.*, antagelig, bygtig: vel í. um skynsemðir, *Ps.* 473₁₃.

ívafðr (vefja í), *part.*, indviklet i: Mörgum illgerðum ívafða (i den lat. Original: *multis pollutos facinoribus*), *Thom.* 114₁₇.

J.

jafnlyndi, *f.*, Sindets Jævnhed, Uforanderlighed: þá sýndi guð j. sína til hins sæla Þorláks byskups, *Bs.* 1, 372₁₃. með mikilli j. *Mar.* 848₁₄. með sömu ástundan ok j., 1153₁₀. *Neutr.*: með miklu j. *Mar.* 848 v. l. 4.

jafnskiptiligr, *adj.*, gjensidig: Gørist þat fyrir þá jafnskiptiliga vináttu ok elskhuga, sem milli mannsins er ok engilsins, *Stj.* 8₂₅.

jafnt, *adv.*, netop: ok þar j. sem fylkingararmrinn var, *Óh.* (1849), 13₁₄. j. at ákveþinne stundo, *Bs.* 1, 334₂₈. j. mundi eptir dagslátta, *Heið. c.* 25 (Isl. 2, 349₁₇).

jafnvitr, *adj.*, lige klog, lige forstandig: Engan vitum vér jafnvitran honum, *Km.* 490₁₂.

jákvæðr, *adj.*, sigende ja til noget, samtykkende: En flestir urðu þessa jákvæðir firir utan fá-menn, *Ps.* 452₂. Mestr hluti lýðs varþ jákveþr þessa máls, 462₃₃.

jarðarhola, *f.*, Jordhule: felast í jarðarholum, *Km.* 212₂₈.

járngrindr, *f. pl.*, Jærngitterdør: borgarhlið sterkliga læst með stórum járngrindum, *Ps.* 683₂.

járnhamarr, *m.*, Jærnhammer, *Thom.* 270₁₇.

járnhlekkr, *m.*, Jærnlænke: digrir járnhlekkir, *Piðr.* 341.

járnligr, *adj.*, af Jærn, hærd som Jærn: hugr, *Mar.* 858₂₇. ok, *Stj.* 345₁₇.

járnvirki, *n.*, Jærnredskab: Á gólfinu undir honum liggja tvau járnvirki, hamarr ok bryntröll, *Thom.* 444₆.

játari, *m.*, Religionsbekjender, *Thom.* 282₁₀.

jattyrði, *n.*, Løfte: eigi fljótr í j. *Ps.* 481₂₈. stendr ástvin dróttins úbrœrðr í sínu játtyrði, 485₇.

Júði, *m.*, Jøde: Júðinn kvezt eigi vilja fá honum féit, *Mar.* 1064₁₇.

jungfrú, *f.*, Jomfru, brugt om Mandfolk: Lifði hann þar, hafandi sik alla daga skæra jungfrú, *Mar.* 767₁₉. Hann gaf sik æfinliga guði til þjónustu, skær j., 1117₂. Með því sama gulli fastnar hann sik skæra j. guði, 1154₂₂.

K.

kað eller káð, *n.*, uorbentligt Levned: leggjast í k., *Ps.* 486₁₉.

kakalofn, *m.*, Kakkelovn, *Isl. Ann.* 1322.

kappǫtur (eiga kappi), *f. pl.*, Strid, Ordstrid: Hér eru k. fyrir kosning, *Thom.* 314$_{11}$.

karlormr, *m.*, Hanslange, *Ps.* 874$_{32}$.

katel, *n.*, (eng. *chattel*) Tøj, Husgeraad, rørligt Gods: hans klæðnað ok ǫnnur hans katel, *Thom.* 7$_{14}$. eitthvert sœmiligt k., *Mar.* 1161$_{29}$. Hann leiddi mik í þat hús, sem k. hans vǫru inni, *Ps.* 53$_{29}$.

keisaraligr, *adj.*, keiserlig: veldi, *Ps.* 672$_{5}$.

kennanligr, *adj.*, følelig: sárleikr, *Mar.* 564$_{4}$.

kennimannaping, *n.*, Kirkemøde, *Mar.* 1172$_{18}$.

kersýn, *f.*, Syn af et Kar: Eptir þat er Petrus sá kersýnina, tók kristnin at vaxa, *Ps.* 46$_{33}$.

kirkjugeymari, *m.*, Kirkevogter, *Ps.* 699$_{33}$.

kirkjuhurð, *f.*, Kirkedør, *Þiðr.* 364$_{12}$.

kirkjukola, *f.*, Kirkelampe, *Tímar.* 4, 42$_{24}$.

kirkjulǫg, *n. pl.*, Kirkelov, canonist Ret, *Bs.* 1, 689$_{18}$.

kirkjuvǫrðr, *m.*, Kirkevogter, *Ps.* 765$_{40}$.

kjallaramaðr, *m.*, Kjældermester (*cellarius*), *Thom.* 276$_{10}$. *Mar.* 1183$_{20}$.

kjós, *f.*, Hulning: ermarkjós, *Ps.* 308$_{8}$.

klaustrgarðr, *m.*, Klostermur, den Mur, som omgiver et Kloster: koma inn um klaustrgarðinn, *Þiðr.* 362$_{2}$.

klaustrhlaupari, *m.*, en fra et Kloster bortløbet Person: Púkinn eggjar hann at kasta búningi ok sið munkanna, gerandi sik klaustrhlaupara, *Mar.* 876$_{24}$.

klóksamligr, *adj.*, klogtig, listig: kapp, *Thom.* 149$_{15}$. með klóksamligum greinum, *Ps.* 383$_{31}$.

klæðafall, *n.*, Falder paa Klæder: í þann tíma sem hann dregr klæðafǫllin, leitar fjándinn til hefnda, *Mar.* 557$_{27}$. Á klæðafallinu er purpuralitr, 113$_{22}$.

klæðakyn, *n.*, flere Slags Klæder, *Km.* 545$_{4}$.

klæðaleppr, *m.*, Pjalt: skitnir ok fúnir klæðaleppar, *Mar.* 1159$_{3}$.

Koloi, *f.*, Køln: Hann hefir brenda Koloi ena helgu borg, *Km.* 371$_{12}$.

kolneskr, *adj.*, kølnsk, fra Køln: maðr, *Ps.* 774$_{3}$.

kompánaskapr, *m.*, Kammeratskab: skilja allan kompánaskap ok vináttu við mann, *Ps.* 587$_{19}$.

kona, *f.*, Kvinde, *gen. pl.* kvinna, *Fms.* 10, 229$_{4}$. *Þiðr.* 310$_{21}$. *Mar.* 163$_{9}$. *Stj.* 474$_{29}$. 482$_{2}$. 495$_{13}$. 16.

korngerð, *f.*, Kornavl: Af sáðplóg ok k. fœddi hon þá, *Stj.*, 164$_{25}$.

kornhestr, *m.*, en Hest, der føres med Korn: konungsins, *Thom.* 486$_{10}$.

kornskáli, *m.*, Kornlade, *Ps.* 886$_{24}$.

kornskurðartíð, *f.*, Høsttid, *Ps.* 693$_{33}$.

kranz, *m.*, Kreds: þá setjast þeir niðr í kr., *Mar.* 1059$_{5}$.

krismaðr, *part.*, ſalvet, þellig: höfuð, brjóst, armleggir, *Thom.* 386$_{20}$.

krismaligr, *adj.*, ſalvet meb Kriſme: k. partr byskupligrar krúnu var sniðinn með hausnum af hans höfði, *Mar.* 201$_{18}$.

kristinligr, *adj.*, kriſtelig: trú, *Ps.* 909$_{8}$.

kristni, *f.*, Kriſtendom, *g.* kristnis: cristnis boþ, *Fms.* 10, 393$_{12}$. fur cristnis sacar, 396$_{22}$.

kröpte (κρύπτη, *crypta*), *m.*, Gravhvælving under en Kirke: í kröpt kirkjunnar, *Thom.* 444$_{25}$. þar í kröptinum, 444$_{27}$. Váru þá enn luktir allir kreptir ok stúkur, 543$_{12}$.

kúluvaxinn, *part.*, puklet: Hann hafði langan hrygg ok k., *Bs.* 79$_{1}$.

kurt, *n.*, Hof: Margra þeira (keisaranna) k. er fult með drambi, ágirnd ok gjálifi, *Mar.* 461$_{15}$.

kurt, *f.*, Hof: formaðr í konungs k. yfir ſinum riddarum, *Mar.* 615$_{23}$.

kurteisi, *f.*, 1) Belevenhed. — 2) Beſtedenhed, Tilbageholdenhed: Fyrir sakir kurteisi ok náttúruligs lítillætis settist hann niðr á jörð fyrir fœtr honum, *Barl.* 127$_{7}$. — 3) Pragt: Þeir sigldu þá með svá miklu drambi ok kurteisi, at þeir höfðu seglin yfir skipum sínum af dýrum pellum, *Fms.* 10, 232$_{3}$.

kvángan, *f.*, Giftermaal, *Ps.* 820$_{30}$.

kveinan, *f.*, Jamren: með mikilli k., *Mar.* 1000$_{17}$.

kveldsöngr, *m.*, = aptansöngr, Aftenſang, *Mar.* 732$_{15}$. 962$_{18}$.

kvenkryplingr, *m.*, en kvindelig Krobling, *Bs.* 2, 79$_{30}$.

kvenmannsbúningr, *m.*, Kvindebragt, *Mar.* 1109$_{21}$.

kvenormr, *m.*, Hunſlange, *Ps.* 874$_{84}$.

kvíðverkr, *m.*, Mavepine, *Mar.* 647$_{10}$.

kvikligr, *adj.*, livagtig: Líkneskjan var kviklig sem lifandi maðr, *Mar.* 113$_{12}$.

kvinna, *f.*, Kvinde: Í Paris var ein k. harðla rík ok kynstór, *Mar.* 1048$_{15}$. *Isl. Ann.* 1391 (348$_{21}$), 1406. 1407.

kvæfa (ð), *v.*, = kœfa, kvæle: Grípr hon son sinn með greypiligri grimð, kvæfandi hann með skjótum dauða, *Mar.* 1135$_{26}$.

kynfœra (rð) *v.*, sik: ligne ſin Slægt, *Ps.* 584$_{24}$.

kynleggr, *m.*, Slægt: kominn af kynlegg Trajani, *Ps.* 497$_{1}$.

kynmót, *n.*, Art, Maade, Adfærd: á þat k., sem skólaklerkum er vánaligt, *Ps.* 505$_{7}$.

kynstœrð, *f.*, fornem Herkomſt, *Ps.* 876$_{7}$.

kyrrviðri, *n.*, ſtille Vejr, Havblik, *Ps.* 362$_{12}$.

kæring, *f.*, Klage, Jammer: þá heyrði hann k. þeira, *Str.* 88$_{37}$.

körf, *f.*, Kurv, *Mar.* 1196$_{33}$.

L.

láfamaðr, *m.*, Kornkaſter, *Ps.* 886_{17}.

lagahald, *n.*, Overholdelſe af Lovene, *Thom.* 306_{26}.

lágarðr, *m.*, Brændingen ved Kyſten: Tré flaut í lágarðinum, *Mar.* 91_{1}. Víst sáum vér hann í lágörðum, 1068_{23}.

lagasetning, *f.*, Lovbeſtemmelſe: segja lýðinum innvirðuliga lagasetningar, *Stj.* 298_{17}.

lagaskipan, *f.*, Lovgivning: styrkja kristnina í kirknagørðum ok l., *Fms.* 9, 236_{21}. (Ks. 243_{7}).

lamning, *f.*, Banken, Bankning: Húsfrúin heitr henni þá annarri lamning, *Mar.* 1079_{20}.

lamr, *adj.*, = lami, lam, vanfør: gefa féit lömum eða höltum, *Ps.* 794_{28}.

landbyggving, *f.*, Bebyggelſe af et Land, *Frísb.* 23_{34}.

landskortr, *m.*, Mangel paa Land til Beboelſe, *Stj.* 187_{30}.

langhaldr, *adj.*, = langrækr, uforſonlig: Harmar herra páfinn, at Heinrekr konungr er svá langhaldr ok hatrsamr, *Thom.* 395_{36}.

langsamliga, *adv.*, længe: Mætti þín minning l. lifa, *Ps.* 498_{30}.

lás, *n.*, Dadel (?): Tekr sá mikit l. á hendr sér, er hér vill deyja fyrir þik, *Rs.* 123_{27}.

lastanligr, *adj.*, dadelværdig: Manndrápit er lastanligt, *Mar.* 460_{27}.

lastmælismaðr. *m.*, Dadler, *Ps.* 46_{15}.

lastúðigr, *adj.* laſtefuld, forbryderſk: Einkannliga ríss þat mál af því lastúðga granni, *Thom.* 325_{32}.

lastveri, *f.*, Sky for Synd, *Ps.* 902_{22}.

látún, *n.*, Meſſing: af hinu beztu látúni, *Ps.* 671_{1}.

lausbeislaðr, *adj.*, uden Bidſel: Fjandinn ruddist fast um í veröldinni svá sem l., *Ps.* 539_{30}.

lausbugaðr, *adj.*, uſtadig, vægelſindet, *Thom.* 225_{12}.

lausleiki, *m.*, Letfærdighed: Hon flýði allan lausleika ok gáleysi, *Mar.* 1112_{33}.

lausleikr, *m.*, Uſtadighed, Upaalidelighed: Hon verðr víss þessa lausleiks, *Mar.* 300_{13}.

leiðanligr, *adj.*, ſom kan føres: yxn leiðanlig fyrir vagni, *Ps.* 591_{31}.

leiðiblindr, *adj.*, ſtolblind, *Ps.* 243_{25}.

leiðmót, *n.*, Mode, Forſamling: Nero bað koma lýð allan ok ríkismenn til þessa leiðmóts, *Ps.* 194_{18}.

leigudrengr, *m.*, Lejedreng, *Thom.* 43_{19}.

leigumannliga, *adv.*, ſom man kan vente af en lejet Perſon: Hann stóð laust ok l. þegar í fyrstu raun, *Thom.* 334_{19}.

leirpyttr, *m.*, Lerpøl, Dyndpøl, *Mar.* 1108_{3}.

leirteigr, *m.*, leret Jordstykke, *Ps.* 20_5.

lesningr, *m.*, = lesning, Læsning, Oplæsning: með sínum leiðiligum lesningi, *Bs.* 1. 220_{10}.

letifullr, *adj.*, lad, doven, ligegyldig, *Mar.* 658_8.

letrgørð, *f.*, Optegnelse, Skrift, Affattelse af en Afhandling eller Bog: með nýrri l., *Thom.* 295_9. elska meir hugarkrapt en letrgørðir, *Ps.* 481_{31}. formentr framar öðrum klerkum með klerkdóm ok málsnild, sönglist ok l., 498_{26}. letrgerðaborg *(civitas literarum)*, *Stj.* 379_{22}.

letrliga, *adv.*, skriftlig: finna e-t l., finde noget optegnet eller i Bøger, *Thom.* 495_{23}. *Ps.* 490_{17}.

letrligr, *adj.*, skriftlig, bogstavelig: skilningr, bogstavelig Forstand, *Ps.* 908_{21}. transkriptum fyrr sagðrar jarteiknar, *Mar.* 231_9. letrlig bókfrœði, boglige Kundskaber, *Ps.* 498_{33}.

letrsetja, *v.*, optegne, *Ps.* 469_{22}.

letrsháttr, *m.*, Haand, Haandskrift: Á þessu bréfi er minn letrsháttr, *Mar.* 1120_2.

léttfœri, *f.*, Letheb, Hurtighed: Hefr hon sik í loptit upp með óumrœðiligri léttfœri, *Mar.* 1147_{12}. Sýndi hann l. líkama várra, 53_{10}. 392_9.

leynikofi, *m.*, hemmeligt Værelse, Skjulested, *Mar.* 214_{23}. *Ps.* 561_6.

leyninn, *adj.*, som skjuler: at kröptum sínum, *Ps.* 842_{14}.

leynistaðr, *m.*, skjult Sted, Skjulested, *Mar.* 1169_8.

liðkostr, *m.*, Hær, Tropper: Engan hafa þeir liðkost við oss, *Ks.* 166_{13}.

liðþurft, *f.*, Trang til Hjelp, *Fms.* 8, 199_{18}.

lifandi, *part.*, levende, *gen. pl.* lifandra: Hann birtir þeira heilagleik á jarðriki bæði lifandra ok dauðra, *Barl.* 52_4.

lifnaðr, *m.*, Munkevorden: þann lifnað, er ordo cisterciensis heitir, *Ps.* 703_{11}. af öllum klaustrum hins sama lifnaðar, *Thom.* 393_{36}.

lífsgjarna, *adv.*, meget gjærne, *Mar.* 404_{27}.

lífskveiking, *f.*, Livskvœgelse, Gjenoplivelse, *Mar.* 979_9.

líka (að), *v.*, anstille (*simulare*): þeir líka sik samharmandi, *Thom.* 347_{27}. Hann líkar sik góðan, 351_{18}.

líkbönd, *n. pl.*, Ligbaand: leysa l., *Ps.* 456_{36}.

líkendi, *n.* eller *f.*, 1) Billede: í líkende guðs sjálfs, *Pr.* 65_{13}. 2) Ligbed: svo til líkindis sem maðr væri vaktr af svefni, *Thom.* 486_{20}.

líkgröftr, *m.*, Begravelse: Aller postolar þiónoþo líkgrefte hennar, *H.* 3_{32}.

líkjask (kð, kt), *v.*, efterligne: þeir líkjask eftir djöflum, *Hom.* (1864) 28_{11}. Líkizk epter þessom fogli, *Best.* S. 9.

líknanligr, *adj.*, tilgivelig: Mjök er líknanligt, þó at nökkurr hlutr misvinnist, *Mar.* 520_1.

líknsamligr, *adj.*, tilgivelig: likn-

samligar syndir (*peccata venialia*), *Mar.* 893_{23}.

lim, *f.*, Grenene paa et Træ: Hneigir ein eik sína lim, *Mar.* 653_{14}.

linan, *f.*, Nedspændelse: strengsins, *Ps.* 474_{7}. 598_{29}.

lindaknífr, *m.*, en Kniv, som bæres ved Bæltet, *Thom.* 472_{39}. *Mar.* 1057_{9}.

lítilhugaðr, *adj.*, forsagt, sorknyt: Vor frú hjálpar þeim er lítilhugaðir ero, *Mar.* 830_{6}. Farit brott, lítilhugaðer (*abite, pusillanimes*), *Thom.* 257_{7}.

lítillætismark, *n.*, Ydmyghedstegn, *Mar.* 1078_{27}.

ljósbárr, *adj.*, lyshaaret, blond, *Piðr.* 179_{13}.

ljúgari, *m.*, Lögner: þú ert hinn mesti l., *Rs.* 67_{2}.

ljúgeiðr, *m.*, Mened, *Ps.* 820_{9}. 832_{4}.

lofan, *f.*, Lovprisning: Hóf hann sitt eyrendi af l. guðs, *Ps.* 34_{27}.

lofmessa, *f.*, Messe til Ære for en Helgen: Söng hann optliga henni lofmösser, *Mar.* 1122_{9}. Hann fórnar henni fögr dikt til tíðagerðar, bæði lofmesna ok óttusönga, *Ps.* 497_{35}. *Thom.* 495_{10}.

lofsemð, *f.*, Lovprisning: þú gleymðir l. minnar frú guðs móður, *Ps.* 506_{20}.

lokkaðarsamligr, *adj.*, forføreriſk: orð, *Thom.* 169_{19}.

lokna (að), *v.*, ende, sluttes, falde: at þú látir l. niðr málit, þar sem nú er komit, *Band.* (1874), 7_{26}.

loptligr, *adj.*, tilhørende Luften: l. eldr, Lyn, *Ps.* 623_{34}. himinn, 893_{21}.

lostliga, *adv.*, begjærlig: l. heyra orþ goþligs sóþs, *Best.* S. 8.

lundr, *m.*, Træ: þrír eru kvistir þeim lundi á (*arbor tribus solum modo ramis contenta*), *Merl.* 2, 83 (AnO. 1849 S. 68.). Saaledes hos Digterne: hringa lundr, Guldringenes Træ, Guldringenes Bærer.

lýðmaðr, *m.*, 1) Almuesmand: lýðmenn ok höfðingjar, *Frisb.* 71_{4}. 2) Lægmand: Getur þvílíkar stœði afskapliga einum lýðmanni, en yðr hálfu verr, er bæði kallizt kennimenn ok vinir konungs, *Thom.* 403_{28}.

lygigrunr, *m.*, falsk Mistanke, *Mar.* 34_{21}.

lykilberi, *m.*, Nöglebærer: himinsins, *Ps.* 564_{36}.

lýsi, *f.*, (ljóes, klar), Klarhed: Geisle sá er skínn í gegnom gler-et hever lýse oc hita af sólonne, *H.* 6_{21}. Teksk etke af lýse hennar, 6_{35}.

lystisamligr, *adj.*, vellystig: halda sik frá öllum lystisamligum girndum, *Thom.* 24_{19}.

lýti, *f.*, Styghed, Hæslighed: Týne hann eigi hreinleiknom til lýte andarennar, *H.* 53_{2}. skammast sinnar lýti, *Mar.* 661_{28}.

læknislyf, *n. pl.*, Lægemidler: Augu fyrirverða, er eigi taka læknislyf, *Ps.* 732_{11}.

lærdómr, *m.*, 1) Geistlighed, Kleresi: þótti leikdómrinn meira áhald

hafa á kirkjunum en lærdómrinn, *Bs.* 1, 750$_{10}$. at lærdómrinn forðist enn meinligra áfelli, *Thom.* 336$_{29}$. — 2) Lærdom, Kundskaber: hafa lærdóm góðan, *Bs.* 1, 90$_{25}$. hafa sér at fararblóma lærdóm ok lítillæti, 93$_{4}$. sakir lítils lærdóms, 107$_{26}$.

læringarorð, *n.*, belærende Ord: eitt ok sama l., *Ps.* 491$_{15}$.

lögbeiðing, *f.*, lovlig Opfordring: Beiði ek l., *Grg. Sb.* 1, 485$_{12}$.

lögbrotsmaðr, *m.*, Lovovertræder, *Mar.* 34$_{18}$. 1052$_{12}$. *Ps.* 885$_{13}$.

lögfengit, *part. præt. n.*, þá (konu) er hann hafði l., som han havde lovlig ægtet, *Fms.* 8, 295$_{5}$.

lögfestatíð, *f.*, lovbefalet Fastetid, *Ps.* 811$_{13}$.

lögkonungr, *m.*, lovlig Konge, *Ks.* 144$_{16}$.

lögmálsbók, *f.*, Lovbog (*volumen legis, Jos. 1, 8*), *Stj.* 350$_{5}$.

lögtekning, *f.*, Canonisation: Þessi l. heilags Thome fór fram í sjálfri Pétrskirkju, *Thom.* 491$_{16}$.

M.

magfylli, *f.*, Mættelse: Eike keykver svá skiótt hug manz oc hold til munoplífes sem magfyllen, *H.* 65$_{21}$. Men 24$_{21}$ bruges bog Ejeformen magfyllarennar, som om Nævneformen var magfyllr.

makligr, *adj.*, værdig, som fortjener: hönd maklig afhöggs, *Al.* 34$_{19}$. Er sú tign miklu lofi maklig, *Ps.* 467$_{21}$.

mála (að), *v.*, male, udmale, beskrive: Er hér nú uppmálat ok yfir farit lof ok líferni þessa tveggja bræðra, *Ps.* 672$_{22}$.

málkrókar, *m. pl.*, Spidsfindigheder, Sofisteri, Udflugter: Hann gerði úvíta alla málkróka þeira, *Barl.* 143$_{35}$. En jafnan við enda sinnar ræðu kom hún nokkut við þat at játa, eigi opinberliga, heldr með nokkurum málkrókum, *Mar.* 1028$_{34}$. Jacobus postoli eyddi með krapfi heilags anda alla málkróka hans, *Ps.* 514$_{26}$.

málróm, *n.*, Sprog: þitt m. er frábæriligt orðum englanna, þit Sprog overgaar Englenes Ord, *Ps.* 662$_{32}$.

málspekð, *f.*, Veltalenhed: reyna m. við mann, *Ps.* 794$_{30}$.

manneskja, *f.*, 1) menneskelig Natur: Sá son, er saungar mæðr sína, svívirðir mjök manneskjuna ok brýtr lögmálit heiðiliga, *Thom.* 448$_{25}$. 2) Menneske: Ræð ek þér syndugri manneskju, at, *Mar.* 1016$_{9}$.

mannleikr, *m.*, Menneskelighed, menneskelig Natur: kyssandi með sínum mannleik sjálfan guðdóminn, *Mar.* 333$_{17}$.

manns-kona, *f.*, gift Kvindemenneske, Kone, *Grg.* 2, 47$_{6}$. né eina mannskonu, *Pr.* 47$_{9}$. flt. mannakonor, *Grg.* 2, 51$_{8}$.

manntalsskattr, *m.*, Formueskat (?), *Ps.* 31_{30}.

manntjón, *f.*, Mennesketab: Hann fór manntjón mikla, *Fms.* 10, 394_{17}.

mannþurfi, *adj.*, trængende til andre Menneskers Hjælp: ef þeir skulo verða mannþurfe, *Mar.* 609_{5}.

margboraðr, *part.*, med mange Huller: þeyta með mikilli kunnastu margboraðar pípur, *Ps.* 914_{15}.

margfrœði, *f.*, mangesidige Kundskaber, *g.* margfrœðis, *Str.* 1_{11}.

margtœkr, *adj.*, af omfattende Virksomhed, mangesidig: m., ok mikilvirkr í sínum kraptaverkum, *Thom.* 325_{19}.

margvíss, *adj.*, mangeartet, forskjellig: efni margvísra greina, *Ps.* 565_{11}.

marmaraborg, *f.*, By opført af Marmor, *Ps.* 867_{17}.

marmara-steinþró, *f.*, Ligkiste af Marmor, *Mar.* 990_{30}.

matarligr, *adj.*, som hører til Spise, spiselig: Hann spurði, hvárt þeir hefði nokkut matarligt, *Ps.* 416_{1}.

matbræði, *f.*, Graadighed, *g.* matbræðis, *Hom.* (1864) 49_{6}.

matfiskar, *m. pl.*, Fiske, som tjene til Spise, *Ps.* 16_{16}.

matgœðingr, *m.*, en gjæstfri Mand, *Band.* (1874) 16_{2}.

matlaun, *f.*, Kostpenge: matlaunarmaðr, Person, som ved sit Arbejde fortjener sin Underholdning, *Gul.* 115 (NgL. 1, 52_{1}).

matlaunungr, *m.*, = matlaunarmaðr, *NgL.* 2, 87, v. l. 35.

matleiði, *m.*, Mathede, Mangel paa Appetit: Líkamans sótt gerir manni matleiða. *Ps.* 720_{25}.

meðalfarandi, *m.*, Midler: Þýða sumir Mercurium svá sem meðalfaranda tungu ok eyrna, *Ps.* 244_{17}.

meðtaka (-tók), *v.*, modtage: þessur orð meðtaka ok í verki varðveita, *Bs.* 2, 154_{5}.

meingerðarþing, *n.*, skadelig, forbærvelig Forsamling, *Thom.* 352_{37}.

meistarasamliga, *adv.*, mesterlig, *Mar.* 494_{18}.

meistarligr, *adj.*, mesterlig: orð, *Thom.* 339_{10}. verk, *Mar.* 1048_{27}.

meitill, *m.*, Meisel, *Mar.* 281_{30}.

meitla (að), *v.*, meisle, afhugge: meitla af endanum til sniðs fyrstu róarinnar, *Mar.* 280_{23}. 638_{2}.

merkleikr, *m.*, Myndighed, Autoritet: undir fjandans heit, mátt ok merkleik hættandi, *Mar.* 409_{24}.

messuhökull, *m.*, Messehagel, *Mar.* 705_{6}.

messusloppr, *m.*, Messerskrud, *Mar.* 707_{23}.

messustóll, *m.*, Messestol: sitjandi á messustóli hjá alteri, *Mar.* 707_{22}.

meydómligr, *adj.*, jomfruelig: skærleiki, *Mar.* 684_{22}. kviðr, *Ps.* 564_{30}.

miðaldri, *adj.*, midaldrende: sýndist stundum ungr, stundum m., *Ps.* 92_{10}.

miðdagr, *m.*, Middag, Kl. 12: alt frá morni ok til miðdags, *Ps.*

783₁. Vinna skal daga þrjá til miðdags, *Gul.* 18 (NgL. 1, 10₃₀).

miðdagstíð, *f.*, Middagstid, Middagsgudstjeneste: at lesa sína m., *Mar.* 765₁₀.

miðmunda, *n.*, Tidspunkt, som ligger lige i Midten: þá er miðmunda sólhvarfanna, *Rb.* 94₅.

mildibrunnr, *m.*, Naadeskilde, *Mar.* 402₁₀.

milska, *f.*, Sødhed (?): í milsku þess drykkjar, *Ps.* 610₂₀.

milska(að), *v.*, blande(*temperare*): Milskandi er linleikr með harðleika, *Mar.* 192₁₉.

minnisgull, *n.*, Hukommelsesguld, *Stj.* 254₂₉.

misgrein, *f.*, Forskjel, *Thom.* 321₁.

misfall, *n.*, Uheld: hörmulig torkenning ok mikit misfall, *Rs.* 132₁₈.

miskunnaraugu, *n. pl.*, barmhjærtige, medlidende Øine, *Thom.* 69₂₈.

miskunnarbrunnr, *m.*, Naadeskilde, *Mar.* 1101₃₀.

mislyndi, *f.*, Luner, Lunefuldhed: Hann kvað koma til mislyndi sína, *Fms.* 6, 355₃. Meirr olli því vándra vetta atkvæði en mín m., *Korm.* 168₅.

mjólki, *m.*, Usling: Hirð ekki þú þat, m. þinn, *Nj.* (1875), *c.* 119₁₀₉.

mjóvast (að), *v.*, blive smal: Sundin mjóvast heldr til útsiglingar, *Thom.* 419₁₁.

mjúkyrði, *f.* Smidighed i Tale, Talefærdighed: próa málsnild ok m. sína, *Thom.* 406₂₈.

móðurhús, *n.*, Moderkloster: En þetta munklífi átti sér m., svá sem grámunkaregla býðr, *Mar.* 111₂₈. Þat klaustr liggr undir m., þat er Bona Vallis heitir, *Ps.* 703₁₂.

morðari, *m.*, Drabsmand: sinna samborgarmanna, *Ps.* 902₃₁.

morðjárn, *n.*, Morderbolk, *Mar.* 496₂₁.

mótburðr, *m.*, Indvending, Indsigelse: eyðandi alla mótburði villumanna, *Ps.* 572₁₆.

mótgerðarmaðr, *m.*, Fornærmer, *Mar.* 29₁₅.

mótrás, *f.*, Kommen imøde, *Thom.* 428₁₇.

mund, *n.*, Tid, Tidspunkt: í þau mund, *H.* 128₄. ₂₁.

munkalífnaðr, *m.*, Klosterliv, *Mar.* 1023₂₈.

mylnusteinn, *m.*, Mølleſten, *Ps.* 159₁.

mylnuvörðr, *m.*, Møllevogter, *Ps.* 771₃₅.

myndskiptíng, *f.*, Forklarelse: dróttins, *Ps.* 919₂.

myrkrafullr, *adj.*, fuld af Mørke, *Mar.* 1166₄.

myrkraþoka, *f.*, Mørk, tyk Taage: þessa heims, *Mar.* 1002₃₃.

myrkvastofuvörðr, *m.*, Fangevogter, *Ps.* 220₃₄.

mælska, *f.*, Dialekt: Hon kvazk kenna mælsku hans, at hann var galverskr, *Ps.* 286₂.

mœðisamligr, *adj.*, besværlig, møisommelig: rekstr, *Thom.* 4₂₀.

N.

náböndn. *pl.*, Ligbaand: Þeir sá drauginn út ganga stagaðan náböndum, *Mar.* 27$_{36}$.

námtíð, *f.*, Læretid, *Thom.* 299$_{17}$.

nástœðr, *adj.*, nærstaaende, staaende i nært Forhold til en: tveggja nástœðra manna, *Thom.* 362$_{28}$.

náttstuldr, *m.*, Nattetyveri, *Ps.* 486$_{21}$.

náttúrulǫg, *n. pl.*, Naturlov, *Ps.* 880$_{28}$.

náttveizla, *f.*, Aftenbeværtning, *Thom.* 411$_{32}$.

nauðgan, *f.*, Tvang, haard Behandling: þeir mýkja honum ok lina sína nauðgan, hvat er þeir máttu, *Mar.* 1051$_{19}$.

nauðsynjavinir, *m. pl.*, fortrolige Venner, *Ps.* 445. (*necessarii amici*, *Acta*, 10, 24).

naut, *f.* = nautn, Benyttelse, Brug, *Grg.* 2, 63$_{11}$. Jf. grasnaut. Naut forholder sig til njóta som braut til brjóta, þraut til þrjóta.

nautahjörð, *f.*, Kvægbjerd, *Km.* 550$_{28}$.

náverandi, *m.*, Person som omgaas med en: einn af náverðndum dróttins, *Ps.* 737$_{24}$.

neiskorinn, *part.*, med afskaaret Næse, *Thom.* 355$_{2}$.

niðrbrotning, *f.*, Nedbrydelse, Tilintetgjörelse: blótskapar, *Ps.* 622$_{19}$.

niðrhrapan, *f.*, Nedstyrten, *Thom.* 412$_{16}$. fjandans, *Mar.* 1146$_{7}$. Var þat sjálfra þeira háð ok n., *Ps.* 537$_{4}$.

nógleiki, *m.*, Overflødighed: góðra þarfynda, *Thom.* 152$_{8}$. guðligrar miskunnar, *Mar.* 765$_{16}$. með nógleika sinnar mildi, 878$_{27}$. af nógleika sinnar miskunnar, 978$_{8}$.

nón, *n.*, Kl. 3 om Eftermiddagen: at nóni dags, *Ps.* 24$_{2}$ (*ad horam orationis nonam*, *Acta*, 3, 1).

nunnuvígsla, *f.*, Indvielse af en Nonne, *Ps.* 802$_{28}$.

nýbrœddr, *part.*, nylig tjæret: skip, *Ks.* 170$_{16}$.

nýdreyrðr, *part.*, som nylig har bløbt, nylig udgydt: blóð, *Þiðr.* 299$_{2}$.

nytsemðarlausa, *adj.*, unyttig: pílagrímsferð, *Ps.* 686$_{2}$.

nærfœri, *f.*, Skarpsindighed: Hefir hann frammi vitru sína ok n., *Ps.* 645$_{4}$.

nætrgisting, *f.*, Nattelogis, *Ps.* 901$_{28}$.

nöðruligr, *adj.*, slangeagtig, hørende til en Slange: nöðruligt afsprengi (*progenies viperarum*), *Thom.* 231$_{17}$.

nökkur, *adv.*, nogensteds hen: at þeir rói n. ok skemti sér, *Hkr.* 186$_{28}$.

nökkursti, *adv.*, noget, temmelig: þó at ek væra n. ágjarn, þá gerða ek marga hluti vel heilagri kristni, *Mar.* 103$_{24}$.

O. Ó,

óðaveðr, *n.*, raſende Storm, *Ps.* 131₂.

óðstreymi, *n.*, rivende Strøm, *Thom.* 303₁₈.

ofar, *adv.*, ſe ofst.

ofáta, *f.*, = ofát, Fraadſeri: engi o. né ofneyzla, *Thom.* 40₁₆.

ofátsmaðr, *m.*, Fraadſer, *H.* 192₁₄.

ofbeldast (ld), *v.*, viſe Overmod: ok er hann ofbeldist með úhlýðni, fyrirfórst hann ok öll hans ætt, *Thom.* 392₂₁.

ofbjóða (-bauð), *v.*, overanſtrænge: Þat ofbýðr hverjum skilningi at fást þar langt í, *Ps.* 637₂₇.

ofdirfðarsamr, *adj.*, dumdriſtig: framferð, *Thom.* 66₁₉.

ofdjörfung, *f.*, Dumdriſtighed, *Mar.* 138₂₅.

ofdrykkr, *m.*, for ſtor Drik: svá at eigi var o. einum manni, *Mar.* 195₉. 490₃₄.

ofgera (rð), *v.*, o. e-t, gaa for vidt i noget: Ofgert hefi ek þat, er ek setti Saul konung yfir lýð minn, *Stj.* 456₃₃.

ofgi, *m.*, Afbræk, Skade: Margr hefir tekit mikinn ofga ok þunga af því sundrþykki, *DN.* 8, 7₂₄ (omtr. 1202).

ofmetnaðarorð, *n. pl.*, overmodige Ord: Þeir fluttu fyrir honum alla guðlastan ok o. Rapsacis, *Stj.* 642₂₉.

ofmettr, *adj.*, overmæt: heldr vanmettr en o., *Thom.* 323₁₀.

ofmunuð, *f.*, overbrevent Velſignelſe: Vér misgørom af órœcþ oc gáleyse oc af ofmunoþ, *H.* 136₃₀. O. tæler fiesta, 136₃₈.

ofnhús, *n.*, Ovnkammer, *Mar.* 1051₁₇.

ofraðarsynd, *f.*, Hovmodsſynd: dramba með o. móti sínum skapara, *Mar.* 169₈.

ofrdramb, *n.*, Overmod, *Km.* 399₁₇.

ofreyna (nd), *v.*, ſætte paa for ſtærk Prøve: o. guðs þolinmœði, *Mar.* 518₂₈. 525₁₁.

ofrhitǐ, *m*, overordentlig, uhyre Hede: Þystir hann ákafliga af ofrhita sólarinnar, *Mar.* 195₈. 490₃₂.

ofsóknarmaðr, *m.*, Forfølger, *Ps.* 98₂₂.

ofsvefngi, *f.*, Sövnagtighed, Sövnighed, *H.* 147₂₁.

ofsælifi, *n.*, overbrevent Velſignelſe, Overdaadighed, *H.* 65₂₅.

ofsævi, *n.*, Søgang: Féngu þessir mikit vás bæði sakir storms ok ofsævis, *Thom.* 363₃₆.

oftekjufullr, *adj.*, ſom tager hvad der ikke tilkommer ham, roveriſk: hendr, *Ps.* 376₁₁.

ofveikjast (kð, kt), *v.*, viſe ſig alt for ſvag: ofveikst eigi, prestr minn, *Mar.* 1046₁₇.

ofþreyta (tt), *v.*, = ofreyna: at eigi ofþreyti hann miskunn guðs, *Thom.* 415₆.

optligr, *adj.*, hyppig: tár, *Barl.* 45₂₅. áminning dauðans, 51₃₄.

umskipti, *Mar.* 454₃. Svá margan goðvilja sem hon sýnir mér í optligu embætti, *Sti.* 613₂₅.

optnefndr, *part.*, oftnævnt: Héðinn o. *DN.* 1, 165₂₆ (¹⁶/₁₂ 1328). o. Arnljótr, 1, 166₂₈ (¹⁵/₃ 1329). Dœmðum vit optnefndom Philipusi fyrnefnda fjórðungsgjöf, 1, 177₂₇ (²²/₆ 1332). optnefnd hjón, 7, 263₃₄ (¹¹/₃ 1358). optnefndr bœðr, 4, 104₂₇ (²⁸/₄ 1315).

orðaglœsur, *f. pl.*, Omsvøb *(verborum ambages)*, *Thom.* 207₂. 419₂.

orðaskreyting, *f.*, Besmykkelse ved Ord, *Thom.* 397₄.

orðaslátta, *f.*, Irettelettelse: ok er þeir höfðu heyrt þessa orðasláttu hans, þó at hörð væri, *Ps.* 875₁₆.

orðfagr, *adj.*, smukttalende, *Thom.* 306₂₀.

orðfar, *n.* = orðtak, Udtryksmaade: Þat skil ek á orðfari þínu, at ei man logit til móðernis þíns, *Jómsv.* (2 und 1875) 61₁₂.

orðfrægr, *adj.*, berømt, almindelig bekjendt; Hér yfir leggr hann þat, er orðfrægt er orðit, at hann diktar lofgerðir vorrar frú, *Thom.* 300₂₀.

orðfœri, *f.*, Taleførdighed, Veltalenhed: at segja þat, er umfram er mannliga o., *Mar.* 827₄. Þat er umfram alla mannliga snilld ok o., 891₆. undrandi mjök hans fagrð ok o., 1179₁₀.

orðkrókar, *m. pl.*, Spidsfindighed, Sofisteri: með illskufullum orðkrókum, *Fms.* 2, 185₂₈ (*Flat.* 1, 399₁). með slœgligum orðkrókum ok lykkjóttum útvegum, *Ps.* 571₂₃.

orðslœgð, *f.*, Ordsluhed, Ordflœgt, dialektisk Spidsfindighed: Nálægt allan borgarlýð dregr hann undir orðslœgðir ok dýrkan við hinn dauða mann, *Ps.* 476₂₆. með sínum mætti, orðslœgðum ok fjölkyngi, 608₇.

órganga, *f.*, Udgaaen, Befrielse: hvat honum hœfir til órgöngu sinna vandræða, *Thom.* 415₆.

órkynja, *adj.*, vanslægtet: Þér gerit yðr ó. frá hans réttlæti, *Ps.* 876₈.

ormagarðr, *m.*, Ormegaard, *Þiðr.* 326₃₈.

ormligr, *adj.*, hørende til en Slange, slangeagtig: vizka, *Ps.* 876₉.

ormstönn, *f.*, Slangetand, *Km.* 461₁₅.

orrosta, *f.*, Krig: En er orrostu var lokit ok hverr brott farinn til síns heimilis (om den trojanske Krig), *Trójum.* c. 35 (*AnO.* 1848, 98₅). Eptir Trójumanna orrostu urðu drjúgum allir ættmenn Príamus konungs landflæmðir, c. 36 (100₃). Sú hefir orrusta verit mest ok ágæzt í heiðnum bókum, er Grikkir unnu borg þá er Trója heitir, *Pr.* 86₂₀. Eptir orrustuna réð Antenor ok synir hans ríki því er Frigia heitir ok Troja hafði í verit, 87₁₅. Trójomanna orrosta, *SE.* 1, 226₁₀.

órskemð, *f.*, Skjændsel: Vándir

menn munu guð sjá sér til úætlanligrar órskemðar, *Ps.* 887$_{35}$.

ótta (að), *v.*, 1) *pers.*, frygte: Ek ótta, at ek fái varla (borit) svá skjótt okkarn skilnað, *Mar.* 525$_{13}$. — 2) *impers.*: óttar oss at, vi frygte for, at, *Thom.* 353$_{27}$. —

óttandi, *part.*, frygtende for: mikillelk sinna gløpa, *Mar.* 752$_{9}$. vera óttandi, være betaget af Frygt: Ek var ó. sakir nálægs míns dauða, 720$_{27}$. 766$_{11}$. 971$_{12.\ 18}$.

óttandist, *part. reflex.*, frygtende: eigi ó. spámannsins orð, *Mar.* 285$_{23}$. 294$_{8}$. 563$_{8}$. 641$_{8}$.

óttanligr, *adj.*, frygtelig: óttanlig sem skipuð fylking hermanna, *Mar.* 167$_{27}$. sjá óttanliga sýn, 506$_{18}$. hlutr, *Km.* 140$_{16}$.

óttutíðir, *f. pl.*, Otteſangstid, Otteſang: Aðrar systr fóru til hvíldar eptir ó., *Mar.* 226$_{9}$. sem sungnar ero ó., 239$_{12}$. 575$_{8}$.

öxahúð, *f.*, Oxehud, *Ln.* 3, 18 (226$_{12}$).

öxahöfuð, *n.*, Hovedet af en Oxe: Miðgarðsormr gein yfir öxahöfuðit, *SE.* 1, 170$_{3}$.

öxi, *m.*, Oxe: ögn af öxa, *Hymkv.* 18. ocsa nýra, *H.* 206$_{31}$. Vilit þér gefa mér fyllr mína af öxahum, *SE.* 1, 210$_{1}$. *Pl.* öxn: Hon átti öxn í skógi, *Ps.* 520$_{17}$. öxnhiir, 520$_{19}$. öxnina, 520$_{21}$.

P.

pálmastika, *f.*, Ferle: stór p. reidd um öxl, *Ps.* 506$_{21}$.

pálmtré, *n.*, Palmetræ, *Mar.* 393$_{33}$. Urðu fyrir þeim sjau tigir pálmtréa, *Stj.* 291$_{1}$.

pengaprestar, *m. pl.*, Pengeprælter, gierrige Præſter (*Mammonae sacerdotes*), *Thom.* 33$_{20}$.

pengar (peingar), *m. pl.*, = penningar, Penge: penga, *Bs.* 1, 699$_{8.\ 36}$. Vér gáfum þeim marga penga, *Mar.* 460$_{15}$. hafa penga meðferðar, 460$_{17}$. Ek bið þik, at í morgin takir þú svá mikla peinga af mínu gózi, sem okkr sýnist skynsamligt, 601$_{26}$. 602$_{1.\ 13.\ 18.\ 19}$. halda lífi ok peingum, 1129$_{20}$. ræntr sínu góðs ok peingum, 1139$_{27}$. til veraldligra penga, 458$_{14}$.

penni, *m.*, Pen. *Mar.* 176$_{7}$. 560$_{1}$. *Ps.* 498$_{35}$. 857$_{8}$.

penningahrúga, *f.*, Pengebynge: takandi með munninum, sem mest fekk hann upp tekit, af penningahrúgunni, *Mar.* 653$_{4}$.

penningalauss, *adj.*, pengeløs, blottet for Penge, *Mar.* 1083$_{14}$.

pentan, *f.*, Malen, Maleri: prýðandi guðs mustéri ok hans blezaðrar móður með frábæru formi hagligrar pentánar, *Mar.* 556$_{8}$.

penturr, *m.*, (eng. *painter*, fr. *peintre*), Maler: *Mar.* 555$_{34}$. 987$_{22}$. 1173$_{21}$. *Isl. Ann.* 1335 (242$_{8}$).

persónaligr, *adj.*, personlig: Aðrir (englar) eru persónaligir, fyrir þá sök, at þeir eru sérhverjum sál-

um settir til verndar og varðveizlu, *Stj.* 8$_{29}$.

pikturr, *m.*, (l. *pictor*), Maler: Þessi form gerði pikturrinn af öllu viti sem hann kunni ólíkust, *Mar.* 556$_{10}$. Hann slær kaupi við einn pictur ágætan, 257$_{28}$. Kemr hann til picturs, 257$_{26}$.

píningarstaðr, *m.*, Pinselsted, *Stj.*, 195$_{12}$.

pínuligr, *adj.*, smertefuld; dauði, *Ps.* 581$_{17}$.

pipr, *adj.*, skælvende af Frygt: Meðr þessum orðum urðu fjandr svá piprir, sem nýfundnar pínslir væri feldar yfir þá alla, *Ps.* 506$_{1}$. Við þessi undr öll saman verðr konungr mjök pipr ok hræddr, 591$_{9}$.

planta (að), *v.*, stifte, oprette: Calixtus páfi plantaði fyrstr þann lifnað, er ordo Cistertiensis heitir, *Ps.* 703$_{11}$.

plógr, *m.*, Fordel, Binding: leggja hug á veraldar plóg, *Km.* 533$_{21}$.

portlífi, *n.*, Hor: þú afrœktist rekkju konu þinnar ok þyddist þ., *Ps.* 323$_{19}$.

portlífismaðr, *m.*, Horkarl: Hversu fagrt man sýnast, at pútan ok portlífismaðrinn skal hafa frjálsa inngöngu kirkjunnar, *Mar.* 459$_{17}$.

postoladómr, *m.*, Apostelembede: til samlags várrar þjónunar ok postoladóms, *Ps.* 768$_{20}$.

postoladœmi, *n.*, *b. f.*: taka þ., *Ps.* 20$_{31}$.

prettvísliga, *adv.*, lumskelig: þ. leitar hann mína önd, *Mar.* 562$_{17}$.

prettvísligr, *adj.*, lumsk, bedragersk: Svá kemr hann sínum prettvísligum fortölum, *Mar.* 213$_{17}$. með prettvísligum brögðum, 505$_{31}$.

prófan, *f.*, Undersøgelse: eigi meðr nokkurri raun eðr þ., *Stj.* 31$_{38}$. Varla vildi hann nokkorum nema sér sjolfum til þessarrar prófanar trúa eða treysta, *Thom.* 44$_{1}$. — 2) Bevis: til prófanar sínum frumburði, *Ps.* 692$_{24}$.

prófanarmaðr, *m.*, Undersøger: snarpr ok harðr þ., *Thom.* 43$_{28}$. rétt ætlan rétts prófanarmanns, *Ps.* 903$_{9}$.

prúðklæddr, *part.*, elegant klædt, pyntet: Þeir ganga prúðklæddir um staðinn, *Ps.* 648$_{8}$.

prýðing, *f.*, Forskjønnelse: Einn hluti fjárins gáfu þau til musteris dróttins, því til prýðingar, *Mar.* 340$_{19}$.

pund, *n.*, Pund Sterling: Sagðist, at hann mundi eiga meira en ·ccc. punda enskra penninga liggjandi í sínum féhirzlum, *Mar.* 647$_{17}$.

pútligr, *adj.*, Skjøgeagtig, Skjøge- (*meretricius*): Ek vildi eigi liggja á hennar faðmi pútligum, *Mar.* 426$_{8}$.

pútuligr, *adj.* = pútligr: faðmlag, *Mar.* 1106$_{7}$.

R.

ráðagerð, *f.*, 1) Raadgivning: heill í ráðagerðum, *Ps.* 639₂₃. — 2) Beſlutning: eptir stadda r., *Mar.* 422₉. Berr hann fyrir hana sína r., 446₈. birtandi honum allá sína r., at hann vill . . ., *Mar.* 560₂₉.

ráðamaðr, *m.*,: r. mikill, en meget raadſnild, klogtig Mand, Þiðr. 178₁₂.

ráðkrókar, *m. pl.*, listige Anſlag: Kliðr þessi þagnaði af hans ráðkrókum, *Sd.* 155₄.

ráðvendi, *f.*, Retſkaffenhed, *g.* -is: Veraldligt vald sá þá meir til fémútu en ráðvendis, *Km.* 553₁₀.

rakblautr, *adj.*, fugtig: nautahúðir, *Þiðr.* 324₁₁.

rangfýsi, *f.*, ſyndig Begjærlighed: at guð skyldi forða manninum við r., *Mar.* 346 v. l. 15.

ranghverfr, *adj.*, vrangvendt, bagvendt: En hverso hart eða óþarft ok alla vega ranghverft kunni lærðum ok ulærðum síðan at höndum koma, *Thom.* 117₂₂.

ranglætisandi, *m.*, Uretfærdighedsaand: Magnast með honum ranglætisandinn, *Mar.* 423₈.

rangsnúinn, *part.*, = ranghverfr, rangsnúnir menn (*perversi homines*), *Ps.* 621₇.

rangtrúaðr, *adj.*, vrangtroende, *Ps.* 854₃₃. 900₉.

rangturna (að), *v.*, forvende, forbreje: allar gerðir, orð ok vilja e-s: *Thom.* 340₂₁. lögin ok alla setning, *Ps.* 475₂₄. réttindi, 572₄. Rangturnar fjandinn húsbóndans hjarta, *Mar.* 502₈.

rangvísi, *f.*, Uretfærdighed: tjándi í því lygi ok r. sína, *DN.* 8, 138₂₄ (¹/₈ 1340).

rauflauss, *adj.*, uden Huller, uden Revner: sem sólargeisli skínn í gegnum rauflaust gler, *Mar.* 28₁₇. 367₂₂.

raunarstafir, *m. pl.*, Erfaring, Viished: Ein kona prófaði skýrum raunarstöfum, hversu mild ok máttug er móðir miskunnar, *Mar.* 279₉. 625₈. rita í sínu hjarta með fullum raunarstöfum, *Ps.* 899₅.

raunhótt, *adv.*, = raunhátt, meget höjt: ábyrgðen mon r. ganga, *H.* 77₂₄.

rausnarverk, *n.*, Helteredrift: vinna nökkut r., *Þiðr.* 353₁₀.

refligr, *adj.*, ræveragtig (*vulpinus*): með lymskú refligrar slægðar, *Thom.* 94₇.

refsingafullr, *adj.*, = refsingasamr, som ſtraffer ſtrængt, ſtreng: Erlingr var grimmr ok r., *Fsk.* 178₃₅.

regluhús, *n.*, Kloſter, *Thom.* 315₂.

reglukanunkr, *m.*, (*regularis canonicus*), Auguſtinermunk(?), *Thom.* 28₈.

reiðarbúnaðr, *m.*, Ridetøj, *Str.* 39₂₅.

reiði (*g.* is), *f.*, Vrede: guðs reiðis verk, *Bs.* 2, 126₂₁.

reiðiraust, *f.*, truende Stemme, *Ps.* 26₂₃.

reiðr, *adj.*, rede: þrjátigi merkr brendar í reiðum enskum peningum, *DN.* 1, 270$_{27}$ (10/8 1354). Þá skulu þeir taka í reiðum peningum xv. merkr af konongs garðe, *Hirðskrá* 49, (*Ngl.* 2, 446$_{11}$).

reikan, *f.*, Omvanken, Omstreifen: Hann hafði með skaðsamligri r. brott gengit, *Mar.* 878$_{14}$.

reikanarstígr, *m.*, Betleri: at eigi þrøngvi hann øreign á reikanarstíg, *Thom.* 324$_{17}$.

reikanligr, *adj.*, ustadig, vaklende: r. í sínu meðferði, *Mar.* 260$_{28}$.

reikningargerð, *f.*, Regnskabsafslæggelse: Hann skilr sik sjálfum honum meirr skyldugan í reikningargerðinni, *Sti.* 151$_{6}$.

reiting, *f.*, Brede, Fortörnelse: Engi er svá til fallin at mýkja r. sonarins, sem móðir hans eiginlig, *Mar.* 338$_{14}$.

rekendi, Lænke, Kjæde. 1) *n.*: nema r. sé fast á meðal, *Frost.* 9, 9 (*Ngl.* 1, 211$_{11}$). Munlaug eina skal dotter hafa, nema rekenndr se gor a meðal, þa skal hon hava baðar, *Js.* 78$_{27}$. Her synes rekenndr at være *n. pl.*, ligesom rjúfendr á Vegtamskviða 14: ragna rök rjúfendr koma, Verdens Opløsning kommer tilintetgjørende. Síðan lagði hann rekindi nokkur á bak mér, *Ps.* 176$_{19}$. — 2) *f. pl.* rekendr (og rekandir): rekendr gervar af hinn skýrasta gulli, *Pr.* 456$_{3}$. Þá féllo rekandirnar af Petro, *Ps.* 292$_{10}$. Rendu þá galeiðrnar upp á rekendrnar, *Fms.* 6, 168$_{21}$. — 3) *m. pl.*, rekendr: ok sjálfa helvízka rekendr ok lása má hún leysa með sínu valdi, *Mar.* 570$_{23}$.

remjan, *f.*, 1) Brølen: Hans rödd var sem mikil r., *Mar.* 667$_{13}$. — 2) Skrig, Smertesskrig: Kallaði hann hátt til himinsins með hræðiligri r., 674$_{6}$.

rétt, *adv.*, rigtig: *comp.* réttara: skina öllum hlutum réttara, *Thom.* 304$_{37}$, at ek skyldi því réttara skilja þat er fram fór, *Ps.* 681$_{23}$.

rèttendi, *n.*, Ret, Rettighed: orð svá mjök gagnstaðlig öllu réttendi, *Mar.* 227$_{15}$.

rétthaldinn, *part.*, rigtig overholdt: hjúskapr, *H.* 188$_{10}$.

rétting, *f.*, Gjerningen at strække, Strækning: Hann sýndi með r. sinna lima merking píningar vors herra, *Mar.* 854$_{22}$.

réttleiðing, *f.*, Anvisning eller Veiledning til det rigtige: Sá heldr r. guðs, er aðra dœmir með réttlæti, *Ps.* 852$_{23}$.

réttna (að), *v.*, blive lige: Tóku nökkut fœtrnir at réttna, *Mar.* 962$_{28}$.

réttorðliga, *adv.*, med Sanddruhed: Hann segir henni r. allan tilgang þeira mála, *Hák. lv.* 246$_{24}$.

rèttsnúning, *f.*, Omvendelse: höfðingjum Gyðinga til iðranar ok réttsnúningar, *Ps.* 31$_{1}$. Hann gefr sitt hjarta brott frá allri iðran, r. ok yfirþót, 643$_{9}$. Þessi nótt mun mér lýsast sem dagr til réttsnúningar, *Mar.* 927$_{5}$.

réttvirðing, *f.*, rigtig Bedömmelse: Þat sýnist oss án réttvirðingar þýtt ok upp tekit, *Thom.* 402_{26}.

réttvísi (*g.* is:), *f.*, Retfærdighed, Retsindighed: fylgjande í þessóm lutum svá skynsemðar dóme sem réttvísis jamnaðe, *DN.* 3, 12_{9} ($^{10}/_{8}$ 1268). öðlast réttvísis ambun, 2, 50_{30}.

réttvísligr, *adj.*, retfærdig: Ekki finst hans sök réttvísligra, *Mar.* 200_{21}.

réttyrði, *f.*, Sandfærdighed, Sanddruhed: Hann vildi gefa honum þenna liðsundandrátt at sök, heldr enn eina saman r., *Ps.* 913_{12}. reyndr at r., *Bs.* 1, 99_{8}.

reykjareimr, *m.*, Røglugt: Man blóð ok eldr ok r. táknsamliga sýnast, *Ps.* 22_{6}.

riddaradómr, *m.*, Ridderværdighed: þann riddaradóm, er hann öðlaðist í höll himnakonungs, *Thom.* 334_{30}.

riddaraferð, *f.*, Hær, Arme: himnesk r. (*militia coelestis*, στρατιά οὐράνιος, *Luk.* 2, 13), *Mar.* 29_{33}.

riddarasýsla, *f.*, Krigstjeneste: Hurfu margir til réttrar trúar frá riddarasýslu, *Ps.* 185_{18}.

riddarligr, *adj.*, ridderlig: íþróttir, *Rs.* 11_{27}.

ríðerasveit, *f.*, Skare Soldater: Þar com fram maþr meþ ríþerasveit micla, *Ps.* 131_{19}.

ríðeri, *m.*, Soldat: Hann vas særþr á crosse eno fimta sáre meþ spióte eins ríþera, *H.* 84_{31}.

rígr, *m.*, Strænghed: Reglunnar r. fýsir, at hann flýi ok firrist, *Mar.* 484_{12}.

ríp, (*g. sg.* rípr, *nom. pl.* rípr), *f.*, Klippe, Klippespids: Ræsir hendi rípr, Kongen tog fat paa Klippespidserne, *Rekstefja* 28 (*Scripta hist. Isl.* 3, 268); jf. Ivar Aasen: Rip, *f.*, Bordkant paa en Baad, øverste Planke i Siden af Baaden. At Nævneformen er ríp, *f.*, men ikke rípr, *m.*, ses af Rípr hreppr og Rípr kirkja, hvor Rípr ikke kan være andet end Ejeform af Ríp, *f.*, ligesom vikr er Ejeform af vík.

ristjárn, *n.*, Rist: Þeir gneru hans líkam með salti, steikjandi hann á ristjárni, *Mar.* 1166_{24}.

ritméistari, *m.*, Skriftklog: einn r. Phariseorum, *Ps.* 586_{27}.

roskinleikr, *m.*, Modenhed: hófsamligr r. heilagra siða, *Mar.* 226_{6}.

roskinmannliga, *adv.*, saaledes som man kan vente af et fuldvoxent Menneske: Sveinninn svarar r., *Ps.* 708_{30}.

róspölr (*g.* -spalar, *nom. pl.* -spelir, *acc. pl.* spölu), *m.*, Jærnstang, af hvilken de Plader hugges, som kaldes rœr: Hefir bóndi slegit róspöl, meitlandi, sem vant er, af endanum til sniðs fyrstu róarinnar, *Mar.* 280_{23}. 638_{2}.

rótsetjari, *m.*, Saaer, Planter: Jacobus þýðist undirgrefill eða rótsetjari, *Ps.* 738_{3}. (rótsetja, plante, indpræge: ást til almáttigs guðs, *Ps.* 738_{5}).

ruglaðr, *part.*, madret: Í öðrum

stað er hon skær, en í öðrum ruglað ok blandin, *Stj.* 32$_{14}$.

ryðfullr, *adj.*, rustet: með ryðfullum rekendum drambvísrar öfundar, *Ps.* 547$_{25}$.

ræðiskona, *f.*, = ráðskona, Husholderske: Ok er þú finnr ræðiskonu, seg henni, *Mar.* 590$_{35}$.

rænari, *m.*, Røver, Angriber: grimmr mannkynsins r., *Mar.* 388$_{29}$.

rœkð, *f.*, Fromhed: En of beónahald þat er bobet er í skriftum. þá georeþ þat meþ reœkþ oc ásthuga, *H.* 110$_{18}$.

röksemð, *f.*, 1) Myndighed, Autoritet: þeira valdsmanna, er hann sá mestrar röksemðar vera, *Ps.* 676$_{33}$. postolig r., apostolisk Myndighed, *Thom.* 319$_{36}$. Hon svaraði djöflunum með r., *Mar.* 76$_{28}$. með byskupligri r., *Ps.* 30$_{23}$. 2) Grund: fyrir þá r., at, *Thom.* 327$_{18}$. Skildi hann, hversu röksemðin var rétt, *Km.* 549$_{14}$.

röksemðarfullr, *adj.*, myndig: ríkr ok r. við ribbaldann, *Thom.* 323$_{36}$.

röksemðarstyrkr, *m.*, Myndighedskraft, Myndighed: orð með nógligu valdi ok röksemðarstyrk fram borin, *Mar.* 263$_{18}$.

röksemðarvald, *n.*, = röksemðarstyrkr: úhreina anda meðr röksemðarvaldi brott rekandi, *Mar.* 262$_{7}$.

røpta (pt), *v.*, røbe: røpta þá féhirzlur af hávum hroka, *Ps.* 651$_{19}$.

S.

sáðgerð, *f.*, Saaning: göfgir vinnumenn guðligrar sáðgerðar, *Ps.* 78$_{38}$.

sagnamaðr, *m.*, Historieskriver: Josephus s., *Mar.* 374$_{19}$. Svá finst skrifat af sannorðum sagnamönnum, *Ps.* 343$_{27}$. 603$_{31}$.

saltflóð, *n.*, Saltsø: Snerust allar þær borgir ok bygðarlag í s. úfrjótt, hvat er nú kallast dauðahaf, *Stj.* 123$_{21}$.

sálubúð, *f.*, Sygehus: Til þessarrar sálubúðar leggr hann tíund, *Thom.* 323$_{39}$.

sáluhús, *n.*, 1) Gjæstgiverskab: Vér kómum upp til sáluhússins á veginum, *Stj.* 216$_{18}$. — 2) Sygehus: Vitjar hann sjálfr mörgu sinni þetta s., *Thom.* 323$_{39}$.

sáluvænn, *adj.*, saliggjørende: Hann lærði eigi at eins fróðar listir, heldr jafnvel sáluvænar manndýrðir, *Ps.* 498$_{5}$.

samaldri, *m.*, Jævnaldrende: hjá öðrum sveinum, samöldrum sínum, *Ps.* 772$_{38}$.

samankall, *n*, Sammenkaldelse: Gyðinga, *Ps.* 33$_{28}$.

samankallan, *f.*, d. s.: spekinganna, *Ps.* 33$_{40}$.

samansamnan, *f.*, Samling, Samfund: rétttrúaðra manna, *Ps.* 928$_{7}$.

sambindast (-bundumk), *v.*, forene sig: Byskupar hafa sam-

bundizt móti sælum Thomasi, *Thom.* 351$_{13}$. þrætumönnum ok hannfœrðum, 396$_{15}$.

samblanning, *f.*, = samblandning, Sammenblanding, Samleje: at alldrege né einom manne at venio samblanningar mætte hon saurgask, *H.* 133$_{11}$.

samfleytt, *adv.*, uafbrudt, uden Afbrydelse: haldandi sjau daga s. þögn, *Mar.* 1025$_{28}$.

samfleyttr, *adj.*, uafbrudt: Hvat girnist svá mikill s. harmr? *Mar.* 827$_{25}$.

samfljóta (-flaut), *v.*, flyde eller strömme sammen med: Tárin fram af hans augum samflutu því vatni, er hann þvær með, *Thom.* 320$_{29}$. Hans dreyralœkir samflutu fornfœringarblóðinu, *Mar.* 463$_{26}$.

samgleðjast (-gläddumk), *v.*, deltage i ens Glæde: Hún má eigi samgleðjast þeim flokkum, er nú renna í móti þér, *Ps.* 629$_{16}$.

samgróinn, *part.*, sammengroet med: Þegar í stað er höfuðit samgróit holdinu, *Mar.* 628$_{17}$.

samharman, *f.*, Medynk, Medlidenhed, *Mar.* 428$_{14}$. *Thom.* 348$_{16}$.

samharmr, *m.*, b. s.: fögr bréf bæði samharms ok hugganar, *Ps.* 478$_{28}$.

samhljóða (að), *v.*, stemme overens med: Bœn byskupa samhljóðar þinni miskunn, *Mar.* 1043$_{28}$.

samkall, *n.*, = samankall: lærðra manna, *Thom.* 312$_{28}$.

samkaupa (-keypta), *v.*, komme overens, slutte en Aftale om noget: Einn járnsmiðr hafði samkeypt, at hann skyldi bœta þau tól, er grjótsmiðir þurftu at hafa, *Mar.* 663$_{6}$.

samkundumaðr, *m.*, Gjæst, Deltager i et Gjæstebud (*convivа*), *H.* 189$_{10}$.

samkvæmð, *f.*, Forbindelse: staðfestandi þessa s. með tilheyriligum heimanfylgjum, *Ps.* 363$_{8}$.

samlaga, *adj.*, som lever i Samfund med: Skal þín sál s. verða heilögum guðs englum, *Mar.* 486$_{2}$.

samlagari, *m.*, Stalbroder, Kammerat: Skaltu minn s. vera í dýrð eilífra fagnaða, *Mar.* 486$_{28}$. Sál Geirardi er s. varðin heilagra guðs engla, *Mar.* 498$_{11}$. Guð mun gera manninn samlagara sinna engla, *Ps.* 116, *v. l.* 14.

samlagi, *m.*, 1) b. s., *Ps.* 116$_{24}$. láta mann verða félaga ok samlaga ranglátra djöfla, 116$_{28}$. — 2) Deltager: Hann vildi alla gera hluttakara glœpsins, þá sem hann hafði samlaga boðsins, 916$_{12}$.

samlifnaðr, *m.*, Samliv, Omgang med: Hversu mátti hann syndgast í samlifnaði alþýðu? *Ps.* 930$_{8}$.

samlofa (að), *v.*, prise i Selskab: margar eldligar sveitir, samlofendr hinn hæsta guð í öllum hlutum, *Mar.* 29$_{28}$.

sammáli, *m.*, Aftale, Overenskomst: Var þetta þeira s., at Þorsteinn fyrnefndr gaf Jóni bróðursyni sínum tvau œrtogarból, *DN.* 5, 94$_{4}$ ($^{11}/_{4}$ 1335).

sammilskaðr, *part.*, forenet med:

Var ástúð náungsins æ sammilskuð (forenet med Kjærlighéden til Gud) í hans hjarta, *Thom.* 323_{22}.

sammyndaðr, *part.*, ligedannet overensstemmende med: Herra Gregorius páfi bar sammyndat blóm sinni veru, *Ps.* 471_{23}.

sammyndast (-mynduðumk), *v.*, blive lig, ligne, rette sig efter: e-m í klæðnaði, *Thom.* 377_{31}.

sammyndr, *adj.*, =sammyndaðr: Kristr man endrnýja líkama vars lítillætis sammyndan líkam sinnar birti, *Ps.* 625_{5}.

samnetja (að), *v.*, indvikle: at þú samnetir hvárki konunginn né aðra menn þínu forboði, *Thom.* 391_{4}. Samnetjast e-m, hilbes i det samme Garn som en, blive medskyldig med en: þrætumönnum, 328_{28}. Hann hafði forðum samnetjazt Sigurði í vanvirðu klaustrsins, *Bs.* 2, 90_{4}. bannsettum samnetjaðr, medskyldig med de bandsatte, *Thom.* 407_{32}.

sampína, *f.*, = sampíning, Medynk, Medlidenhed: tendrast með sampínu hjartans við sinn vin, *Mar.* 828_{16}.

samráðr, *adj.*, enig: Vér skulum allir sáttir ok samráðir, *DN.* 1, 138_{22} ($^{20}/_{4}$ 1319).

samreiknast (-uðumk), *v.*, regnes med: at hann samreiknist þeim, er fordœmdir vóru undir grjótvinnu, *Ps.* 476_{22}. Samreiknast fyrir tákn heilögum mönnum í himinríki, *Thom.* 490_{16}.

samsetjari, *m.* (*l. compositor*), Forfatter: þessa dikts s., *Mar.* 686_{10}.

samsíðis, *adv.*, ved Siden af: Hon lætr hann s. sér hverja nótt liggja, *Mar.* 1135_{8}.

samsveit, *f.*, Samfund; Flok, Skare: María er upp hafin kórónuð dróttning yfir allar samsveitir heilagra ok öll engla fylki, *Mar.* 211_{22}.

samsverjast, *v.*, sammensværge sig: e-m, med en: Þér hafið þeim samsvarizt, er fyrr sýndust yðr ranglátir, *Thom.* 383_{33}.

samteigr, *m.*, fælles Jordskylde(?): afteknum samteigenom, *DN.* 2, 96_{30} ($^{9}/_{5}$ 1312).

samtempra (að), *v.*, sammenblande eller forene paa en behørig Maade: Sterkr samtemprast veikum, *Ps.* 473_{2}. Píslarvottar búa reykelsi samtemprat himnesku thimiamate, *Mar.* 546_{15}. réttlæti samtemprat mildinni, *Mar.* 605_{26}.

samtempran, *f.*, Sammenblanding, Forening: s. holds ok blóðs, *Ps.* 6_{8}.

samtíðar, *adv.*, til samme Tid: nú rétt s., *Ps.* 473_{25}.

samtökumaðr, *m.*, Indsamler: samtökumenn almosna, *DN.* 8, 95_{23} ($^{13}/_{10}$ 1325).

samvild, *f.*, Samtykke: með s. ok atkvæði herra páfans, *Thom.* 493_{12}.

samvirðing, *f.*, Sammenligning: Hann er svá langt umfram í öllum hlutum, at øngri má samvirðingu til koma, *Mar.* 55_{5}. í samvirðingu þeirar vizku, i Sammenligning med den Visdom, *Ps.* 894_{30}.

samvitand, *f.*, Medvidenhed: þessara úraða, *Thom.* 434$_{21}$. með s. kennimanna, *Ps.* 9$_{1}$. leyndra hluta, 489$_{30}$.

sampingt, *adj. n.*: hafa s. (have fælles Thing) have med hinanden at gjöre; have Omgang med hinanden, *Ps.* 794$_{37}$.

sampykkiligr, *adj.*, 1) samstemmende: Nú syngja allir hlutir með sampykkiligum fagnaði, *Mar.* 184 $_{18}$. — 2) enstemmig: Var þat várr s. dómr, *DN.* 3, 162$_{18}$ ($^{20}/_{9}$ 1334).

sampykkisfullr, *adj.*, samdrægtig, endrægtig: Kristr leiddi manninn aptr í sampykkisfulla þjónustu við englana, *Mar.* 174$_{2}$.

sampyktargerð, *f.*, Overenskomst: Var s. meðal vár ok capítulum várt um jarðir þær er gefnar hafa verit Niðaróskirkju, *DN.* 5, 96$_{1}$ ($^{19}/_{3}$ 1336).

sandgröf, *f.*, Sandgrav: Hann berr sjóinn upp í þá s., sem hann hefir gert fyrir ofan, *Ps.* 504$_{7}$.

sannara, *adv. comp.* = sannlegar, med mere Ret: er enn s. mego krúnaðra djöfla heiti bera, *Thom.* 58$_{16}$.

sannendi, *f.*, Sandhed: Þá svaraði s., *Sks.* 108$_{30}$. Miskunn ok s. lögðusk í faðma, 109$_{27}$. Þá dœmði s. hann ok réttvísi, 110$_{30}$. með dómi réttvísi ok sannendi (med Retfærdighedens og Sandhedens Dom), 122$_{5}$. Samþyktusk þó þær dómi sannendi ok réttvísi, 125$_{32}$. De sidste to Steder vise tydelig, at Ordet er af Hunkjön, thi ellers kunde Genitivmærket ikke udelades.

sannyrði, *f.*, Sandhed, Paalidelighed: at hann sýni þeim sína sannyrði, *Thom.* 401$_{30}$.

sárfenginn, *adj.*, smertelig: stynr, *Mar.* 534$_{8}$.

sáttvarr, *adj.*, som tager sig i Agt for at bryde, forlig, *BH.* 51$_{4}$.

saurlífiskona, *f.*, liderlig Kvinde, *Mar.* 1132$_{29}$.

saurlífr, *adj.*, liderlig: í kvenna girnd, *Ps.* 615$_{18}$.

séðr, *part.*, = sénn, sét: Hverr sem hefir stein þenna luktan í lófa sér, kann ei af dauðlegum augum séðr verða, *Rs.* 89$_{16}$.

sefanligr, *adj.*, skikket til at forsone: sefanlig fórn (*placabile sacrificium*, *Exod.* 29, 33), *Stj.* 310$_{22}$.

segjandssögn, *f.*, = segjandssaga, Udsagn: En ef engir meinbugir á þesso mále verða vitnisfaster nema hans eins s., þá bjóðom vér þér, at, *DN.* 7, 27$_{31}$ ($^{13}/_{11}$ 1305).

sendibréf, *n.*, Sendebrev, *Ps.* 549$_{35}$. 550$_{15}$. 551$_{7}$.

serklenzkr, *adj.* (Serkland, Saracenernes Land), Saracensk: Salmanasar skipaði alt ríkit serklenzkum þjóðum, *Stj.* 640$_{7}$.

sextándi, *num. ord.*, sextende: á hinu sextánda ári, *Ps.* 772$_{30}$. hit sextánda, 927$_{27}$.

sextøgandi, *num. ord.*, treshindstyvende: á hinu sextøganda ári, *Stj.*, 52$_{10}$.

sextøgr, *adj.*, treshindstyve Aar gammel, *Stj.* 191$_{28}$.

siðfaldinn, *part.*, langt nedhængende: Hún hefir siðfaldin skaut á höfði, *Mar.* 618$_{14}$.

siðferð, *f.*, = siðferði, Levned: takandi heilagan habîtum munkligrar siðferðar, *Mar.* 182$_{14}$.

siðferðugr, *adj.*, sædelig, af gode Sæder: menn, *Stj.*, 54$_{9}$. lifnaðr, 158$_{7}$. brœðr, *Mar.* 222$_{20}$.

siðfylla, *f.*, Opfyldelse eller Fyldestgjörelse af en Sædvane: heldr en s. ein gange til, *H.* 104$_{34}$.

siðlætisbragð, *n.*, Udsteende af Sædelighed: Þeir höfðu mikit s. á sér, *Ps.* 264$_{30}$.

siðlætisbúnaðr, *m.*, klosterlig Dragt, *Mar.* 206$_{30}$. 323$_{10}$.

siðlætismaðr, *m.*, en Mand af ſtreng Sædelighed: s. mikill ok meistari einkar dyggðr, *Thom.* 297$_{21}$.

siðsemðarbúnaðr, *m.*, klosterlig Dragt: biðjandi, at allsvaldandi guð gefi henni aptr þann siðsemðarbúnað, sem hann hafði áðr af henni tekit, *Mar.* 320$_{1}$. 582$_{28}$.

siðsemðarhús, *n.*, Kloſter, *Thom.* 338$_{38}$.

siðublóð, *n.*, Sideblod, det ud af ens Side flydende Blod: s. þíns sœtasta sonar, *Mar.* 335$_{33}$.

siðusár, *n.*, Sideſaar, Saar paa ens Side: Þetta hit sama blóð rann ór siðusári dróttins, *Mar.* 113$_{18}$.

siðvendi, *f.*, Sædelighed, Moralitet, (*gen.* -is): Hann segir guð dróttin sénn milli siðvendis kvikenda, *SE.* 2, 236$_{16}$.

sigð, *f.*, Segl, Le: Þú sigð, sker mú upp akr þenna. Hún skar þá sem .x. menn, *Ps.* 51$_{12}$.

sigrfarardagr, *m.*, Sejrsvogsdag, Triumfdag: ok er s. hans sjaunda kalendas Maii, *Ps.* 80$_{4}$. Er þessi s. þeira af þessum heimi til eilífs fagnaðar, 791$_{30}$.

sigrlof, *n.*, Sejrsherømmelſe: Þetta s. skal eigi niðr falla, *Ps.* 709$_{16}$.

sigrsamliga, *adj.*, ſejrrig: af sínni drengiligri tilstekt, harðla sigrsamligri, *Mar.* 119$_{17}$. eptir hans sigrsamligan dauða, *Thom.* 491$_{38}$.

sigrsælliga, *adv.*, ſejrrigt: Mörgum borgum veitti hann mikla hlíf með sínni vörn svá frœkliga ok s., at.., *Mar.* 729$_{1}$.

sigrvegarasamligr, *adj.*, ſejrrig: dauði, *Ps.* 854$_{2}$.

sigrvegning, *f.*, Overvindelſe: Meydómr er s. lostans, *Ps.* 729$_{17}$.

silfrhirzla, *f.*, Sølvgjemme: s. lítil, er geymat er í corpus Christi, *Tímar.* 4, 41$_{18}$.

silfrhús, *n.*, Sølvhus, Hus af Sølv: silfrsmiðr nekkverr lét gera silfrhús ok líkneski Gefjonar, *Ps.* 223$_{16}$.

silfrknappr, *m.*, Sølvknap, *Pið.* 285$_{17}$.

silfrskrín, *n.*, Helgenſkrin af Sølv, *Ps.* 734$_{28}$.

silkihesgendi, *n.*, Silkepude: s. grænt fyrir sex merkr, *DN.* 5, 64$_{15}$ (Aar 1323).

silkikult, *n.*, Sengetæppe af Silke: Var yfir hans sæng s. ok dýrir vefir, *Mar.* 982$_{15}$. Sat frúin á einu rauðu silkikulti, *Rs.* 98 v.l. 23.

silkikultr, *m.*, Silketjortel: Sat sú hin fríða frú með einum rauðum silkikult, *Ks.* 98_{19}.

silkitjald, *n.*, Silkeforhæng: Eigi brann þat s., sem var yfir líkneskjunni, *Mar.* 1072_{18}. 1191_{4}.

silvetni, *n.*, stille Vand (i fynste Dialekter selvatn): Áin varð í augabragði hit blíðasta s., *Thom.* 303_{32}.

sin, *n.*, Dyrefener, brugt i Stedet for Söm til at sammenholde de enkelte Dele af et Fartöj: skip bundit sínu, *Isl. Ann.* 1189. skútur sínir bundnar ok engi saumr í, *Hkr.* 730_{20}.

síridúkr, *m.*, Byrdug(?): hafandi með sér hinar ríkustu þjurtir, ok með hreinan ok hvítan síridúk, *Mar.* 1010_{9}. Jf. *Matth.* 27, 59.

sjálfráðandi, *adj.*, uafhængig: Þeir vóru s. fyrir konungligum valdsmönnum, uafhængige af de kongelige Embedsmænd, *Bs.* I, 686_{21}.

sjappel, *n.*, (eng. chaplet), Krans: Hon tók hverja hina tíundu rósu, gerandi honum þar af s., setjandi þat á hans höfuð, *Mar.* 1184_{11}. Nú hefir hon gert þrem s. á þitt höfuð, 1184_{20}.

sjaután, *num. card.*, = sjautján, sytten, *Mar.* 899_{5}.

sjávargangr, *m.*, Søgang: Guð varðveitti hann í sjávargangi, *Mar.* 9_{17}.

sjeytján, *num. card.*, sytten, *Mar.* 900_{4}.

sjóbarinn, *part.* (sjór, barinn = barðr), bølgeslagen: strengr samansaumaðr af þungum glæpum sjóbarins beiskleika, *Mar.* 619_{8}.

sjóhríð, *f.*, Søgang: Þá gerði at oss s. mikla með stormi ok stórum bylgjum, *Ps.* 372_{16}.

sjótún, *n.*, Gærde eller By ved Havet, Søstad: Vendir hann at sjótúni, er Hestæi heitir, *Thom.* 358 $_{27}$. Er hann staddr í sjótúni nokkuru, *Ps.* 503_{39}.

sjóvarstjarna, *f.*, Søstjerne (om Jomfru Maria): Hon er skínandi s., *Mar.* 334_{20}.

sjø, *num. card.*, = sjau, syv: sueinn sið uetra gamall, *Mar.* 668_{4}. um sið aar, 904_{18}.

sjöndi (sjøndi), *num. ord.*, syvende: hinn siounda dag í vikunni, *Mar.* 1074_{23}. hinn siounda archistóllinn, *Ps.* 472_{28}. Hann var konungr iiii. vetr ens siounda tegar, 823_{2}.

sjötján, *num. card.*, sytten, *Mar.* 900_{6}.

sjøundi, *num. ord.*, syvende: á hinum siounda degi, *Mar.* 747_{28}.

skaðafullr, *adj.*, skadelig, forderlig: skaðafull missa sællar áminningar, *Ps.* 590_{12}.

skálhús, *n.*, Baadhus, Pirset: Hann rann með líkneskit til skálhúss ok kastaði fyrir aptan tré, *Mar.* 193_{1}. 255_{11}. 600_{6}.

skammfulleikr, *m.*, Skamfuldhed, Usædelighed: mannligr, *Mar.* 790_{28}.

skammfylli, *f.*, Skamfuldhed, *g.* skammfyllis: Þær þrætu sakir skammfyllis, *Mar.* 472_{6}.

skamfyllingr, *m.*, Skamfuldhed, *Mar.* 790 v.l. 8.

skammvaxinn, *part.*, lav af Vært: Hann er s. ok miðmjór, *Þiðr.* 24₇.

skattheimtandi, *m.*, Toldforpagter (*publicanus*): Hann lauk silfrit skattheimtandum, *Ps.* 8₂₂.

skattheimtumaðr, *m.*, = skattheimtandi, *Ps.* 8₂₇.

skemtanarsöngr, *m.*, behagelig, underholdende Sang, *Mar.* 545₄.

skepnubarn, *n.*, Skabningsbarn, skabt Væsen, Skabning: fórn fyrir líf ok útlausn sinna skepnubarna, *Ps.* 504₃₄. Svá vill dróttinn, at vér hafim samþykki ok samsætti vár á milli skepnubörn hans, *Hb.* 33₃₀. guðs skepnubörn, *Thom.* 435₂₀.

skiljandi, *ger.*, som bör forstaaes (*intelligendus*): Þat er svá skiljanda, *Ps.* 4₃.

skiljanliga, *adv.*, 1) forstaaelig. — 2) med Forstand: Takit s. með várri framsettri skynsemi, *Mar.* 460₂.

skilning, *f.*, Person (i Grammatiken): Maðr setr sitt nafn í fyrstu skilningu at réttu, en þess í annarri, er hann talar til, *SE.* 2, 204₃.

skilningaraldr, *m.*, Skjelsalder: Allir þeir, er skilningaraldr höfðu, *Thom.* 388₁. Þegar sem hann hefir fengit s., er hann í skóla settr, *Mar.* 193₂₃. 489₁₉.

skilsamligr, *adj.*, fornuftig, forstandig: Sú reiði stígsk yfir með skilsamligri skynsemi, ved fornuftig Overvejelse, *Hom.* (1864), 52₃.

skím, *n.*, svag Belysning: Í ofnhúsinu var náliga myrkt, útan þat lítit s., sem kasta kunni gegnum húsbúninginn, *Mar.* 1051₁₈.

skinblindi, *f.*, Blindhed bevirket ved alt for stærkt Lys: Varðhaldsmenn vóru úfœrir af þeiri s., er Jacobus gaf þeim með sinni birti, *Ps.* 702₅.

skinnþakiðr, *part.*, bedœkket med Skind eller Huder: Hin helga örk dróttins er sett í eina fátœkliga ok skinnþakða tjaldbúð, *Stj.* 506₅.

skipan, *f.*, Bulle, Pavebulle: svá sem segir s. páfans, sú er svá byrjar: *Episcoporum et aliorum praelatorum etc.*, *DN.* 2, 85₆ (³¹/₅ 1309).

skjótfœri, *f.*, Hurtighed: Var Þjálfa eigi vænt at þreyta s. við hann, *SE.* 1, 162₂₃.

skjótfœrr, *adj.*, hurtig: Á augabragði lýsir sólin allan heim, svá er hon skjótfœr, *Mar.* 56₁₄. 395₆.

skógarfugl, *m.*, Skovfugl: þá er griðalaust hvert villidýr ok hverr s., *Þiðr.* 250₁₆.

skógarhrís, *n.*, Krat: Guðsmaðr býðr þeim bera til sín fjörugrjót ok s., *Ps.* 483₁₀.

skógarhús, *n.*, Hus opført af en Skovs Tømmer: Skógarhús Líbani vóru búin af hinu skærasta gulli, *Stj.* 572₃₀.

skógarspjall, *n.*, Skovbestadigelse: Skógarspjallit var metit xv.

penningum fornum fyrir hvern köst, *DN.* 4, 145$_{37}$ ($^1/_{10}$ 1322).

skóggenginn, *part.*, som gaar eller har gaaet i Skoven: skóggengnir yxn, *Ps.* 591$_{26}$.

skólag, *n.*. (jf. fjárlag), Skotart: Bjóðom vèr ok firsagðom skómakarom, at þeir haldi jamnan þat s., sem þeir setja, sem þeir (þar?) ero fyrmeir til skipaðer, *NgL.* 3, 206$_{12}$.

skrautleikr, *m.*, Pragt: klæðnaðar, *Ps.* 304$_{31}$.

skrifan, *f.*, 1) Skrivning, Afskrivning af Bøger: Ek undrast þína hœveskliga diktan ok nytsamliga skrifan, *Mar.* 1123$_1$. — 2) Afbildninger: Hann braut niðr öll skurðgoð ok alt þat skraut ok s., er fyrir þeira sakir var gert, *Ps.* 762$_{38}$.

skrifarapenni, *m.*, Skriverpen: Hann sér í hans hendi skrifarapenna, *Mar.* 1145$_{20}$.

skringiligr, *adj.*, fælsom, underlig: Rak upp víða um land fisk þann, er menn kölluðu öfgufisk; var hann at mörgu s., *Isl. Ann.* 1403 (404$_{10}$).

skrínsetning, *f.*, Skrinlægning: upptökudýrð hins heilaga Thome með s. fremst á fyldum tíma, *Thom.* 493$_2$.

skrípiligr, *adj.*, blendende, grundet paa Blendværk: sjónhverfingar, *Ps.* 175$_{19}$.

skript, *f.*, Billede, Billedstotte: Maríuskriptir tvær ok önnur með alabastrum, *Vm.* under Gnúpr. Maríuskript litla með tönn, *Vm.* under Sóttartunga.

skróþun, *f.*, Forstillelse: Segist hann eigi lengr mundu þola s. hennar ok látœði, *Mar.* 220$_5$.

skræða, *f.*, et Stykke beskrevet Pergament: Sú bölvaða s., sem andskotinn skrifaði sinni bannsettri kló, *Mar.* 178$_{20}$.

skröksamligr, *adj.*, forstilt: skröksamlig tár yfir þessum hinum dauða framhellandi, *Mar.* 1113$_{31}$.

skuldahjóna, *n.*, Person, som en Husfader er pligtig at underholde: s. hvert, *Grg.* 1, 159$_{14.\ 19}$.

skuldfesti (*g.* -is), *f.*, Gjældsbehæftelse, Gjældsslaveri: um innihafnir skuldarmanna ok um þræla, þeira er til skuldfestis er sagt hér á alþingi, *Grg.* 1, 78$_7$.

skutlan, *f.*, Bortødslen: s. ok gripdeild, er fyrr leiddist upp á guðs eign, *Thom.* 325$_{31}$.

skvíari, *m.*, Tjener (eng. esquire, fr. écuyer, it. scudiere, sp. escudero, Skjoldbærer, Baabenbrager): Byskupinn kallar sinn skvíara, *Mar.* 1052$_1$.

skýjari, *m.* = skvíari: Einn konungr hélt marga þjónustumenn, millum hverra var konungs s., Petrus at nafni, *Mar.* 527$_{18}$;

skýlari, *m.*, Beskytter, Beskjærmer: hinn trúlyndasti s. allra í þér væntandi manna, *Mar.* 226$_{21}$.

skyldardagr, *m.*, Høveridag, Tjenestedag, en Dag, paa hvilken en Tjeneste eller pligtmæssig Forretning udføres: Firir skyldardaga þá, sem þeir þykk-

jast eiga at hafa í garðinum, þá gaf herra erkibyskup til communs þeira kirkjuna á Steini, *DN.* 3, 45_{31} ($^{23}/_{6}$ 1297). *Fr.* skriver skuldardagr.

skylduliga, *adv.* = skyldliga, af Pligt, af Nødvendighed: syngja s. hvert kveld, være forpligtet til at synge hver Aften: *Bs.* 1, 165_{8}.

skýling, *f.*, Beskyttelse: fáraðra, *Mar.* 95_{14}. Rennr hon í þessarri þraut til skjóls ok skýlingar vanaligrar hugganar, 228_{24}. vernd ok s. í öllum várum nauðsynjum, *Mar.* 338_{26}. 605_{17}. 686_{8}.

skylmandi, *m.*, Fægter: Engi má finnast mér betri s. með sverð ok buklara, *Rs.* 15_{14}.

Skyndi, *f.* eller *n.*, Hast: Konungr bar s. at (hastede med) um ferð sína, *Fms.* 8, 57_{20}. (*Ks.* 26_{3}).

skynsamliga, *adv.*, tydelig: Guð birti Abraham s. sjálfan sik, *Barl.* 26_{11}.

skynsemðaratferð, *f.*, fornuftig Fremgangsmaade: Meðr hverri s. megit þér oss fyrirbjóða þat sama hús framförnum, sem áðr er sameiginligt dauðligum mönnum, *Mar.* 459_{15}.

skýringarlauss, *adj.*, uden Forklaring: Þessi fríunarorð þýðast svá skýringarlaus í skömmu máli, *Mar.* 484_{30}.

skýrleiki, *m.*, Renhed: slíkt silfr at skýrleika ok stinnleika, sem várr vili verðr til, *NgL.* 1, 446_{12}.

skýrsamliga, *adv.*, tydelig, udførlig: eigi svá s. sem vera ætti, *Ps.* 774_{23}.

sköll, *f.*, Latter, Spot: Spekingarnir gerðu s. mikla at þeim, *Ps.* 796_{29}.

slátrætt, *adj. n.*, tilladt at spise Kjød: þá er s. er, *ÁKr.* 199_{9}.

slaug, *f.*, Kaadhed, Frækhed: (*laseivia*), Við þessi slög (læs: þessa slaug) þeira ok ilt orðalag, *Bs.* 1, 647_{8}. Hér hafa gestir gerva þungliga s., *Pr.* 33_{15}.

slekt, *f.*, 1) Kjøn (*sexus*): Er trúligt, at hún elski einkannliga þá s., sem hún er af, ok hjálpi gjarna konunum, *Mar.* 1133_{22}. — 2) Slægt: er velbornastr maðr hefir verit í Noregi í allar slektir (baade paa Fædrene- og Mødrenesiden). *Isl. Ann.* 1407 (382_{14}). — 3) Stilling, Stand: minnigr sinnar fyrri slektar, *Thom.* 7_{13}.

slyppa, *f.*, Messesærk(?): Hann tekr upp svarta skikkju ok hvíta slyppu, *Thom.* 317_{12}.

slysför, *f.*, Uheld: Hann fagnar hjartaliga af slysförum fjandans, *Mar.* 177_{3}.

slægðarprettr, *m.*, List, Kneb: Þetta er s. hans, at kasta af sér möttlinum, *Fms.* 10, 269_{29}.

smábeitr, *adj.*, (smár, bíta), som (bider) hugger kun smaat: Hann var s., er hann hjó ekki meir en hönd af manni, *Fsk.* 46_{6}.

smáborg, *f.*, en lille By, Flække: í þeim þrimr smáborgum, er þangat lágu undir, *Stj.* 373_{12}.

smábrotinn, *part.*, subtil, nöjagtig: setningar, *Thom.* 394₁.

smádropi, *m.*, en lille Draabe, *Mar.* 685₃₃.

smádupt, *n.*, fint Støv, *Mar.* 686₁.

smáfiski (*gl* -jar), *f.*, Smaafiskefangst: Þeir rero tveir á báti með dorgar sínar at smáfiski, *Grimnism. Indl.* (Bugges Udg. S. 75).

smáhald, *n.*, mindre höjtidelig Gudstjeneste: Í öllum smáhöldum syngr prestr mjök lágt, *Mar.* 223 s. 533₂₄.

smákorn, *n.*, et lille Korn: at allr sandr heimsins væri sundr dreginn í s., *Mar.* 685₃₄.

smáleitr, *adj.*, ringe, ubetydelig: þær presentur eru eigi smáleitar, *Thom.* 363₂₈.

smánarlauss, *adj.*, ubeskæmmet: Smánarlausa varðveitti guð hana, *Mar.* 428₃₆.

smápara, *f.*, Krumme, Smule: seðja sitt hungr með þeim smápörum, er féllu af borði ríka manns, *Ps.* 649₂₇.

smár, *adj.*, fin: lérept þurt ok smátt, *Mar.* 23₇. 362₂₈. smá skyrta, *Rs.* 10₅. hin smæstu línklæði, 112₁₁.

smásala, *f.*, Smaasalg, Salg i det smaa: allan sinn varning, er þeir innfœra smásölum sem mangarar, *NgL.* 3, 183₁.

smástafr, *m.*, et lille Bogstav: Var á því fingrgulli grafit með smástöfum sú fagnaðarfulla engillig kveðja, *Mar.* 726₈.

smávægr, *adj.*, ubetydelig: stuldr, *Thom.* 478₃₁.

smjörkjallari, *m.*, Smörkjælder, *DN.* 7, 121₁₆ (⁵/₁₀ 1324).

snafðr (synes at være *part.* af et ellers ubrugeligt *verb.* snefja), opmærksom: Opensborgarmenn soto avalt snafðir til þess at fregna eþa spuria neckver ny tiþennde, *Ps.* 221₂₅.

sneiðugr, *adj.*, sarkastisk, stikkende, spydig: Bréf yðart var nokkut so móti vana sneiðugt, *DN.* 8, 146₂₈ (¹⁵/₂ 1341).

sneyða (dd), *v.* (snauðr), gjöre fattig, udplyndre: Þeir vilja sneyða sér úríkri menn, *Ps.* 449₁₈.

sneyðiligr, *adj.*, usæl, foragtelig (jf. tydsk schnöde): Þó at ek sé hinn versti ok sneyðiligasti, *Mar.* 1014₆.

sniðhvass, *adj.*, (sniða, hvass), skarpende, skarp: flytjandi heldr sniðhvast af framferðum erkibyskups, givende en temmelig skarp Fremstilling af Erkebiskoppens Opførsel, *Thom.* 326₁₆.

snildarorð, *n. pl.*, smukt belagte Ord, Veltalenhed: Sigraði hon með snildarorðum konunga ok klerka, *Rs.* 140₂. Þóttist hann yfirstiginn af snildarorðum sveinsins, 157₃₉.

snjalt, *adv.*, med Veltalenhed: Girkir vóru snjallara talaðir, begavede med større Veltalenhed, *Pr.* 346₁₈.

snubba (að), *v.*, (eng. snub, sv. snubba), irettesætte: Dróttningin snubbar þá, *Ps.* 706₂₈. Andres

snubbaði djöfulinn, 359$_{34}$. sik snubbandi, *Mar.* 1045$_{30}$. Ferr oss nú eigi merkiliga, er vér snubbum þik um þenna hlut, 506$_{6}$.

snubban, *f.*, Irretteſættelſe, Bebrejdelſe: leggja snubbanir á sik, *Mar.* 412$_{6}$.

snubbuligr, *adj.*, bebrejdende: ásaka mann mörgum snubboligum orðum, *Mar.* 325$_{26}$.

snubbunarorð, *n. pl.*, Bebrejdelſer: Við þessi s. ok hvers kyns miskunnarleysi verðr mærin storliga hrygg, *Mar.* 220$_{8}$.

snúðga (að), *v.*, vinde: at ek snúðgaða honom margan lýð, for at jeg ſkulde vinde mange Menneſker for ham, *Ps.* 408$_{39}$.

snúning, *f.*, Omvendelſe: fyrir hans s., er hann snerist frá ranglæti til réttlætis, *Mar.* 948$_{18}$. Eptir s. sína kom hann í Hierusalem, *Ps.* 39$_{8}$.

snúningardagr, *m.*, Omvendelſesdag, *Mar.* 948$_{17}$.

snæðingshús, *n.*, Spiſehus: Dróttinn sýndi sik í snæðingshúsi á sjálfum uppstigningardegi, *Ps.* 19$_{16}$.

snöfurliga, *adv.*, hurtig: Hann býr sik sem snöfurligast, *Þiðr.* 193$_{31}$.

snøriligr, = sneriligr, snarligr, raſk af Udſeende, hurtig i ſine Bevægelſer: manna snavreligastr, *Fms.* 10, 393$_{26}$. Cl.—Bigf. ſkriver snæriligr, *Fr.* (i Tillægget) snœruligr.

sóknarmaðr, *m.*, Sagſøger, Citant: Árni byskup af Skálaholti, er Jón erkibyskup skipaði at vera sóknarmann á Sighvat Hálfdánarson, *Bs.* 1, 692$_{23}$.

sólarárss, *m.*, Solgud: Enn rammasti s. mun brjóta guð þinn, *Ps.* 725$_{19}$.

sólarbrestr, *m.*, Solformørkelſe: s. í Martio mánuði, *Isl. Ann.* 1312 (202$_{13}$).

sólargoð, *n.*, Solgud: Ek gékk í musteri sólargops, es Apollo heiter, *Ps.* 127$_{33}$.

sólarguð, *m.*, d. ſ., *Ps.* 59$_{17}$.

sólarhelgr (eller -helgi), *f.*, Højtideligheb til Ære for Solguden: halda sólarhelgi, *Ps.* 787$_{27}$.

sólarhof, *n.*, Solgudens Tempel: Þá vóru postolarnir leiddir til sólarhofs, *Ps.* 788$_{5}$.

sólarlíkneski, *n.*, Solgudens Billede: Láttu hann blóta s., *Ps.* 725$_{7}$. S. var gert ór gulli, 725$_{12}$.

soldari, *m.*, Soldat: Undir innsigli konungs eru leigðir soldarar, *DN.* 7, 117$_{33}$ ($^{20}/_{2}$ 1323).

sónandi, *part.* (l. *sonans*), lydende, med lydelig Stemme: Skaltu án enda s. hljóða hennar cantica, *Mar.* 290$_{1}$. 297$_{5}$.

sonarlauss, *adj.*, = sonlauss, uden Søn, ſønløs: Gef nú aptr sonarlausri móður sinn son, *Mar.* 979$_{5}$.

sorgarbúningr, *m.*, = sorgarbúnaðr, Sørgedragt: Þú skalt klæða þik sorgarbúningi, *Stj.* 522$_{28}$.

sorgarhljómr, *m.*, Sørgeſtrig, Klageſtrig: Sá s. gékk um allan staðinn, *Rs.* 89$_{19}$.

sorgsamr, *adj.*, bedrøvet: Ekki

skulum vér svá sorgsamir vera, *Thom.* 188$_{20}$.

sóttpíndr, *part.*, plaget, lidende af Sygdom: Hinn heilagi Jeronimus talar svá af sóttpíndri ekkju, *Ps.* 928$_{15}$.

spádómsgipt, *f.*, Spaadomsgave: Með honum skein opinberliga s. heilags anda, *Mar.* 182$_{27}$.

spázeran, *f*, Spadseren: Géngu síðan með s. tveir ok tveir fram á mörkina, *Mar.* 1054$_{19}$.

spekðarmaðr, *m.*, = spekimaðr, spekingr, Viismand, forſtandig Mand: slíkr s. sem Salomon konungr var, *Stj.* 577$_{4}$.

spillandi, *m.*, Forbærver: ef eigi kœme spillendr til, *Barl.* 23 *var.* $_{25}$.

spilling, *f.*, Forbærvelſe: Er hann svá dyggiliga hreinsaðr af hinni fyrri líkþrá, sem engis kyns s. hefði snortið hans líkam, *Mar.* 436$_{14}$. — 2) Skade, Beſkadigelſe: Svá sem stjarna sendir út sína geisla útan s. sjálfrar sín, svá fœddi blezuð María sinn son án allri brugðning síns líkama, *Mar.* 684$_{18}$.

spillingi, *m.*, ſpedalſk Perſon: Var hann þá orðinn s., *Mar.* 1110$_{14}$.

spíz, *n.* (it. spezie, fr. épices, ſp. especias, eng. spices), Krydderi: Hún hafði sér í hendi buðk fullan af hinum beztum spízum ok gaf þar af brœðrunum at eta, *Mar.* 883$_{4}$.

spjótkrókr, *m.*, Spydhage: Hann dregr hans lungu með inniflum út á sínum spjótkrókum *Km.* 190$_{37}$.

spottsamliga, *adv.*, haanlig, paa en forhaanende Maade: klæða mann s., *Ps.* 919$_{21}$.

springa (spring, sprakk, sprungum, sprynga, sprunginn), *v.*, ſpringe, løbe: Þitt ess springr fagrliga, *Rs.* 62$_{2}$.

spýting, *f.*, Beſpyttelſe: Hún sá þat mjúka ok fagra hold vera hæðt ok flekkað með spýtingum Júða, *Mar.* 890$_{22}$. Minn son þolir spýtingar, 892$_{18}$. Milli spotts ok spýtinga leit dróttinn Petrum, *Ps.* 14$_{25}$.

staðarfólk, *n.*, Byfolk, en Byes Indbyggere: Hélt staðarfólkit vakran vörð, *Ps.* 491$_{9}$. Gengr s. út í móti honum, *Thom.* 317$_{38}$.

staðfestumaðr, *m.*, ſtandhaftig Mand: úsigranligr s., *Thom.* 69$_{7}$.

staðhögg, *n.*, (Hug ſom træffer det rigtige Sted) fuldkommen Viished: Vér höfum eigi s. á (vi vide ikke med fuldkommen Sikkerhed), nær þessi atburðr gerðist, *Ps.* 105$_{14}$.

stagl, *n.*(?), Stejle: þeir urðu á þat sáttir, at taka konunginn ok festa í stagl, *Ps.* 199$_{17}$. Þeir skyldi þenja hann út svá sem í stagli, 379$_{8}$.

stallr, *m.*, Stald, Heſteſtald: draga hestana út af stöllunum (*a stabulo equos violenter extrahere*), *Thom.* 267$_{8}$.

starfalaun, *n. pl.*, Arbejdslön, Løn, Belönning: Nú höfum vér sannfrétt, hver s. yðr eru ætluð

fyrir sár ok sviða, *Pr.* 183₁₀. Taktu af gœzkufullum guði full s., *Stj.* 422, *v.l.* 14. glata andlig s. sinna velgerninga, *Mar.* 226₂₂.

starflaun, *d. s.* 1) *f.*: Hann ambunar hverjum sína s., 116₃₁. Gef ek þat riddarum mínum fyrir sína s., 120₄. Ek geld verðuliga s., 148₂₆. gjalda verðuga s., 206₂₂. eignast himneska s., 210₁₃. — 2) *n. pl.*: taka full s., *Stj.* 422 ₃₀. Hún tekr önnur s., *Mar.* 427₁. takandi þau s., 487₂. þvílík eru hans s., 553₂.

staup, *n.*, Klump, Masse: Vil ek gefa þér .xv. merkr af rauðo galli í eino staupi, *Pið.* 295₂₀. Fellr ór loptinu sem eitt staup eða stykki með undarligri fegrð, *Mar.* 955₂₆. Gullit var svo þrútnat upp hjá ormunum tveim megin í höllinni, at víða vóru þau staupin hlaupin á hallargólfit, *Konr.* 33₂.

staurgarðr, *m.*, = stauragarðr, Stakit: yfir tvá múra ok .III. staurgarða, *Mar.* 632₂₂. 1198₃₀.

stefningarvitni, *n.*, Vidnesbyrd om ens Indstævning for Retten: Þeir létu bera s. fyrir mér, *DN.* 1, 88₆ (²⁰/₃ 1303).

stefnumyrginn, *m.*, en til et Møde berammet Morgen, *Mar.* 285₂₆.

stefnuvegr, *m.*, = stefna, Retning: Hann heldr stefnuveg, sem honum var til sagt í fyrstu, *Mar.* 569₃₂.

steinaltara, *n.* (eller steinaltari, *m.*), Stenalter: ef þér gerit mér s., *Stj.* 301₂₃.

steinaltari, *n.*, *b. f.*: At engu varð steinaltarit ok moldin í nánd, *Stj.* 593₂₆.

steinkast, *n.*, Stenkast, faa lang Afstand, som man kan kaste med en Sten: Eptir þat gékk hann frá postolonum svá sem steinkasts lengð (*quantum jactus est lapidis, Luc. 22, 41*); *Ps.* 13₇. svá langt í djúpinu rennanda sem fjögur steinköst, *Mar.* 270₁₀.

steinlag, *n.*, Lag af Sten: þrír aurar fyrir s. hvert, *NgL.* 1, 415₁₀.

steinliga, *adv.*, som Sten: s, hart móðurbrjóst, *Mar.* 327₁₃.

steinráfr, *n.*, Stenhvælving: Drýpr skært vatn ofan úr steinráfrinu, *Mar.* 548₂₉.

stangja (gð), *v.*, stænge: s. úti páfann sjálfan af kirkjunnar inngöngu, *Mar.* 459₁₃. Skulu þér bera líkama minn til Pétrskirkju með þeim umbúnaði, at þér fyrr aptr stengit hennar dyr með sterkastum lásum, 464₂₆.

stéttr, *m.*, Stand, Stilling: heilagr formanns s., *Thom.* 317₁₆. endrbœta sinn stétt, 337₆.

steytr, *m.*, Opror, Opstand: Þeir byrja upp steyt móti Thomasi, *Thom.* 424₂₂.

stira (rð), *v.*, stirre: spellvirkinn stirir í jörð, *Ps.* 64₆. Stirðu þér veslugir upp á þeira fegrð, *Mar.* 458₃₂.

stirðleikr, *m.*, Stivhed, Haardhed: stirðleikr tónn, *H.* 1₂₆.

stjórnarveldi, *n.*, Autoritet, Myn-

dighed: neyta stjórnarveldis, *Bs.* 1, 106$_{1}$.

stjórnlátr, *adj.*, = stjórnsamr, dygtig til at regjere: Hann var s, ok hélt ríkt landslög, *Hák. Ív.* 250$_{10}$.

stjörnubirti, *f.*, Stjærnelys: Þegar hvarf birti allra þeira loga, er í váru höllinni, sem s. fyrir sólarljósi, *Rs.* 30$_{20}$.

stjörnurímsíþrótt, *f.*, Astronomi: Síðarst tóku þeir at tala um s., er astronomia heitir, *Ps.* 58$_{6}$.

stokkaðr, *part.*, bunden med en Fodlænke: Kristr leysir fót stokkaðra, *Ps.* 573$_{23}$.

stólmaðr, *m.*, Stolmand, Person, som sidder paa en Stol: En sá svaraði stólmaðr, *Mar.* 67$_{7}$.

stórburðugr, *adj.*, storbyrdig, af höj Byrd: stórburðugir menn, *Ps.* 66$_{23}$. Andaðist einn ungr maðr frændi Cesaris, s. ok mjök harmdauði, 86$_{12}$. af kynferð þessa hins stórburðuga guðs vinar, 851$_{3}$.

stórerendi, *n.*, vigtigt Anliggende, vigtigt Spörgsmaal: Fleirum þótti, sem vant væri til slíkra stórerenda at svara, *DN.* 8, 137$_{29}$ ($^{11}/_{2}$ 1340).

stórgóðr, *adj.*, særdeles god: Þetta man stórgott vera, *Thom.* 16$_{3}$.

stórheitr, *adj.*, meget varm: með stórheitum huga (*ardenti animo*), *Thom.* 269$_{5}$.

stórkirkja, *f.*, stor Kirke: Þat vegliga musteri er brotit með veggjunum víða, sem háttr er til í stórkirkjum, *Mar.* 1040$_{1}$. Annan dag móti hádegi géngu menn um kirkjugarðinn, sem optliga gerist at stórkirkjum, 1041$_{32}$.

stórland, *n.*, stort Land: í stórlöndum, *Ps.* 484$_{13}$. millim annarra ríkja ok stórlanda, 595$_{31}$. Hann réð fyrir mörgum stórlöndum, *Km.* 386$_{20}$.

stórmerki, *n.*, en hellig Ting: Kastar hann niðr í eldinn því himneska s., *Mar.* 1045$_{18}$.

stórmerkiliga, *adv.*, paa en vidunderlig Maade: sýna hönd sína s. grœdda, *Mar.* 1125$_{26}$.

stórmerkiligr, *adj.*, særdeles mærkværdig, underfuld, vidunderlig: hlutr, *Mar.* 172$_{15}$. háttr, 206$_{4}$.

stórmæla (lt), *v.*, excommunicere, bandsætte: Heilagr Ambrosius stórmælti Theodosium keisara, *Thom.* 392$_{36}$.

stórúfarar, *f. pl.*, storartede Ulykkestilfælde: stórófarar geraz nú, *Jómsv.* (1875), 76$_{25}$. (= *Fms.* 11, 151$_{11}$).

stórvirkliga, *adv.*, paa en underfuld Maade: leysa sálur manna s. af hreinsanareldi, *Ps.* 930$_{36}$.

strengfœri, *n.*, Strengeinstrument: s. at leika, *Mar.* 440$_{22}$.

strenghljóð, *n. pl.*, et Strengeinstruments Toner: Þó vóru raddir sálnanna fyrir öllum strenghljóðum, *Pr.* 455$_{36}$.

strengja (gð), *v.* (med indskudt r, = stengja), slænge, lukke: s. kirkjudyrr aptr með lásum ok slagbröndum, *Mar.* 1141$_{3}$. þrír tigir

hundraða þúsunda, allir innstrengðir með herskap Romanorum, *Ps.* 603₃₃.

stríð, *n.*, 1) Kamp, Slag (*proelium*): halda s. við bœndr, *Fms.* 2, 35₂₀. — 2) Krig (*bellum*): Þetta sumar, er nú var frá sagt, hélt Abel konungr s. við (forte Krig með) Frísi, *Fms.* 10, 51₁₉. Hann sendi ok heim til Kartagoborgar lxxx. vandlaupa fulla með fingrgullum þeira Rómverja, er hann hafði yfirunnit í því stríði, *Bret.* 1 (*AnO.* 1848, 106₂₁). Kallaði hann enga forsjó fyrir slíku stríði kunna at hafa, *Trójum.* 20 (*AnO.* 1848, 48₁₈). Þeir Roboam ok Jeroboam héldo ok alla stund s. sín í milli, meðan þeir lifðu báðir, *Stj.* 584₂₁. Alla stund meðan þeir vóru báðir uppi, héldu þeir s. sín á milli, 586₈.

stríða (dd), *v.*, 1) stríða við e-n, í mót e-m, kæmpe med en (*pugnare, dimicare cum aliquo*): Gakk út nú þá ok stríð við hann, *Stj.* 401₁₃ (*Egredere et pugna contra eum, Judic.* 9, 38). Svá man dróttinn gera við yðra alla úvini, þá sem þér stríðit drengiliga í mót, 370₂₂ (*Sic enim faciet Dominus cunctis hostibus vestris, adversus quos dimicabitis, Jos.* 10, 25). Þora man ek at stríða í mót jötninum, *Rs.* 120₂₂. Sepontini stríddu móti þeiri þjóð, sem Neapolitani eru kallaðir, *Mar.* 543₂₂. stríða við heiðingja, 477₁₅. — 2) stríða á (upp á), angribe, bekæmpe: Þat er várr vili, at vér stríðim allir samt á heiðingja, *Stj.* 379₁. Hann stríðir á borgina, 401₂₈. Líkamsins yfirgirnd stríðir upp á hjartans ok andarinnar girnd, 142₁₈. Ill þjóð stríðir á ríki konungsins, *Mar.* 619₂₇.

strítt, *adv.*, voldsomt; *comp.* stríðara: Hon (ɔ: keldan) er kaldari öllum vötnum, en hon vellr þó stríðara en nökkurr hituketill, *Rs.* 80₁₀.

strúz, *m.*, Strubs: fjaðrhamr af þeim fugl, er s. heitir, *Pið.* 92₁₇.

stuldarmaðr, *m.*, Tyv: þessara hluta stuldarmenn, *Mar.* 1136₁₀. stríðr við stuldarmenn, *Óh.* (1849) 22₂₂.

stundliga, *adv.*, for en tört Tid (*temporaliter*): Verit nú auðgir s., en at eilífu fátœkir, *Ps.* 423₆.

stunga, *f.*, Stik: með því blóði, er ór stungunum hafði runnit, *Mar.* 1059₂₆.

stygðarfullr, *adj.*, forbitret: með miklum móði ok stygðarfullu viðbragði, *Mar.* 442₁₁.

styggiligr, *adj.*, = styggligr, vidnende om Forbitrelse: Meðr svá skjótu viðbragði ok styggiligu fara þeir af þessum fundi, *Thom.* 183₁₆.

styrkingarorð, *n. pl.*, trøstende Ord: heyrandi s. sinna vina, *Mar.* 426₈.

styrkliga, *adv.*, kraftig: Standa s. í sjálfum háska fallsins, *Ps.* 14₃₁. enn styrkligarr, 700₃₃.

styrksmaðr, *m.*, Hjælper, Under-

støtter: Þeir fœra þat til sinnis, at konungr muni verða honum s., *Thom.* 314₆.

stækr, *adj.*, ſtærk, kraftig, virkſom: með stækum ok sterkum atkvæðum, *Ps.* 571₁₄.

sukk, *n.*, 1) Larm, Støj: með leik ok hlátri, sukki ok hégóma, *Mar.* 261₁₀. meðr miklu sukki ok harki, 1141₁₈. — 2) Udſvœvelſe: Með þeim fjandans eyrendrekum fæst hann í mörgu sukki ok slóðast í stuldum um nætr með þjófum, *Ps.* 643₃.

sumr, *adj.*, nogen: sums staðar, nogenſtedſ, paa nogle Steder, *Ps.* 854₁₈.

sundrgrein, *f.*, Forſkjel: með þeiri s., at, *Thom.* 463₁₅. Engin mun dirfast at setja nokkura s. milli þessa guðs postola, *Ps.* 565₃₂.

sundrskiptari, *m.*, Deler, Skjelner: Vóru þeir sundrskiptarar kallaðir, *Ps.* 874 *v. l.* 6.

sútligr, *adj.*, ſørgelig, ſmertelig: þola sár ok sútligan dauða, *Ps.* 553₂₁. með sútligum gráti, *Mar.* 280₃₁. 638₁₀. þolandi snarpan sárleik sútligrar jóðsóttar, 625₁₁.

svaranda, *ger. n.*: En því er til svaranda (men derpaa bør ſvares), at í nýri kristni hefndi hann suma hluti með skjótri refsing, *Ps.* 28₉.

svartmunkaklaustr, *n.*, Benediktiner- eller Dominikanerkloſter, *Mar.* 309₉. 1180₁₄.

svartmunkalífi, *n.*, b. ſ., *Mar.* 105₇.

sveigingarorð, *n. pl.*, forblomede (ikke ligefrem udtalte) Beſtyldninger: Er Roðgeirr ánefndr í þessi oftekju, en aðrir byskupar eru settir undir sveigingarorð, at slíkar muni þeira tillögur æ til mótgangs við erkibyskup, *Thom.* 400₁₃.

sveinaborð, *n.*, Svendebord, Tjenerbord: Þjónostokona hennar skal sitja (við) s., *DN.* 3, 133₇ (⁶/₄ 1324).

sveindómr, *m.*, 1) Drengealder (*pueritia*): Allan tíma dróttinligrar bernsku, sveindóms ok vaxandi œsku var hon með várum herra, *Mar.* 181₁₄. — 2) Svenddom: fastnandi sinn sveindóm sjálfum guði, *Mar.* 500₁₉.

sveitadúkr, *m.*, Svededug, Törflœde, *Ps.* 223₂. 515₂.

svelging, *f.*, Opſlugning: Vár frú frelsti Heremannum af jarðar svelging, *Mar.* 273₂.

svelgja (gð), *v.*, opſluge: Eldrinn svelgir vatnit, *Mar.* 596₃₃. Djúpit svelgir mik, 906₃₄.

svikaradómr, *m.*, Forræderi: með öllum greinum, er at lúta þeira svikaradómi, *Ps.* 605₁₉.

svíkjanligr, *adj.*, ſvigagtig, bedragerſk: at eigi kirkimst vés í þessum svíkjanligum snörum, *Mar.* 338₂₈.

svínaflesk, *n.*, Flæſk, *Ps.* 246 *v. l.* 6.

svínaflikki, *n.*, *d. s.*, *Ps.* 246₇.

svøfni, *f.*, Søvnagtighed, Søvnighed. *Hom.* (1864), 52₁₆.

sýla (ld), *v.*, bedœkke med Is, gjøre iskold: Jökull hafði sýlt þat hit auma hjarta, *Ps.* 647₉.

syll, *f.*, = svill, Syld, Fodstykke under et Hus: Fann hann um síðir eina smugu undir syllina ok komst þar út, *Rs.* 129$_{14}$.

sýnari, *m.*, Forkynder: hins eilífa sannleiks, *Ps.* 118$_{9}$.

syndafjötrar, *m. pl.*, Syndens Lænker: Vér erum þröngðir syndafjötrum þungum, *Mar.* 335$_{32}$.

syngr, *n.*, Bedrøvelse (?): því býr mikil harmsút ok s. mér í brjósti, *Km.* 167$_{30}$.

syrgiliga, *adv.*, = sorgliga, bedrøvelig, sørgelig: kallandi sik veslugan ok s. sviptan, *Mar.* 437$_{28}$.

[sýsa, *v.*, Denne Form synes ikke at have været til. *Imperfectum* sýsta og *part.* sýst er fremkommet ved Ubekendelse af l, i Stedet for sýslta, sýslt].

sýslulauss, *adj.*, fragtesløs: enda es trúaen ón verc góð sýslulaus, *H.* 209$_{30}$.

systkynason, *m.*, Søskendebarn: sá er s. er við konung, *Nyl.* 2, 26$_{38}$.

sækona, *f.*, Havfrue: En þetta var ekki önnur kona en þat sem kallat er. s., en þat á eðli í sæ sem skrímsl, *Þiðr.* 28$_{12}$.

sættari, *m.*, Forligelseskommissær, Fredsmægler: at þeir allir saman kysi samþykkiliga fá löglega sættara, *DN.* 4, 110$_{20}$ (^{31}/$_{8}$ 1316).

sævarstjarna, *f.*, = sjóvarstjarna; Maria þýðist s., *Mar.* 7$_{1}$.

sœkilegr, *adj.*, som kan paatales: Þá hefi ek sökina, sem ek væntir at góðum mönnum þiki eigi sœkilig, *Mar.* 426$_{6}$.

sœmðarfullr, *adj.*, hæderfronet: heim komin sœmðarfull til himinríkis hallar, *Mar.* 337$_{26}$.

sœring, *f.*, Besværgelse: vatn vígt með mörgum sœringum, *Mar.* 1029$_{26}$.

sœringamaðr, *m.*, Exorcist, Aandebesværger: þeir er kallaðir vóru exorciste, þat þýðum vér sœringamenn, *Ps.* 252$_{19}$.

sœta, *f.*, Sødhed: mikill ilmr himneskrar sœtu, *Ps.* 120$_{31}$. Hann hefir alla þá sœtu, sem nasavitit má fá, *Mar.* 21$_{9}$. 360$_{27}$.

sœtligr, *adj.*, sød, behagelig: raust, *Mar.* 1122$_{13}$.

sœtt, *adv.*, sødt. *comp.* sœtara: Þinn sœli son gladdi þína sál miklu sœtara, *Mar.* 336$_{17}$.

sœfn, *m.*, = svefn, Søvn, *Þiðr.* 186$_{5}$. *Barl.* 66$_{8}$.

sökunautr, *m.*, Anklager: Mun ek þangat boða sökonautum hans, *Ps.* 230$_{13}$.

sönghljómr, *m.*, Syngetoner, musikalske Toner, Musik: Heyrir hann fagran sönghljóm upp í loptit, *Mar.* 545$_{21}$.

söngíþrótt, *f.*, Musik: Fjórða dag fóru þeir yfir musicam, er s. er, *Ps.* 57$_{33}$.

T.

tafsa (að), *v.*, ſtrabe: Rétti lambit fót sinn ok tafsaþi honom, *Ps.* 148$_{31}$.

táknsamligr, *adj.*, 1) billedlig, ſindbilledlig: Guðs líkami t. vex ekki, þó at margar oblátur fullgerist til holds ok blóðs í stórmerki messunnar, *Ps.* 10$_{24}$. leita táknsamligra skilninga um guðdóm ok manndóm Krists (ſøge at forſtaa Kriſti Gudbom og menneſkelige Natur ved Hjælp af billedlige Tegn), *Hom.* (1864), 120$_{28}$. Hér hvílir t. hrútr, *Al.* 117$_{11}$. — 2) undergjørende: Illvirki fjandans þjónustumanna verða guðs ástvinum til táknsamligra lækninga, *Mar.* 601$_{1}$.

tálarskeyti, *n. pl.*, forføreriſke Vaaben: fjandligrar vélar, *Mar.* 61$_{4}$.

tálmanarlauss, *adj.*, ubindret: at þeir verði tálmanarlausir ok frjálsir, *Ps.* 34$_{15}$.

tapanarmaðr, *m.*, Ødelægger: Þat er afskapligt, at tœnaðarmaðr verði at tapanarmanni, *Ps.* 880$_{7}$. Herodes var t. almennings, 902$_{33}$.

tárafullr, *adj.*, taarefuld: ákall, *Mar.* 1138$_{26}$.

táraúthelling, *f.*, Udgydelſe af Taarer: Fólkit tók með hinni mestu táraúthelling at biðja Petrum fyrirláta sik eigi, *Ps.* 107$_{16}$. mikla t., *Mar.* 1005$_{3}$.

taumalauss, *adj.*, tøjleløs: holdlig ást, *Mar.* 160$_{8}$. Lifnaðr, *Ps.* 477$_{31}$.

tavernishús, *n.*, (l. *taberna*), Krø: Hann finnr kaupmanninn í tavernishúsi, *Mar.* 954$_{7}$. bjóðandi þeim at fara til tavernishúss ok drekka þá sömu penninga út, 653$_{7}$.

tegr, *m.* (den oprindelige Form, gr. δέκα, l. *decem*), = tigr, togr, Antal af ti: nio tegom, *H.* 183$_{38}$. þrír men ens átta tegar, 204$_{22}$. fióra tego daga, 43$_{35}$. átta ór ens þriþia tegar, 46$_{12}$. a gþro áre ens fimta tegar, 46$_{17}$.

teikn, *n.*, 1) Tegn: í skírnarinnar teikni, *Stj.* 278$_{35}$, — 2) Billede: Hann sá þar mörg teikn ok líkneskjur með vax, *Mar.* 1195$_{17}$.

teita (tt), *v.*, glæde, opmuntre: Gleði teitir þat (lífit), *Ceciliu saga* (*Norðri*, 8, 66).

temjandi, *adj.*, tœmmelig (*domabilis*, δαμαστός): Sagði Porus konungr, at þau dýr væri t., *Al.* 171$_{16}$.

tendran, *f.*, Tilſkyndelſe, Opmuntring: fyrir t. ok tilleiðslu þeirar jungfrú, sem framast er blezuð per secula, *Mar.* 1049$_{18}$.

teyging, *f.*, Gjerningen at udſtrække: Hann hafði sínar fyrirdœmðar tennr sterkliga í sett, þetta skinn at víðka af sinni t. ok togan, *Mar.* 1146$_{1}$.

tíðaflutningr, *m.*, Udførelſe af Gudstjeneſten: Þenna tíðaflutning undra brœðrnir, *Mar.* 251$_{8}$.

tíðahald, *n.*, b. ſ.: Þú vilt eigi

vera í sveit brœðra þinna um t. mitt, *Mar.* 101_{28}.

tíðalesningr, *m.*, b. f.: með hversdagligum tíðalesningi, *Mar.* 212_{26}. hversdagligr t., 213_{1}.

tíðleikakona, *f.*; Frille: Gékk þessi munkr vel hverja nótt at finna tíðleikakonu sína, *Mar.* 76. *v. l.* 2.

tiginleikr, *m.*, Værdighed: Fornemhed: Brúnn litr hans vápna merkir hans tiginleik ok kurteisi, *Þiðr.* 175_{31}.

tiginmannligr, *adj.*, fornem af Udseende: *Þiðr.* 174_{23}.

tiglker, *n.*, = leirker, Lerkar: Eldr freistninnar prófar svo réttlíga menn, sem t. harðna ok fullgerast í ofni, *Mar.* 859_{8}.

tiglsettr, *part.*, opført af Tegl eller Mursten: kirkja, *Mar.* 541_{32}.

tignarsamligr, *adj.*, ophøjet, herlig: tignarsamlig orð sæls Pauli, *Ps.* 470_{32}.

tignarvald, *n.*, Overherredømme, Overhøjhed: Undir tignarvaldi guðs móður fyrirbýð ek yðr at hrœra fót ór þessum sporum með sálina, *Ps.* 505_{34}.

til, *præp.* med *gen.*; til þess at, for at, 1) med *conjunctiv.*: þing þetta hafa sett bœndr með sér, til þess at hverr þeira hafi sönn lög af öðrum, *Fms.* 7, 133_{18}. til þess at hœgra verði at rita ok lesa, *SE.* 2, 12_{17}. til þess at rit verði minna ok skjótara, 2, 30_{6}. til þess at hann virðist at hefja hönd reiði sinnar af yðr, *Sej.* 437 $_{19}$. en til þess at konungr mætti víss verða, *Hkr.* 47_{23}. en til þess at þeir væri vel sáttir, *Eb.* (1787), 24_{19}. ok til þess at vér haldimst í ástríki ok lítillæti fyrir guði, *Mar.* 63_{13}. til þess at kunnigt verði öllum, 99_{15}. ok til þess at þér vitið, 104_{10}. — 2) med *infin.*: Allir börðumst vér til þess at frelsa honum sína föðurleifð, *Fms.* 9, 329_{11}. Sigríðr segir þat, at svá skyldi hon leiða smákonungum at fara af öðrum löndum til þess at biðja sín, *Óh.* (1853), 14_{11}. til þess at hlýða kenningum byskups, *Bs.* 1, 168_{18}. Kallar hann saman lýð margan til þess at draga steininn, *Mar.* 636_{6}.

tilbiðja (-bað), *v.*, tilbede: Með þessom hætte skalt þú lofa ok tilbiðja ok skilja faðir ok sun, *Barl.* 84_{16}. Sæla guðs móðir Mariam elskaði hann ok tilbað, *Bs.* 2, 17_{33}.

tilbragð, *n.*, 1) Bevægelse: Hann grípr með afli ok skjótu tilbragði þann sama klerk, *Mar.* 205_{13}. — 2) Udfærd, Opførsel: með svá údœmelego tilbragðe, *Thom.* 103_{6}.

tilburðr, *m.*, Hændelse, Tilfælde, Tilbragelse: Brann kirkjan ok klaustrit með svá skjótum ok hörðum tilburð, at þat brann eigi meir en halfa eykt, *Isl. Ann.* 1429 (400_{29}).

tilréttr, *m.*, Anretning: með hverjum hætti eða tilrœtti guðs maðr vendir heim, *Ps.* 477_{24}.

tilfelt, *adj. n.*, passende: Beið

hann ná þeirar stundar, er honum sýndist t. at vígja hann, *Bs.* 1, 161$_{23}$.

tilgangr, *m.*, Udgang: Þú ert vernd allra þeira, er engan tilgang hafa annars staðar til hugganar, *Mar.* 787$_{4}$.

tilgengiligt, *adj. n.*, tilgængeligt, let at gaa eller komme til: Væri eigi t., er þú kœmir heim (det vilde ikke blive behageligt for dig at komme hjem), *Band.* (1874), 12$_{35}$.

tilheyrandi, *part.*, tilhørende: sjálfum guðdóminum, *Ps.* 555$_{14}$.

tilhœfiligr, *adj.* = tilheyriligr, passende: sá dýri kostr, sem t. sé sjálfum guðunum, *Km.* 135 *v. l.* 8.

tilkallandi, *ger.* (l. *advocandus*), som bør tilkaldes: Vóru þeir ok sumir, er Simonem sögðu tilkallanda, *Ps.* 86$_{17}$.

tilleiðing, *f.*, Føren til: eilífrar glatanar, *Mar.* 407$_{22}$.

tilleiðsla, *f.*, Anførsel, Beiledning: fyrir tendran ok tilleiðslu þeirar jungfrú, *Mar.* 1049$_{18}$.

tilfotning, *f.*, (lúta til), Ærefrygt, Underdanighed: girnandisk meir ok ákafligar stundlega t., en eilífa dýrð, *Mar.* 406$_{18}$. Manum vér hafa hér fyrir vegsemð mikla ok t. af lýðnum, 458$_{18}$.

tilrás, *f.*, Anledning: Eptir þessum atvikum ok t. eiga dómar rétta formann, *Thom.* 457$_{8}$.

tilrœða, *f.*, Raadslag, Diskussion: Áðr var mjök löng t. um þat mál, *Bs.* 1, 128$_{26}$.

tilskipaðr, *part.*, fastsat, bestemt: at morni tilskipaðs þrætudags, *Ps.* 49$_{7}$.

tilskyldan, *f.*, Fortjeneste: dœma hvern eptir sinni t., *Stj.* 617. af glœpum ok t. þeira vándu manna, 76$_{28}$.

tilstaða, *f.*, Tilstand, Omstændighed: Greindi Paulus allar tilstöður sinnar ferðar, *Ps.* 89$_{21}$. Segðu oss tilstöður farar þinnar, 339$_{8}$.

tilstilli, *n.*, Foranstaltning; Indskydelse: Hann diktar með djöfulsins t. eitt bannsett bréf, *Mar.* 441$_{24}$.

tilstuðningr, *m.* = tilstuðning, *f.*, Understøttelse: utan yðars tilstuðnings, *DN.* 8, 88$_{39}$ ($^{2}/_{4}$ 1320).

tilstuðningsmaðr, *m.*, Hjælper, Understøtter: at þeir megi hluttakarar verða þeira afgipta, sem pápfarnir hafa gefit öllum þeira tilstuðningsmönnum, *DN.* 8, 94$_{26}$ ($^{13}/_{10}$ 1325).

tilsýni, *n.*, Syn, Skue (*spectaculum*): Sezt hon niðr svá sem gør at almenniligu t. af fólkinu, *Mar.* 1138$_{30}$.

tilsögn, *f.*, Angivelse, Underretning: Ek þykkjumst vita, at frægðarvísdómr þess nýja spámanns muni yðr fyrir t. kunnigr vera, *Mar.* 164$_{14}$.

tiltekinn, *part.*, nedstammende: t. af góðu kyni, *Mar.* 1038$_{6}$.

tilœskingarmóðir, *f.*, en Kvinde, som har taget en i Sønnes Sted: hans t. virðuligr dróttning mær Maria, *Ps.* 497$_{18}$.

tímaliga, *adv.*, betids: Hann

lætr t. gefa sér alla guðsþjónastu, *Mar.* 504$_{19}$.

tímaligr, *adj.*, timelig: aldr, *Ps.* 553$_{16}$. verk, 637$_{1}$. sœmðir, *Km.* 153$_{21}$.

títtnefndr, *part.*, titnævnt: Kennist ek ok fyrnefndr Jón, at ek seldi Brynjólfi títtnefndum teflingshœgindi, *DN.* 1, 282$_{26}$ ($^{14}/_{10}$1358).

tíundarfall, *n.*, Undladelſe af at udrede Tiende: Hafið á þeim lagasóknir bæði um tíund og t., *DN.* 4, 70$_{17}$ (ved Aar 1306).

tíundarlykt, *f.*, Erlæggelſe af Tiende: Hann er nú alsáttr við heilaga kirkju um t. sína, *DN.* 1, 165$_{17}$ ($^{8}/_{2}$ 1328).

togan, *f.*, Trækning: at víðka skinnit af sinni teyging ok t., *Mar.* 1146$_{1}$.

togr, *m.* = tegr, tigr, Antal af ti: sex togo scipa, *Fms.* 10, 416$_{7}$. Sigvaldi jarl reri í brott með hálfan fjórða tog skipa, en eptir lá hálfr þriði togr, *Hkr.* 158$_{17}$. hálfr þriði togr skipa, 160$_{17}$.

tollamaðr, *m.*, Tolder (τελώνης, *publicanus*): Hann var áðr kallaðr t., *Ps.* 834$_{18}$.

tortiss (eller tortíss), *m.*, (eng. torch, fr. torche) Fakkel: ganga með digrum tortisum, *Mar.* 208$_{23}$. haldandi í sínum höndum digra tortisa með brennundum logum, 408$_{11}$. Theophilus lítr marga flokka, fagra tortisa berandi, 1082$_{28}$. logandi tortis góðra verka, 544$_{18}$.

traustliga, *adv.*, med Tillid, tillidsfuldt: Bjóðið æ t. til vár, *DN.* 7, 183$_{4}$. (c. 1340). Skrifið til vár t. sem yðars vinar, 8, 121$_{30}$. ($^{1}/_{1}$ 1338). Biðjum vér gernsamliga, at þér bjóðit til vár t. sem yðars vinar alla þá hluti, sem yðr vel líka, 8, 130$_{2}$. (Okt. 1338).

tregafullr, *adj.*, ſmertelig, ſmertefuld: með sárligum styn ok tregafullum tárum, *Ps.* 653$_{2}$.

tregasamligr, *adj.*, b. ſ.: lerkandi sína sál með tregasamligum styn, *Mar.* 519$_{11}$.

trékista, *f.*, Kiſte af Træ, *Ps.* 783$_{10}$.

trékistill, *m.*, en lille Trækiſte, *Ps.* 795$_{27}$.

tréligr, *adj.*, træartet: Svá sýndist þeim, sem vilrinn væri bundinn við líkneskit eða skiptr í tréliga náttúru, *Mar.* 321$_{21}$.

tréstika, *f.*, Lyſeſtage af Træ, *Tímar.* 4, 50$_{8}$.

trúanda, *ger. n.* (*credendum*): Á einn guð prédika ek trúanda, at der bör troes paa én Gud, *Ps.* 101$_{12}$.

trúarnót, *f.*, Troens Bod, Troens Garn: Hér er sambland mikit góþra oc illra fisca í trúarnótinni, *H.* 165$_{17}$.

trúfríðr, *adj.*, troende(?): Nú steig hann út af rót hins trúfríða Abrahe, *Mar.* 552$_{22}$.

trúlyndligr, *adj.*, tro. troſaſt: trúlyndlig geymsla rétts hjúskapar, *Mar.* 433$_{2}$.

trumbari, *m.*, Trompeter: Þar heyrast engir trumbarar, harparar eða fiðlarar né gígjarar, *Thom.* 40$_{18}$.

trúnaðarmál, *n. pl.*, Hemmelighed, hemmelig Aftale eller Overenskomst: Sigurðr Sveinn hefir rofit ykkor t., *Þiðr.* 299₁₆.

trúnaðarræður, *f. pl.*, confidentielle, fortrolige Samtaler: hafa menn við t., *Fsk.* 97 *v. l.* 6.

trúrofi, *m.*, Troskabsbryder, Forræder: Þú ert t. viðr þinn herra Heinrek konung, *Thom.* 107₁₆.

trúsvikari, *m.*, b. s.: Hann kallar yðr sína trúsvikara, *Thom.* 225₁₃.

trýta (tt), *v.*, fynde Fejl: Kerling trýtir æ sem tíðast at bera fyrir Thomam þat er hon hefir bezt til, *Thom.* 360₇.

túlkan, *f.*, Anbefaling: meirr af sjálfs síns tilstilli ok framkvæmð enn annarra t. eðr tilmæli, *Thom.* 304₁₀.

tunglœrr, *adj.*, maaneſyg (*lunaticus*), *Ps.* 729₂₇.

tvídeila, *f.*, Tvedragt, Uenighed: T. verðr í samnaðinum, *Thom.* 314₃₁.

tvífœttr, *adj.*, tofødt: veiða í mörkunni tvífœtt dýr, *Þiðr.* 249₂₃.

tvíkvæntr, *part.*, tvegift, som har to Koner paa én Gang: Nú ertu t., *Rs.* 204₂₀. 205₂₂.

tvævetr, *adj.*, to Aar gammel: tvævetra sveina, *H.* 183₉, tuævetrer sveinar, 183₂₄.

tygt, *f.*, Tugt, Disciplin: Hann skal sitja undir t. ok meistaradóm Cancelers, *Thom.* 307₃₀.

typtanarlauss, *adj.*, som ikke tugter, eftergivende: Nú eruð þér svá typtanarlausir (*v. l.* tyktanarlausir) við yðra undirmenn, *Mar.* 251₃₀.

tœra (rð), *v.*, 1) tære, udgive, forbruge, anvende: sitt góðs, *Mar.* 1064₁₀. Tærði keisarinn þetta góðs í guðligan heiðr, *Ps.* 671₂₄. tœra sínu sterka afli í guðs þjónustu, *Mar.* 534₂₂. — 2) tyde: með allri ölværð, er ríkdómr kirkjunnar mátti tœra, 509₁₀. Hann tærði oss þann thesaur, udbelte til os, 491₂₁. Þat góðs, sem eptir verðr, skal ek tœra guðs móðr Marie, 266₂₇.

tœripenningar (tœripengar), *m. pl.*, Tærepenge: ef þeir hafa til tœripenninga, *Thom.* 302₂₃. Sál bróðurins með andarávexti yðr á hendi fólgna, en eigi tœripenga, krefjum vér at þér sýnið oss, *Ps.* 487₈.

tœja (tœða), *v.*, hjælpe, nytte: Allir sjá á mik ok enir réttu tœja mér, *Pr.* 299₂₃. Tœr þat því at eins, ef hann visai eigi, at sá maðr var með honom, *Grg.* (*Sb.*). 1, 315₁₂.

tœjari, *m.*, Hjælper, Frelser: at bornom drótne tœiara órom, *H.* 51₁₂.

tœnaðartraust, *n.*, Tillid til Hjælp: at með þínu tœnaðartrausti sém vér œruggir, *Mar.* 338₂₇.

tökvíss, *adj.*, rovgjerrig: tökvísar hendr, *Ps.* 351₁₂.

tölupallr, *m.*, Talerstol, Tribune, Pulpitur: Hann gékk upp á tölupall, *Mar.* 139₂₀.

tölustóll, *m.*, b. s.: Stígr hann

upp á tölustól ok prédikar langan tíma dags. *Thom.* 232₄.

tölvísi, *f.*, Talkyndighed, Kundskab i Regnekunsten: Fimta dag var könnuð arithmetica, er t. alla greiðir, *Ps.* 58₁.

Ú, ú.

úaflátligr, *adj.*, uafladelig: útrú Gyðinga, *Mar.* 724₁₂.

úarmvitigr, *adj.*, ubarmhjertig: hins úarmvitka manns, *Ps.* 768₂₇. harðúðigr ok ú., *Pðr.* 186₅.

úatfyndiliga, *adv.*, upaaklagelig, ustraffelig: R. lifði þaðan af ú. í munklífi, *Mar.* 736₁.

úávaxtarsamligr, *adj.*, ufrugtbar: undir einu úávaxtarsamligu tré, *Mar.* 39₂₈.

úávaxtsamligr, *adj.*, unyttig: Skírn Johannis má með engum kosti prúfast úávaxtsamlig takandum, *Ps.* 871₁₄.

úbeiðull, *adj.*, ubegjerlig: at hann væri úbeiðull til rangra hluta, *H.* 142₁₁.

úberr, *adj.*, tilbageholden, ilabit: Marteinn byscop gaf tysvar svá klæðe af sér, at hann var valla úberr epter, *H.* 12₁₄.

úbeygðr, *part.*, ubøjelig: með úbeygðri staðfesti, *Thom.* 295₁₀. Vér mœttum úbeygðri þrjózku, *Ps.* 475₃₁.

úbeygiligr, *adj.*, ubøjelig, urokkelig, stadig: úbeygilig ván, *Ps.* 585₃₁.

úbindandi, *f.*, Mangel paa Selvbeherskelse, Ubundenhed, Ubændighed: í ú. minni, *Mar.* 123₂₈.

úblíðskapr, *m.*, = úblíða, Unaade: Eptir því sem þér vilið hafa þökk ok afsusu af okkr ok ei verða fyrir okkrum úblíðskap, *DN.* 5, 18₃₁ ($^{31}/_{7}$ 1289).

úbrikandi, *part.*, ubøiet: at blinkt með Öjnene: bera sína sýn ok sjáldr ú. fram móti sólargeislanum, *Stj.* 81₂₄.

úboðanligr, *adj.*, uagtelig, ubetydelig: Skömm ok svívirðing guðrækra Gyðinga er úboðanlig hverri tungu, *Ps.* 605₁₈. úboðanlig hirti, *Mar.* 270₂₇. úboðanlig dýrðarverk, 685₁₆.

úbókfróðr, *adj.*, ulærd, uvidende: úbókfróðir menn, *Ps.* 849₂₈. alþýða, 910₂₇.

úbrigðiliga, *adv.*, = úbrigðiliga, uforanderlig, ubrødelig; Skal þessi vár gerð ok skipan ú. standa, *NgL.* 3, 178₁₄.

úbyrja, *f.*, ufrugtbar Kvinde: Óbyrjan bar Joan, *H.* 14₂₂. Guð vill jafnan láta vera dásamlig börn þeira kvenna, er áðr ero lengi óbyrjur, *Mar.* 4₂₃.

údeilsamr, *adj.*, udelelig: Þessa heims hluter ero mær aller svá údeilsamer, sem þá ef einom være allt goðet gefet, þá være aller aðrer goðhauser, *H.* 120₂₃.

údreyrugr, *adj.*, ublodig: Fyrir hans mildi megum vér fá údreyrugan sigr, *Ps.* 864₂₆.

údygðarfullr, *adj.*, lastefuld: Þessi údygðarfulli maðr, *Mar.* 653₂.

údyggliga, *adv.*, uredelig, uærlig: Bölvaðir Gyðingar hafa nú ú. í hlaupit erfð hins krossfesta, *Mar.* 206₂₂.

údœmiliga, *adv.*, overordentlig: Meydómr várrar frú skelfði hann ú., *Mar.* 188₂. 480₁₇.

údœmis, *adv.*, overordentlig, ubyre: ú. djarfr, *Ps.* 479₄₀.

úeinráðr, *adj.*, ikke enraadig, ikke selvraadig: Var Páll byskup leiðitamr ok ú. í þessum málum, *Bs.* 1, 115₁₂.

úendaliga, *adv.*, uendelig: tignuð ok vegsömuð ú., *Mar.* 685₁₁.

úendanligr, *adj.*, uendelig: Gékk hann brott af dauðligri myrkvastofu til úendanligs fagnaðar eilífrar sælu, *Mar.* 190₁. úendanligt sæti, 259₂₄. syndugum mönnum til úendanligrar miskunnar, 263₁₀. úendanligar þakkir, 419₇.

úendr, *adj.*, uendelig, endeløs: of úendar verallder, *H.* 88₂₅.

úerfiðr, *adj.*, ikke møisommelig, ikke vanskelig, let: Þikkir þat bjartast ok úerfiðast, *Mar.* 38₁₁.

úfalsaðr, *part.*, uforfalsket: Sýndu bræðr bréf úfalsat ok úspellat, *DN.* 2, 55₃₁ (⁵/₇ 1301).

úfalsaðra, *adv. comp.*, mindre falsk: sofna eigi ú., falde i en ikke mindre dyb Søvn, *Þiðr.* 186₁₉.

úflóttamannliga, *adv.*, paa en Maade, som ikke ligner en Flygtnings Adfærd: Þér máttuð sjá, hversu ú. hann skildist við, *Km.* 202₂₄.

úforsjó, *f.*, Uforsigtighed: Sakir slíkrar úforsjó, ok skammsýnis ork ar hann hvárki at vel fœða eða klæða sína góða menn, *DN.* 7, 117₁₅ (²⁰/₂ 1323).

úforvitinn, *adj.*, ikke nysgjerrig, *Fbr.* 11₉. *Flat.* 2, 96₃₀.

úfriðarstormr, *m.*, Ufredsstorm, *Stj.* 278₂₀.

úfrændsamligr, *adj.*, upassende for Slægtninge: Halda þeir svo úfrændsamligt stríð, að þeir búast í höggorrustu með fylkta liði, *Thom.* 487₁₇.

úfúgjarn, *adj.*, som ikke let raader: gera örk ýr trjám úfúgjörnum, *Pr.* 69₁₈.

úfœrast (rð), *v.*, blive uskikket til at gaa videre: þá er úfœrast hestar manna, *Bs.* 2, 18₂₄.

úgangr, *m.*, Ulyst, Ubsøbelse: Svá mikill ú. varð um þetta, at um síðir spilti H. öllum munnum, *Mar.* 1077₃₂.

úgetinn, *part.*, ikke undfanget: einn guð ú., *Ps.* 763₆. Einn er faðir, er eiginligt er at vera ú., *Barl.*, 40₂₆.

úgiptufullr, *adj.*, ulykkelig, forladt af Lykken: Þú ert ú., er þér þiggðir gæfuna úr hendi þér, *Rs.* 41₁₄.

úgiptusamligr, *adj.*, ulykkelvingende, forderlig: Hefir þinn getnaðr verit ú., *Fsk.* 168₁₀.

úgóðmannliga, *adv.*, paa en ædel Maade: Hélztu borginni illa ok ú., *Km.* 398₈.

úgrandvarliga, *adv.*, usædelig: Hann tók at lifa ú. ok framði or

munuðlífi við nunnurnar, *Mar.* 1076₁₄.

úgæfusamligr, *adj.*, = úgiptusamligr, *Fsk.* 168 *v. l.* 6.

úhefnisamr, *adj.*, ikke hævngjerrig, *H.* 199₂.

úheilligr, *adj.*, ſeende ub til at være ſyg: eigi úheillig kona, *Ps.* 55₃₂.

úheilsaðr, *part.*, ikke hjilſet, uhjilſet: ú. ok fyrirlitinn, *Mar.* 177₂₄.

úhentiligr, *adj.*, ubekvem, ſkadelig: ú. maðr Englands kristni, *Thom.* 296₇.

úheyrðr, *part.*, uhørt: Gabriel boðaði meynni nýjan ok hreinan ok fyrr úheyrðan burð, *Barl.* 28₁.

úhittiliga, *adv.*, paa en upaaſeende Maade: Fellr hann af þeiri staðfestu svá ú., *Ps.* 704₃₇.

úhlýðnisglœpr, *m.*, Synd, ſom viſer ſig i Ulydighed: Adam kendi ok undirstóð sinn óhlýðnisglœp, *Stj.* 117₁₀. Adam steypti úhlýðnisglœp yfir sik ok allan sinn áttboga, *Ps.* 539₁₄.

óhreinsemð, *f.*, Urenhed, Uhyſthed, *Barl.* 42, *v. l.* 19.

úhræddliga, *adv.*, uden Frygt: Þetta þótti mælt hlœgiliga ok ú., *Fsk.* 52₁.

úhrœriligr, *adj.*, ubevægelig: Petrus stóð ú., *Ps.* 52₂₈. lá hinn dauði með öllu ú., 87₆. úhrœrilig skepna, *SE.* 2, 64₃. ú. hlutr, 64₄. Stendr líkneskit þar úhrœriligt, *Mar.* 1075₂₅.

úhæfr, *adj.*, upaaſeende: Fyr hui er eige óhæft at ætla þat at? *H.* 144₃₆.

úhœgliga, *adv.*, med Beſværlighed: at grœða þá sótt, sem ek ber ú. á mínum líkama, *Ps.* 549₃₀.

úhœfi, *n.*, Ugjerning, Udaad: Þér mun þykkja sem þú hafir látit föðurleifð þína í þessu ú., *Rs.* 160₂₆.

úhœverskliga, *adv.*, uanſtændig, uſömmelig: Hún gerir ú., *Mar.* 1176₄.

úkaupmannligr, *adj.*, uforſtandig, uklog: Er úkaupmannligt at þyngja meirr ok meirr sína byrði, *Ps.* 537₂₉.

úkaldr, *adj.*, ukold, varm: af úköldu ástríki, *Mar.* 95₆.

úkrafðr, *part.*, ukrævet, ikke forlangt: úkröfðum lagadómi af munkanna hálfu, *DN.* 4, 139₃₂ (¹⁴/₄ 1321).

úkurteiss, *adj.*, uhøflig: At sönnu væra ek þá ú., *Rs.* 47₁₈.

úkvirrleikr, *m.*, Uro: verðr af þeira úkvirrleik nokkorr svá þyss, *Thom.* 257₂. taka hrœring ok úkvirrleik milli skógtréa, *Stj.* 399₁₂.

úleyfðr, *part.*, utilladelig, forbudt: úleyfð ást, *Mar.* 325₁₁. 366₂₉.

úleyfis, *adv.* = at úleyfi, uden Tilladelſe: Þeir menn, sem fara í þessa skóga eðr vötn ú. kirkjunnar formanns, skulu svara kirkjunnar lögum ok dómi, *DN.* 194₁₉ (⁸/₉ 1336).

úliðaðr, *part.*, uforklaret: en þó ero enn epter en ipre oc en epre tócn óliþoþ, *H.* 189₁₈.

úlíkendi, *n.* (?), Forſtillelſe: ſýnandi sik til úlíkendis þenna hlut mjök harma, *Mar.* 1113₃₂.

úlinr, *adj.*, ikke lind, ikke blød; ubøjelig, uregjerlig: Ek spurða, hversu hann mætti þau (ɔ: kvikendin) geyma, er svá váru úlin ok viðræs, *Rs.* 79₁₈.

úlistugr, *adj.*, uden Kunſt, kunſtløs: framburðr, *Bs.* 1, 216₅.

úlýzka, *f.*, Vanart: Sumir rœgja hann fyrir eina saman illsku sinnar úlýzku, *Thom.* 340₁₆.

úlæknanligr, *adj.*, ulægelig: Öllum mönnum sýnist sem þessi vanmáttr sé ú. á jarðríki, *Mar.* 509₁₈. veykr ok vanmáttugr í lõngum ok úlæknanligum krankdómi, *Ps.* 549₂.

umbœting, *f.*, Forbedring: til umbœtingar, *Mar.* 534₂₉.

úmegð, *f.*, Umyndighed: Þá er hann ór ú., er hann er .xx. vetra gamall, *Landsl.* 5, 22 (*NgL.* 2, 90₂₂). í ú. erfingja ríkisins, *DN.* 1, 138₂₈ (²⁰/₄ 1319). Varkunna barndóm konúngs ok ú., *DN.* 1, 118₁₀ (²⁰/₂ 1323).

úmegn, *n.*, Umuelighed: Guði er ekki ú., *Rs.* 93₄.

úmetinn, *part.*, uvurderet: Var þá enn margt úmetit, *DN.* 1, 254 (⁶/₈ 1350). kista úmetin, 4, 191 ₂₀ (²⁵/₇ 1335).

umfaðma (að), *v.*, omfavne, omfatte, nyde: Sva mjök girnist hann nú hofgarðsins kurteisi umfaðma, *Thom.* 7₁₁.

umfang, *n.* (fást um), Anſtrængelſe, Beſtræbelſe; voldſom Bevægelſe, Tummel, Støj: sama u. úvinarins, *Mar.* 186₁₁, 479₁. Er hann svá dagvillr í sinni flýti ok umfangi, at, 1050₃₂. at öll kirkjan mundi sundr rifna af þessum brest fjandans ok umfangi, 1146₄. Bóndi sœkir eptir þeim með miklu háreysti ok umfangi, *Ps.* 686₂₅. — 2) Kamp: Í þvílíku umfangi stendr Petrus alla nóttina, *Mar.* 512₂₅.

umfarandi, *part.*, omrejſende, forbireiſende: alt þat fé, er þangat var flutt af umfarandum mönnum, *Stj.* 632₂₅. Þessir menn lifðu við þat eitt, er þeir rœntu umfarandi menn, *Mar.* 246₂₈. rœna umfarandi menn sér til atvinnu, 609₁₀.

umgangr, *m.*, eller umgöng, *n. pl.*, en bedœkket Gang omkring et Hus: Hann sér mikit ok ágætt herbergi, þat er með sínum umgöngum var samtengt þessu musteri, *Mar.* 215₂₃.

umgefinn, *part.*, omgivet af: umgefin himnesku föruneyti, *Mar.* 627₂₉.

umgröftr, *m.*, Efterſpörgſel, Efterforſkning: u. ok áleitni, hvárt hann muni sjúkr nokkut, *Thom.* 347₈.

umhyggjulauss, *adj.*, ſom man ikke drager Omſorg for: at ekkjur, þær sem með þeim vóru, fóru umhyggjulausar, *Ps.* 32₂₀. (*quod despicerentur in ministerio quotidiano viduae eorum, Act. Apost.* 6, 1).

úmildleikr, *m.*, Ugudelighed: hversu mikill ú. fœddist af lostaseminni, *Ps.* 916$_{18}$. hreinn af öllum úmildleik kennimannahöfðingja, *Stj.* 241$_{6}$.

úminnisveig, *f.*, Glemselsdrik: Öngvar úminnisveigar hefir ek drukkit í öðru lífi, *Pr.* 195$_{30}$.

úmiskunnsamliga, *adv.*, uden Skaansel: Þeir ráku hana brott ú., *Mar.* 1199$_{14}$.

úmislyndr, *adj.*, ikke lunrfuld, ikke vægelsindet: ú. í sínu framferði, *Mar.* 498$_{30}$.

umkring, *præp.* med *acc.*, omkring: Sér hún öllum megum u. sik, *Mar.* 906$_{8}$.

umkringis, *præp.* med *acc.*, omkring: öllum megum u. hana stóð fjöldi heilagra engla, *Mar.* 792$_{3}$. öllum megum u. sik, 906 *v. l.* 3. Hann heyrði sik lastaðan af öllum u. sik, 935$_{15}$. Gékk mikit vatn u. turninn, *Rs.* 28$_{30}$.

umkringja (gð), *v.*, omringe: umkringja allar hálfur jarðríkis, *Mar.* 684$_{25}$. af veiðimönnum einangraðr ok umkringðr, *Stj.* 71$_{14}$. at þú lítir mik illra manna þröngingum alla vega umkringðan, *Mar.* 562$_{6}$. Hann er öllum megum umkringðr af þeim, *Mar.* 879$_{24}$. Eigi man hann með hernaði borgina u., *Stj.* 644$_{33}$.

umleitan, *f.*, Forslag: Sú er ein þeira u., *Thom.* 369$_{30}$. Er sú þriðja u., 370$_{1}$.

umlestrarmaðr, *m.*, Dadler, Bagtaler: Svarar hann í þeim pistli umlestrarmönnum sínum, *Ps.* 239$_{34.\ 40}$.

umrás, *f.*, Gjennemløben; Fremstilling: Sér hann, at ú. þeira (guðspjallamannanna) er einkannliga fljót í fyrstum verkum grœðara várs, *Ps.* 482$_{1}$.

umrenning, *f.*, Omløb, Omdrejning: Himininn mun af létta sinni rás ok umrenningum, *Ps.* 624$_{17}$.

umrœða, *f.*, Discussion, Drøftelse; Spörgsmaal: Hér er u. (her fremstiller sig det Spörgsmaal, her kan det Spörgsmaal opkastes), hví hann lézt standa fyrir keisarans dómstóli, *Ps.* 261$_{13}$. Hér er u., hvert Páll var þá hafiðr, 268$_{1}$. Hér er u., hversu margar sakir til verði, 270$_{11}$.

umsátarmaðr, *m.*, Efterstræber: Þar kómu enn aðrir umsátarmenn hans fram, *Mar.* 118$_{1}$.

umskygning, *f.*, Opsyn, Tilsyn, Omsorg: Hann framði munuðlífi við nunnurnar, er hann skyldi u. veita, *Mar.* 1076$_{15}$. u. alls lýðs, *Ps.* 172$_{29}$. til allrar forsjá ok umskygningar sinnar kristni, 215$_{28}$.

umsniðning, *f.*, Omskærelse: Menn vóru heilir þeira sára, er menn höfðu fengit í umsniðningunni, *Stj.* 354$_{21}$. samþykkja umsniðningar þjónostu, *Ps.* 469$_{32}$.

umsnúning, *f.*, Fordrejelse, Forvendelse: u. sacramentorum kristninnar, *Ps.* 37$_{28}$.

umvending, *f.* 1) Fordrejelse: Þessi er sú orðagerð ok u., er vér buðum engum manni at bera,

Thom. 346_{30}. — 2) Omvendelse: Er nú eigi langt, áðr auðsýnist u. Frakka konungs, 414_{2}.

umvoltinn, *part.*, kuldkastet: Nú er umvoltin víðfrægð Heinreks konungs, *Thom.* 388_{24}.

úmældr, *part.*, umaalelig: Marga úmælda valgerninga téði hann sínu fólki, *Ps.* 547_{12}.

úmæliligr, *adj.*, 1) som ikke bör udsiges, upassende, ugudelig: Áskeli þótti þat úmæliligt (a: at bera út börn ok drepa gamalmenni), *Vém. c.* 7 (248_{22}). — 2) umaalelig, overordentlig varm eller inderlig: gerandi úmæliligar þakkir almáttkum guði, *Mar.* 178_{14}.

úmæðiliga, *adv.*, utrættelig: biðjast fyrir ú., *Ps.* 597_{26}.

úmöguligr, *adj.*, umulig: ef þetta virðist úmöguligt, er ek legg fyrir mik, *Ps.* 504_{16}. *SE* 1, 16_{19}.

únálægr, *adj.*, ikke nær, fjærn: Þarf ek því at gæta þeira með mannkostunum ok meinleysinu, þvíat alt annat er sjálfum únálægra. *Pr.* 299_{23}.

únáttúra, *f.*, Unatur: mönnum, sem af sinni únáttúru eru illviljugir, *Mar.* 818_{31}.

únáttúruliga, *adv.*, unaturlig: Burðrinn kennist með henni líflauss vera ok með sér farandi fyrir allar greinir ú., *Mar.* 625_{21}.

undankall, *n.*, Appel, Appellation: með úlögligu undankalli skjótandi sínu máli undan oss ok til várs virðuligs herra Eilífs Erkibyskups í Níðarósi, *DN.* 8, 87_{9} ($^{20}/_{8}$ 1320). Síra Bótólfr fékk aldri oss in scriptis sitt u., 88_{28} ($^{2}/_{4}$ 1320).

undirbrot, *n.*, Underkastelse, Underkuelse, Undertvingelse: sakir undirbrots ok únáða, *Mar.* 614_{7}. Gefr hann sínum fanga rúmara gang, án öllu þrælsligu undirbroti, *Ps.* 498_{20}. forðast u. ok kafsteyting bylgjufallsins, *Mar.* 684_{34}.

undirskipaðr, *part.*, underdanig: at hon stýri með bónda sínum lönd ok skipi undirskipuðum lýð til friðar ok náða, *Mar.* 438_{11}.

undirstaðning, *f.*, Forstaaelse: guðlegra ritninga, *Mar.* 780_{33}.

undirvorpning, *f.*, Underkastelse, Ærbødighed, Ydmyghed: af lítillátri u. höfuðfeðra ok spámanna, *Mar.* 546_{8}. með þeiri ásýn ok u., sem hún vildi þiggja nokkut, *Ps.* 551_{25}.

undran, *f.*, Forundring: Slær á hann ótta ok u. mikilli, *Stj.* 424_{11}. Hverr maðr mun óttast með u., 569_{24}. Reis nú upp mikit háreysti ok u. þessa hlutar, *Mar.* 1042_{11}.

undranartíðendi, *n. pl.*, forunderlige Begivenheder: Sarraceni spyrja þessi u., *Ps.* 669_{20}.

undranarverðr, *adj.*, underlig, forunderlig: hvat er eigi þarf sýnast undranarvert, þó at, *Ps.* 626_{28}.

ungmenni, *n.*, 1) unge Mennesker: sem opt verðr u., *Ps.* 771_{38}. Hann var at leik með öðru u., 777_{9}. — 2) ungt Menneske, Yngling: synomc ec stundom u., 133 $_{37}$. braþgeþ verþa u., *Mark.* 31_{18}.

únytjaþræll, *m.*, unyttig Tjener: ok eptir hvert gott verk þá sk[illegible]

hann þykkjast mikill u., *Mar.* 12 $_{27}$. 351$_{28}$.

úpínanligr, *adj.*, umodtagelig for Lidelser: líkami, *Ps.* 625$_{7}$.

uppbrunning, *f.*, Opbrændelse: allra líkama, *Ps.* 624$_{6}$.

uppgørr, *part.*, bragt i Knibe, overvundet: óttumst ek, at þú verðir yfirkominn af þeim ok u., *Ps.* 100$_{6}$.

upphafari, *m.*, Ophavsmand, Stifter: ritningarinnar, *Mar.* 168 $_{31}$. Þat hefir illskan aflat með sínum upphafara, fjandanum, 431 $_{21}$. Tók Klarevallis mikinn höfuðburð sakir síns upphafara, 194$_{31}$. 490$_{26}$.

upphafning, *f.*, Opbyggelse, Ære, Berømmelse: forðast alla hrœsni ok u., *Ps.* 554$_{15}$.

upphaldandi, *part.*, opløftet: með u. höndum, *Mar.* 794$_{23}$.

upphefjari, *m.* = upphafari, Ophavsmand: upphefjara lífsins drápuð þér, *Pl.* 24$_{28}$.

uppheldismaðr, *m.*, Opretholder: Forkæmper: mestr u. guðs kristni í orði ok eptirdœmi, *Ps.* 316$_{26}$.

upphlaup, *n.*, Opspringen (fra Sœderne): Var þá u. mikil ok hrundningar, *Vigl.* (1860), 55$_{29}$.

upphúsan, *f.*, Opførelse: garðsins, *DN.* 1, 129$_{14}$ (^{23}/$_{5}$ 1315).

uppkast, *n.*, 1) Tegning: Í langan tíma mun sýnast hans handaverk í bókagerð, uppkasti ok krossmíði, *Isl. Ann.* 1334 (240$_{15}$). — 2) Forslag: Erkibyskup svaraði þeira uppkasti, *Thom.* 113$_{12}$. af sjálfs síns uppkasti, 165$_{21}$. af þínu uppkasti ok áeggjan, 243$_{1}$. Engi álit eru í þessu uppkasti, *Bs.* 2, 121$_{31}$. Allr meginlýðrinn samþykkir þessu uppkasti, *Ps.* 656$_{15}$. Sem hann heyrir þetta uppkast, skelfr hann ok piprar, *Mar.* 311$_{5}$. 591$_{31}$.

uppkomumaðr, *m.*, Angiver: Um þetta ámæli var engin sannr u., sá er þat kunni at vita eða segja, at svá sé, *DN.* 8, 28$_{32}$ (^{25}/$_{2}$ 1306).

uppkveiking, *f.*, Optændelse: fullkominnar ástar, *Mar.* 256$_{15}$. guðspjalligrar trúar, *Ps.* 622$_{19}$.

upplitning, *f.*, Opadskuen, Blikkets Opløftelse til Himlen, Contemplation: Prestrinn stendr at embættinu, hafandi sik allan til himneskrar upplitningar, *Mar.* 180$_{17}$. Þat er mitt fyrsta ráð, at þú stýrir hjarta þínu til guðligrar upplitningar, 612$_{15}$.

upplitningarauga, *n.*, opadskuende, til det Himmelske henvendt Blik: sjá sjálfan guð með skæru u., *Mar.* 683$_{31}$.

upplitningarhæð, *f.*, Contemplationens Höjde: Syndapokan bægir þeim frá u., *Mar.* 683$_{22}$.

upplitningarlíf, *n.*, contemplativt Liv: Johannes merkir u., þat sem frjálst er frá öllum heimsins fjölskyldum, einum saman guði skuldbundit ok heilugu bœnahaldi, stúderan ok prédikan, *Ps.* 18$_{6}$.

upplitningarsýn, *f.*, Sjælens mod Himlen vendte Blik: Náliga kœfist

upplitningarsýnin, *Mar.* 158$_{22}$. 445$_{23}$.

upplægr, *adj.*, aaben, ubeſkyttet(?), Grecia liggr sem eydd ok upplæg, *Ps.* 499$_{84}$.

uppneyttr, *part.*, opædt, fortæret: Þá er þér sjáit mik til himins stíga með alheilum líkama, en eigi með bitum uppneyttan, *Ps.* 10$_{12}$. Dó hann af möðkum uppneyttr með hinni mestu sút, 75$_{16}$.

uppnumning, *f.*, Optagelſe (til Himlen), Himmelfart: u. Helye, *Stj.* 607$_{28}$.

upprás, *f.*, Oprindelſe, Aarſag: sakir þeirar upprásar, at, *Mar.* 212$_{8}$.

uppreising, *f.*, 1) Oprejſning, Opløftelſe: allra syndugra manna, *Mar.* 238$_{30}$. — 2) Jſtandſættelſe: til uppreisningar hrörnaðra hluta, *Stj.* 632$_{32}$.

upprisningarstaðr, *m.*, Opſtandelſesſted, *Mar.* 324$_{25}$.

upprisunótt, *f.*, Opſtandelſesnat: dróttinlig, *Mar.* 1177$_{11}$.

upprunabréf, *n.*, Originaldocument: Vér höfum yfir lesit ok skoðat fyrnefnt u., *DN.* 1, 145$_{6}$ ($^{15}/_{5}$ 1321).

uppslátta, *f.*, falſkt Rygte: úfrægja menn með uppsláttum, *Ps.* 884$_{14}$.

uppstert, *adv.*, med ſtiv Holdning, ſtift: Gengr hann u. mjök *Mork.* 38$_{8}$.

upptendran, *f.*, Optændelſe, Vækkelſe, Begeiſtring: til upptendrunar gleði andligrar, *Mar.* 256$_{21}$. u. með trú lofligri styrki þína lífsbraut, *Ps.* 490$_{8}$.

uppvekjari, *m.*, Opvækker, Ophavsmand, Stifter: Farið brott, þjónustumenn daudans ok uppvekjarar eilífs bruna, *Mar.* 907$_{11}$.

uppœsing, *f.*, Opbydelſe: daglig u. milli konungsins ok sín, *Thom.* 173$_{1}$.

úprettóttr, *adj.*, rankeløs, retſkaffen: ú. í sínum gerðum, *Ps.* 693$_{32}$.

urðgræfr, *adj.*, ſom bör begraves i en urd eller Stenbynge, men ikke i en Kirkegaard: Mínir menn saklausir skyldu falla úhelgir ok urðgræfir, *Bs.* 2, 97$_{22}$.

úréttliga, *adv.*, urigtig, med Uret: segja ú., *Stj.* 17$_{37}$. Þenna stað skildi Plato ú., 31$_{7}$. ú. gerir þú viðr mik, 113$_{2}$. fá annarra eign ú., *Ps.* 881$_{4}$. með hverjum öðrum hætti sem þeir hafa þat u. tekit, *DN.* 8, 94$_{35}$ ($^{13}/_{10}$ 1325).

úréttsýni, *f.*, Ubilligheb, Utaknemmelighed: Ú. eignið þér mér til Heinreks konungs, *Thom.* 403$_{3}$.

úróa (að), *v.*, forurolige: Gualenses úróa ríkin, *Thom.* 13$_{6}$. Ekki veit ek mik hafa hans ríki úróat í þessu, *Thom.* 220$_{11}$.

urugliga, *adv.*, = ørugliga, med Sikkerhed: Vit þat u., *Barl.* 6$_{29}$.

úsamheyriligr, *adj.*, ſom ikke paſſer ſammen: Leopardus er getinn af pardo, en kvenkvikindinu leona, svá sem af úviðrkvæmili-

ok úsamheyriligri þeira tveggja dýra sambúð, *Stj.* 80 *v. l.* 9.

úsannr, *adj.*, falſk: guðir, *Ps.* 744$_{21}$.

úsannsýni, *f.*, Uretfærdighed: fyrr enn konungrinn hefir gert mjúka játning fyrir þá ú., er hann hefir í fallit, *Thom.* 413$_{27}$.

úsannsæi, *f.*, d. ſ.: Allir mætti hræddir um vera ú. sína við guð, *Bs.* 1, 588$_{25}$.

úséinn, *part.*, uſet, ikke för ſet, uſædvanlig, ualmindelig: sveinbarn með undarlegom ok úsénom fríðleik, *Barl.* 7$_{9}$.

úsiðblendr, *adj.*, uſelſkabelig: Hann var fámálugr ok ú., *Vígagl.* (c. 6), 336$_{18}$.

úsiðlátr, *adj.*, uſædelig: klerkr, *Mar.* 1060$_{8}$.

úsiðsæti, *n.*, Uſædelighed: Öllum mönnum var kunnigt ú. hans, *Mar.* 75$_{1}$.

úsiðugr, *adj.*, uſædelig, udſvævende: Hann var mjök ú., fremjandi þann sið, sem ekki er ritaðr í klaustramanna lögum, þvíat hann hélt sik til saurlífis ok átti barn, *Mar.* 1062$_{16}$.

úsjálfráðligr, *adj.*, ſom man ſelv ikke kan raade eller gjöre for, ufrivillig, utilregnelig: fyrir rangar ásakanir sér veittar um úsjálfráðligan krankleika sinn, *Mar.* 1061$_{18}$.

úskafinn, *part.*, uraderet: Vér sám ok yfir lásum bréf várs virðuligs herra Hákonar konungs heilt ok úskafit með hangande innsigli, *DN.* 1, 108$_{15}$ ($^{8}/_{4}$ 1309). Sám vér bók kórsbræðra heila ok óskafna, 2, 39$_{8}$ ($^{19}/_{3}$ 1298).

úskap, *n.*, Uvilje, fjendtlig Stemning: Hvaðan af mælir þú þetta svá með reiði eða nokkuru úskapi til kristinna manna, *Mar.* 91$_{20}$.

úskapligr, *adj.*, utilbørlig, upaſſende: Þat er úskapligt, at vit séim úsáttir, *Eð.* (1787), 168$_{21}$. Honum þótti úskapligt, at menn hans skyldi ganga berir ok vápnlausir í móti sverðshöggum, *Bs.* 525$_{29}$. úskapligt er at taka aldin af tréno, fyrr en fullvaxit er, *Al.* 18$_{1}$. með úskapligu glensi, *Mar.* 180$_{30}$. Ríks manns nafn er mér úskapligt í dag, 283$_{24}$.

úskoðanligr, *adj.*, uudgrundelig: Vegir guðs eru úskoðanligir mannligu kyni, *Magn.* 448$_{20}$.

úskiljanliga, *adv.*, ufraſtillelig: helgum mönnum, þeim sem ú. heyra til guðs líkama, *Ps.* 18$_{29}$.

úskiptiliga, *adv.*, udelelig: í einni dýrð ok ríki eilífliga ok ú., *Barl.* 22$_{19}$.

úskrautligr, *adj.*, uppntelig, ſimpel: klæðaburnaðr, *Ps.* 878$_{18}$.

úskærleikr, *m.*, Urenhed, Ukyſthed: líkamligrar ástar, *Mar.* 1126$_{26}$.

úslétta, *f.*, Ujævnhed, ujævn Egn: leiðandi þenna sauð til guðs hjarðar, er villzt hafði fyrir úsléttur veraldarinnar, *Mar.* 525$_{8}$.

úslétta (tt), *v.*, gjöre ujævn:

úsléttir hann sitt andlit ok úpekkir, *Mar.* 425₂₈.

úsljóliga, *adv.* (uden Alvorlighed), tvagtig: Seðr bóndi sinn kvið ú., *Mar.* 285₈.

úsnild, *f.*, 1) Uvidenhed, Ukyndighed: Langt væri várri ú. at telja lærisveina þessa guðs vinar, *Ps.* 84₄. 2) Uforstand: Leysir hann eigi úsnildarbeislin, *Mar.* 180₂₈.

úsnilli, *f.*, Uforstand: af sinni bannsettri ú., *Mar.* 176₁₈. 470₁₀.

úsnillisorð, *n. pl.*, utugtige Ord: fyrir slíka meðferð væntandi ok ú. skuli hún fá upp vakit til lostasemðar einsetumannsins hold, *Mar.* 512₁₈.

úsnortinn, *part.*, urørt: Þú ert ein úsnortin móðir, *Mar.* 261₂₁.

úsnjósamr, *adj.*, ikke snefuld, som ikke medfører Snefald: Vetr svá góðr ok ú., at menn mundu trautt annan þvílíkan, *Isl. Ann.* 1430 (402₁₈).

úspilliligr, *adj.*, ubrødelig: Vil ek gøra með okkr úspilliligan frið, *Ps.* 135₂₈.

ústundligr, *adj.*, ikke timelig, evig: fá skilning bæði stundligra hluta ok ústundligra, *Barl.* 38₃₀.

úsvefnsamt, *adj. n.*: Manni verðr ú., er har vndt ved at sove, *Vigl.* (1860), 77₂₄.

úsvikall, *adj.*, ubedragerisk, paalidelig, oprigtig: Konungr trúði hans fagrmæli, fyrir því at hann var sjálfr ú., *Fsk.* 101₂₅.

útalliga, *adv.*, utvetydig, overordentlig: ú. mikit gull, *Mar.* 1188₁₇.

útbrjótr, *m.*, Bestræbelse, Forsøg: Sendiboðar Heinreks konungs höfðu margan útbrjót, at hans vili mætti fullgerast, *Thom.* 369₂₉.

útbrot, *n.*, Udbygning: Þat vegliga musteri er brotit með veggjunum víða, sem háttr er til í stórkirkjum, ok í eitt af þessum útbrotum víkr ungi maðr til bœnar, *Mar.* 1040₂.

úteljanligr, *adj.*, utallig: tákn, *Mar.* 268₂₇.

útferðarbók, *f.*, Udvandringsbog: Exodus er á norrœnu svá sem ú., *Stj.* 246₁₀.

útferðarmorginn, *m.*, Udvandringsmorgen: á útferðarmorni sínum af Egiptalandi, *Stj.* 286₁₁.

útfœrr, *adj.*, i Stand til at gaa ud: Þóttist hún eigi útfœr, *Mar.* 156₂₃. Eiga útfœrt, have Ret til at vende tilbage til Island, *Grg.* 1, 237₁₉.

útiginborinn, *adj.*, af uadelig eller ufyrstelig Byrd: hvárt konungar heimti skatt af útiginbornum mönnum, *Ps.* 8₁₃.

útileguvargr, *m.*, en ufredhellig Røver: sá ú. ráns ok manndrápa, *Ps.* 487₁₂.

útisetumaðr, *m.*, Trolbmand: Hann hefir látit drepa, ok má af jörðinni alla vísdómsmeistara ok útisetumenn, *Stj.* 492₈.

útlag, *n.*, Udlæg: Í mót einu útlagi leggr hún hundraðfalt, *Mar.* 1050₄.

útlaga, *adj.*, landsforvist: sá ú. þrœll, *Stj.* 482₂₂.

útlagi, *adj.*, landsforvíst: Var þat mikill mannfjöldi, er útlagi fór ór Svíþjóð, *Hkr.* 37$_{12}$. Margir ríkismenn af Noregi flýðu útlaga fyrir Haraldi konungi, 62$_{37}$. Hann gerði Hrólf útlaga af Noregi, 65$_{29}$. Þunkjon útlaga: Hver sú önd, er eigi heyrir þenna spámann, man útlaga verða frá sínu fólki, *Ps.* 25$_{2}$.

útlegðast (að), *v.*, blive landflygtig: Eptir liðin .iii. ár kemr hann aptr, lífgar þá enn sína úgiptu, enda útlegðast et þriðja sinn, *Mar.* 308$_{2}$.

útlendast (nd), *v.*, rejse udenlands: at ú. til sanctum Jacobum í Compostellam, *Mar.* 869$_{15}$.

útreið, *f.*, Udriden, Udridt: láta dveljast þessa ú., *Þiðr.* 234$_{28}$.

útrétta (tt), *v.*, bortskjænke: Svo opt sem hann útréttir góðsit, gerir hann menn á garð föður síns, *Mar.* 1038$_{24}$.

útrúaðr, *adj.*, vantro: engi útrúaðra manna, *Ps.* 29$_{3}$. 109$_{28}$.

útrúandi, *part.*, b. f., *Ps.* 29$_{33}$.

útrúfullr, *adj.*, vantro: maðr, *Ps.* 97$_{3}$. 108$_{24}$.

útryggiligr, *adj.*, usikker, upaalidelig: þjónosta, *Þiðr.* 42$_{24}$.

útsala, *f.*, Udsalg: Fyrirbjóðum vér, at nokkurr útlenzkr maðr kaupi nokkurn norrœnan varning hér til útsölu, *DN.* 7, 105$_{15}$ ($^{19}/_{7}$ 1320). Þeir ná engum innkaupum eðr útsölum, *NgL.* 3, 182$_{22}$ ($^{13}/_{3}$ 1362).

útskript, *n.*, Udskrift, Afskrift: Settum vér várt innsigli fyrir þetta ú., *DN.* 8, 93$_{26}$ ($^{28}/_{6}$ 1324).

útskýra (rð), *v.*, beskrive, udvikle, forklare: með svá miklu ljósi, sem eigi má ú., *Mar.* 443$_{24}$. ú. spámenn með frábærri vitru, *Ps.* 540$_{6}$. Þessi bardagi er hinn .xi.ti af þeim .xii. orrostum, er heilög ritning útskýrir at vorðit hafi, 621$_{21}$. at þér prédikið þeim ok útskýrið þeira bréf ok erendi, *DN.* 8, 94$_{16}$ ($^{13}/_{10}$ 1325).

útskýring, *f.*, Tydning, Forklaring: Var þessi ú. gør Jónsvaku aptan í Tautru (Dette Document blev affattet, udstedt), *DN.* 3, 44$_{21}$ ($^{23}/_{6}$ 1297). ú. af draumunum, Drömmens Udtydning, *Thom.* 355$_{20}$.

útvalning, *f.*, Udvælgelse: Má virðast, at guð hafi lengi fyrir sét glötun Jude ok ú. Mathie, *Ps.* 769$_{20}$.

útþröngðr, *part.*, aftvunget: Alls of margir eru áðr eiðar útþröngðir af mörgum manni með rangindum, *Thom.* 437$_{7}$.

úumbrœðiliga, *adv.*, paa en ubeskrivelig, uforklarlig Maade: borinn af feðr ú., *Mar.* 1088$_{22}$.

úútskýranligr, *adj.*, ubeskrivelig: Minnast þau hvárt við annat með úútskýranligri gleði, *Rs.* 212$_{18}$.

úvanr, *adj.*, uvant, usædvanlig: Eige þorði hann inn at leiða siðinn þjóðarennar óvanan, *H.* 133$_{15}$.

úvaskr, *adj.*, libet tapper: allra manna úvaskastr (mindst tapper) til vígs, *Þiðr.* 237$_{13}$.

úvenjufullr, *adj.*, uſædelig: undir vándum ok úvenjufullum meistara, *Ps.* 571₁₉.

úviðrskiljanliga, *adv.*, ufraſtillelig: Þó at hinn helgi andi hafi ú. tekit á sik þenna dúfulíkama, *Ps.* 894₆.

úvinligr, *adj.*, fjendtlig, djævelſk, Djævelens: með sárligri synd ok úvinligu umstilli, *Mar.* 447₈.

úviðrskiljanligr, *adj.*, ufraſtillelig: Petrus ok Andreas gerðust Jesú lærisveinar úviðrskiljanligir ok förunautar, *Ps.* 895₃₀.

úviðskiljanliga, *adv.*, = úviðrskiljanliga, *Ps.* 18 *v. l.* 19.

úvíkjanligr, *adj.*, uböjelig, urokkelig: Erkibyskup var ú., *Thom.* 407₂. staðfesti, *Mar.* 405₃₁. *Ps.* 607₂₀.

úvirðanligr, *adj.*, 1) uvurderlig, uſatterlig: fögnuðr, *Mar.* 181₂₆. huggan, 484₂₈. — 2) utænkelig. uhyre: aflandi ykkr myrka staði fulla með kvölum ok úvirðanligum pínslum, *Ps.* 653₃₀.

úvitanligr, *adj.*, uvitterlig, ubetjendt: Varðhaldsmönnum var þat úvitanligt, *Mar.* 544₂₈.

úvitmannliga, *adj.*, uforſtandig: þó at hann væri svá ú. framfarandi, *Mar.* 261₂.

úvægis-afl, *n.*, uhyre Kraft, *Mar.* 1055₆.

úþekkja (kð, kt), *v.*, gjöre utækkelig, Syg: Gørir hann sik eptir megni alla vega ljótan ok leiðiligan, úsléttir sitt andlit ok úþekkir, *Mar.* 425₂₈.

úpolligr, *adj.*, utaalelig: Hann setr úpolligt gjald á klaustr ok kirkjur, *Thom.* 296₁₄.

úþoran, *n.*, Mangel paa Mod, Modloshed: snúast þeir þegar af síno óþorane frá þí góðs, er þeir áðr gerþu, *Thom.* 254₅.

úþrotnanliga, *adv.*, uafladelig: þakka guði ú., *Mar.* 11₁₄. 350₁₈.

úþægð, *f.*, Mishag: Lögðu þeir ú. á fégjafir ok virðingar, er menn gerðu til hins sæla Bartholomei postola, *Ps.* 752₂₄.

úætlanliga, *adv.*, utænkelig, overordentlig: Hann varð nú ú. feginn, *Ps.* 62₂₅.

úætlanligr, *adj.*, utænkelig: lítillæti ok mildleikr, *Mar.* 841₁₈. fögnuðr, *Ps.* 72₄. 893₃₀.

V.

Váböl (vábœli), *n.* (jf. norſk Vaabøle, *n.*, et uheldigt Opholdsſted: Ivar Aasen 904), Ulykkestilfælde, Ulykke: Frændr hans urðu varir svá mikilla vábela, *Ps.* 773₄. at þeir yrþi firir slicum vabœlum, 795₁₀. Þar er til at jafna várum meinum andligum, sem (eru) líkamlig sár, þau er menn fá í orrostum eða í sóttum eða öðrum uabølum, þeim sem at mönnum koma, *Frump.* lxxi ₁₉.

vág, *f.*, *pl.* vægr, et Slags Løftemaſtine: Þeir höfðu til vægr ok vágu (skútuna) fram af berginu, *Ks.* 193$_{18}$. (*Fms.* 8, 430 *v. l.* 21).

vágsfullr, ſe vogsfullr.

vakrliga, *adv.*, med Narvaagenhed: Ger þú þetta eyrindi vel ok v., *Mar.* 189$_{10}$. Hann geymir sitt líf vel ok v., 608$_{9}$. Jóhannes stýrði kristninni ok v. geymði alt á tíma Traiani, *Ps.* 632$_{18}$.

valdsdagar, *m. pl.*, Magtsdage, Embedstid: Alexander páfi tercius hélt tvau kennimannaþing í sínum valdsdögum, *Thom.* 327$_{2}$.

valgerning, *f.*, = velgerning: Velgjerning: Þú ambunar honom sínar valgerningar, *Barl.* 6$_{22}$.

vallarsýn, *f.*, (jf. vera mikill á velli), Ydre, Udvortes, den ydre Anſeelſe: Eigi gerir v. manninn mikinn fyrir guði, *Ps.* 854$_{7}$.

vallartorfa, *f.*, et Stykke Græstørv: *Mar.* 311$_{15}$.

valslengja, *f.*, = valslöngva, Vaffelynge, Blide: Hann lét gera valslengjur úti í Hólmi, *Fsk.* 165$_{17}$. Reinaldr byskup var hengðr við valslengjuna, 166 *v. l.* 5.

vanburða, *adj.*, vanfør: En elði, þat er fram ferr af kviði konunnar, kann verða annat tveggja fól eða fífl, skakkr eða lami, eða at nokkurum lið v., *Ps.* 729$_{27}$.

vandlífi, *n.*, ſtrængt Levned: Þessi bróðir mátti eigi fága hit mesta reglunnar v., *Mar.* 243$_{12}$.

vandlyndi, *f.* (?), vanſkeligt Sindelag: harmandi sárliga v. móður sinnar fyrir rangar ásakanir sér veittar, *Mar.* 1061$_{17}$.

vandræðavænligt, *adj. n.*: Flestir töldu ýrit v., de fleſte erklærede, at Forholdene vare meget faretruende, *Fsk.* 78 *v. l.* 7.

vandræðavænt, *adj. n.* = vandræðavænligt: þó er œrit vandræðavænt við Dani, *Fsk.* 78$_{11}$.

vandvirkja (kð), *v.*, vaage ſamvittighedsfuldt over: v. vort ráð, *Mar.* 1002$_{17}$.

vandvirkligr, *adj.*, ſom vidner om Omhu, omhyggelig: umbúnaðr, *Mar.* 596$_{27}$.

vandvirkr, *adj.*, ſamvittighedsfuld, nidkjær: Margr er sá virðingargjarn, sem eigi er í lífinu til fulls v., *Mar.* 547$_{4}$.

vandygð, *f.*, Udyd: Hann ferr ráðlauss ok rasandi með sinni v. ok þrályndi, *Thom.* 352$_{34}$.

vanfrægð, *f.*, Vanrygte: Hon skilr þvílíka v. til sín talaða, *Mar.* 277$_{13}$.

vanfrægja (gð), *v.*, bringe i ſlet Rygte: Húsherrann lætr fara lágt ok vanfrægir (hann) ekki, *Mar.* 560$_{24}$.

vanfœri, *f.*, Vanførhed: Féll sú reiði með dauðligri grimð í brjóst karli, at hann gleymði sína v., *Mar.* 1058$_{8}$.

vangeyma (mð), *v.*, vanrøgte, forſømme: Þeir trúðu mjök í manns valdi, at geyma ok at v. réttlæt-

is, *Ps.* 874. vangeyma sín, tage sig ikke behørig i Agt, *Km.* 199$_{29}$.

vankunnigr, *adj.*, ukyndig: þó at vér kennim oss mjök vankunniga til slíkra stórræða, *NgL.* 2, 8.

vanmáttuligr, *adj.*, svag, ufuldkommen: stíll, *Mar.* 231$_{21}$.

vanmettr, *adj.*, utilstrækkelig mæt: upp frá borðinu stóð hann í hvern tíma heldr vanmettr, en ofmettr, *Thom.* 323$_{10}$.

vanminni, *n.*, Mangel paa Ihukommelse: Af v. hafði hann lagt gullit á altari einn dag, *Bs.* 1, 197$_{30}$.

vanrœkiliga, *adv.*, skjødesløst, forsömmelig: Mér bar til svá v., jeg viste mig saa forsömmelig, *Mar.* 231$_{7}$.

vansami, *m.*, Vanære: Oss sýnist kjørligra at verða sómi lítillar ættar, en v. stórrar, *Thom.* 402$_{34}$.

vansignaðr, *part.*, vanartet, forbærvet: sá maðr, er svá var v., at hann bað þess eins guðsmann, at hann skyldi eigi fyrir honum biðja, *Mar.* 501$_{8}$.

vanstilli, *f.*, Mangel paa Maadehold: at nokkurr veiti honum hlátr fyrir sína v., *Thom.* 368$_{18}$.

vantempran, *f.*, Umaadelighed: Hann hafði lagizt í sukk mörg dœgr með v. áts ok drykkju, *Ps.* 693$_{18}$.

vantrúnaðr, *m.*, Mangel paa Troskab, Utroskab: at þeir sveri þann eið, at gera konunginum engan vantrúnað í sinni bruttvera, *Thom.* 372$_{38}$.

vanvirði, *n.*, Vanære: af hvers kirkju ek hefi svá herfiligt vanvirði gørt, hvis Kirke jeg har tilføjet saa skammelig Vanære, *Thom.* 75$_{10}$.

vápnaspell, *n.*, (forsætlig) Ødelæggelse af ens Vaaben? Ef maðr veitir manne v., þá skal bœta hanom aurum .vi. firi öfund, *NgL.* 1, 57$_{20}$.

várast (að), *v. impers.* = vára: þegar várast, saasnart Foraaret kommer, *Ks.* 165$_{3}$.

varfœri, *f.*, Varsomhed, Forsigtighed: Nú hefir kirkjan í sinni vizku ok v., hversu hún megi forðast sína úvini, *Mar.* 223$_{21}$.

vatna (að), *v.*, forsyne med Vand: þeir vötnuðu ekki skipit, áðr þeir létu út, *Isl. Ann.* 1428 (400$_{25}$). Vötnuðust bæði augu hans, Taarerne stod ham i Øjnene. *Km.* 324$_{22}$.

veðrstormr, *m.*, Uveirsstorm: Hafði v. keyrðan allan herinn í fyrr nefnda höfn, *Ps.* 925$_{7}$,

veðslauss, *adj.*, upantsat: hverjar fyrnefndar jarðir er hon gaf frjálsar ok heimalar fyrir hverjum manni ok veðslausar, *DN.* 2, 137$_{18}$ ($^{2}/_{3}$ 1327). frjálst, veðslaust ok vörzlu fyrir hverjum manni, 5, 70$_{26}$ ($^{4}/_{5}$ 1329). selja jörð frjálsa ok veðslausa, 3, 104$_{6}$ ($^{15}/_{3}$ 1315).

vegmóðr, *adj.*, rejsetræt, træt af Reisen: Erkibyskup var v., *Thom.* 328$_{17}$. Þeir falla sofnir niðr þegar, en vóru áðr vegmóðir, *Ps.* 686$_{18}$.

vegsamr, *adj.*, herlig, hædret, anset: Hon var komen frá enom vegsamasta Dauíd conunge, *H.* 127$_{15}$.

veiðimannliga, *adv.*, paa Jægeres Vis, som Jægere pleje: Nú hleypa þeir eptir dýrom ok fara v., *Þiðr.* 301 *v. l.* 3.

veiðimannligr, *adj.*, passende for en Jæger, *Ps.* 474$_{1}$. 598$_{14}$.

veiðiskógr, *m.*, Jagtskov: Vér höfum nú gørt á hans veiðiskóg hálfu meira slag, en hann gerði oss, *Þiðr.* 232$_{26}$.

veiðiströnd, *f.*, Jagtkyst, Jagtstrækning (?): Þá kom hinn drambláti heim af veiðiströndu, *Rs.* 35$_{3}$.

veikdómr, *m.*, Svaghed, Medlidenhed (?): Hann var veykdóminum svá víkjanligr (gav saaledes efter for sin Medlidenhedsfølelse), at allr flaut í varkynd, *Bs.* 2, 22$_{3}$.

veitanligr, *adj.*, som kan ydes, tilstaas: Honum veittist þat eina jólanótt at sjá fyrir gjöf heilags anda, sem eigi var mannligt, heldr fyrir guðs miskunn sálinni veitanligt, *Mar.* 197$_{8}$. 492$_{28}$.

veldislykill, *m.*, Magtsnögle, Nögle som Tegn paa Magt: Postolinn grípr sinn hinn þunga veldislykil, *Mar.* 1063$_{22}$.

velgerning, *f.*, = velgerningr, *m.*, Velgjerning: Hafið þökk fyrir v. yðra *Þiðr.* 124$_{1}$.

velgerð, *f.*, = velgerning, Velgjerning: Þakka allir herra Þiðrik sína v., *Þiðr.* 124$_{17}$.

vélsamligr, *adj.*, svigefuld, bedragerisk: með vélsamligri flærð, *Þiðr.* 245$_{28}$.

veltiligr, *adj.*, ombrejelig, hjól, *Ps.* 554$_{7}$.

velviljugr, *adj.*, velvillig: Margir góðir menn vóru honum velviljugir, *Thom.* 276$_{8}$.

venjubragð, *n.*, (bregða venju sinni, afvige fra sin Vane), Afvigelse fra ens Vane: Honum kom í hug venjubragð sitt, *Bs.* 1, 781$_{1}$.

vera, *f.*, Væsen: at veru ok undirstöðu, *Ps.* 624$_{32}$.

veraldarblómi, *m.*, verdslig Lykke, timelige Goder: Má svá vel fara, at þú nytir nökkurs af veraldarblóma, ok nytir þó eilífrar sælu, *Rs.* 157$_{11}$. 30.

veraldarfagnaðr, *m.*, verdslige Goder: Þau áttu gnótt fjár ok annars veraldarfagnaðar, *Rs.* 140$_{14}$.

veraldarfólk, *n.*, verdslige Mennesker, som ikke leve i Kloster, *Mar.* 111$_{30}$.

veraldarskömm, *f.*, evig Skændsel: Þú hefir fengit v. ok vanheilsu, *Rs.* 170$_{34}$.

veraldarstaða, *f.*, Verdens Bestaaen, den Tid, i hvilken Verden har staaet: v. öll af degi Adam til enda, *Ps.* 477$_{1}$.

veraldliga, *adv.*, i det jordiske Liv: lofa manninn v., *Mar.* 168$_{25}$.

verða (að), *v.*, (verð, Betaling, Vederlag), modtage som Vederlag, erhverve: Þar fyrir verðaði hann sinni sál eilífa birti andligrar gleði, *Mar.* 1054$_{1}$.

verðlaun, *f.*, Belönning: Prestr

skal tjá honum verðlaun sína ok ömbun, þá er hann fær af guði, *NgL.* 3, 255$_2$.

verðugast (að), *v.*, værdiges: Þú skalt hafa trú ok ván ok ákall til allsvaldanda guðs, at hann verðugist at fyrirgefa þér öll þín afbrot, *NgL.* 3, 257$_{14}$ (Aar 1320).

verkalaun, *n. pl.* (?), Arbeidslön, Løn: bjóðandi henni í v., hvat er hon vildi helzt af honum þiggja, *Mar.* 1115$_{13}$.

verkligr, *adj.*, praktisk: Petrus merkir verkligt líf, *Ps.* 18$_7$.

verkóði (*f.* -a), *adj.*, betaget af voldsomme Smerter: Var hon síþan vercópa nótt alla, *Bs.* 1, 340$_{12}$.

verkreiði, *m.*, Apparat, Redskaber: at greiða fyrir um verkreiða til ferða, *Bs.* 1, 176 *v. l.* 6.

vermonandi, *adj.*, (= vera monandi?), fremtidig, tilkommende: með óumbreoþelegom góþom hlutom vérmonande dýrþar, *H.* 48$_{29}$.

verndarstaðr, *m.*, Beskyttelsessted, befæstet Sted: at hann verði í nokkora þá verndarstaði inn tekinn, *Thom.* 227$_{23}$.

vesligr, *adj.*, usel, jammerlig: af sjálfra sinna vesligri úeinörð, *Thom.* 269$_{19}$.

vetrstaða, *f.*, Vinterantal: Svá mörg v. (saa mange Vintre, saa mange Aar) sé mælt ok stödd til upplyktingar, sem mörg verða þúshundruð marka útjátuð, *DN.* 5, 15$_{16}$ (Aar 1285).

vetrsætr, *adj.*, sidbende, opholdende sig om Vinteren: útlenzkir kaupmenn, sem hér eru vetrsætir, *NgL.* 3, 180$_{26}$ (Aar 1361).

víðfrægð, *f.*, Vidtberömthed, Berømmelse: umvoltin v., *Thom.* 388$_{28}$.

viðkœmiliga, *adv.*, = viðrkvæmiliga, pasfende, tilbørlig: hversu v. vár frú gerði þenna fáheyrða frið, *Mar.* 468$_{15}$.

viðlaga, *f.*, det at noget ligger við: undir dauðans viðlögu (under Livsstraf, erklærende, at Døden vilde være Følgen deraf eller Straffen derfor) fyrirbjóðandi þeim at prédika Jesúm Kristum, *Ps.* 390$_{14}$.

viðmæliliga, *adv.*, mundtlig: tala v. við mann, *Ps.* 111$_3$.

viðrkenniligr, *adj.*, rørende: harðla grœtiligt ok viðrkenniligt efni, *Mar.* xvi$_9$.

viðrkvæmiligr, *adj.*, rørende: Þat sem þú spyrr af mér, er harðla grátligt ok viðrkvæmiligt, *Mar.* 1005$_{11}$.

viðrlendisferð (útanlendisferð?), Udenlandsreise: Hvesso mart sem sact er ifra viðrlændisfærð Olafs, *Óh.* (1849), 14$_{33}$.

viðrlíking, *f.*, Sammenligning: eptir mannanna dœmum ok v. til frásagnar, *Stj.* 55$_{10}$.

viðrstandandi, *part.* tilstedeværende: styggjandi mjök eyru viðrstandanda lýðs, *Bs.* 1, 220$_{10}$.

viðrtakari, *m.*, Modtager: syndugra manna, *Mar.* 124$_{11}$.

viðrtekinn, *part.*, modtaget, antaget: at viðrtekinni trú, *Barl.* 48$_{13}$.

viðrtœkiligr, *adj.*, modtagelig (for): fyllandi þá meðr sínum andaligum ástgjöfum, eptir því sem hverr sem einn var verðugr ok v., *Stj.* 8_{21}.

viðrtökumaðr, *m.*, = viðtökumaðr, Modtager: Skipaðom vér viðrtökumann ok geymslumann yðars góðs, *DN.* 8, 123_{24} ($^{28}/_{2}$ 1338).

viðrvera, Nærværelse: Hon segir sik þungliga þola munu at þarnast hans viðrvero ok návistu, *Mar.* 1134_{20}.

viðrverandi, *part.*, tilstedeværende: Konungrinn ok allir viðrverandi undruðu mikilliga hans listuligan framburð, *Bs.* 1, 220_{16}.

viðtekinn, *part.*, modtaget: stjórna viðteknu valdi, *Ps.* 106_{2}.

viðtekning, *f.*, Modtagelse: Eptir v. bœnarinnar lifða ek eigi lengr en fimtán daga, *Ps.* 505_{28}.

viðtœkiligr, *adj.*, antagelig, kjær, behagelig (*acceptus*): Þat er stundum mjök viðtœkiligt í guðs augliti, sem úfagrt er ok ferligt í manna augliti, *Mar.* 169_{30}. Jóhannes var v. guði, *Ps.* 612_{17}.

viðverandi, *part.*, = viðrverandi: Várr herra vildi vitni láta bera sínum guðdómi af postolum sínum svá sem viðverandum, *Ps.* 7_{11}. sjálfum yðr ok öðru stórmenni viðveranda, *Mar.* 165_{1}.

viðværiskostr, *m.*, Proviant, Levnedsmidler, *Bs.* 2, 20_{27}. þess eyrindis, at sýsla nökkurn viðværiskost sínum brœðrum, *Mar.* 239_{7}. 246_{20}.

vígfœrr, *adj.*, vaabenfør, kampdygtig, *NgL.* 1, 74_{17}. (*Gul.* 218).

vigiliudagr, *m.*, [lat. *vigilia*). Dagen næst før en Festdag, en Helligaften: Koma þeir allir samt á vigiliudaginn í sitt capitulum, *Mar.* 183_{26}.

vígismunr, *m.*, Forskjel i Kampstilling: Sá þá konungr, at þar var svá mikill v., at ekki mundu þeir mega með atgöngu fá unnit bergit, *Fms.* 8, 427_{22}. (*Ks.* 191_{24}).

víkjanligr, *adj.*, som giver efter, böjelig, blød: sem hann hefði í snjó staðit eða einhverri víkjanligri skepnu, *Thom.* 441_{6}. Steinninn linaðist undan þeim blezaða þunga, sem hann væri kramr snjór eða önnur víkjanlig skepna, *Ps.* 589_{35}.

víkskart, *adj. n.*: En þar var v., er þeir váro at komnir, men der, hvor de vare komne til Land, var Kysten blottet for Fiorde (og Landingssteder), *Ps.* 234_{18}.

viljaleysa, *f.*, Viljeløshed, Mangel paa Vilje: Kemr fáfrœði vár til þess, en eigi v., *Ps.* 420_{33}.

viljugliga, *adv.*, med Begjærlighed, med Graadighed: Seðr nú bóndi v. sinn kvið, *Mar.* 293_{23}.

villidýragarðr, *m.*, Kampplads i Amfiteatret: Bar höllin á sér figúru þess villidýragarðs, sem menn etja dýrum til skemtanar eða láta þau sundr rífa einhverja sér fengna bráð, ok heitir sá staðr arena, *Ps.* 918_{21}.

villistjarna, *f.*, Planet: Hana kallaði Simon Lunam, en ambáttir hennar .v. villistjörnur (*v. l.* villustjörnur), *Ps.* 78_{7}.

villubyskup, *m.*, hedenſk Overpræſt, *Ps.* 638_{31}.

villufái, *m.*, hedenſke Billeder: Tók hann af hofinu allan villufá, þann er þar var skrifaðr, *Ps.* 750_{3}. 755_{17}.

villukeisari, *m.*, kjætterſk Kejser: meðan Jovinianus ríkði ok Valens v., *Ps.* 921_{6}.

villukristr, *m.*, falſk Kriſt: villukristar ok villuspámenn munu upp rísa, *Ps.* 619_{18}.

villupostoli, *m.*, falſk Apoſtel; Enn vóru ok fyrir vára æfi villuspámenn ok villupostolar, *Ps.* 191_{25}.

villuverk, *n. pl.*, hedenſke Gjerninger: Postolarnir eyddu öll v. þeira, *Ps.* 787_{24}. 789_{32}.

vinza (að), *v.*, kaſte: v. korn, kaſte Korn, *Thom.* 484_{21}.

vísendi, *n. pl.*, Visdom: Hann hafði enn eigi fullkomin v. til, *Mar.* 820_{20}.

vísleikr, *m.*, Forſtand, Klogſkab: Sú trúa hefir engan verðleik, er mannlig tilraun má prófa með sínum vísleik, *Ps.* 908_{28}.

vista (að), *v.*, forſyne med Levnedsmidler. Vistuðust menn þangat, man drog derhen forſynet med Levnedsmidler, *Eb.* (1787), 216_{13}. Þat var þá háttr, at menn vistuðu sik sjálfir til þings, *Grett.* 29_{13}.

vistagnótt, *f.*, Overflødighed af Levnedsmidler, *Stj.* 571_{16}.

vistatökumenn, *m. pl.*, Koſttagere. Koſtgængere: allir starfsmenn ok v., þeir er konungsgarði heyra til, *DN.* 7, 102_{38} ($^{27}/_{3}$ 1320).

vísvitaðr, *part.*, vis, ſikker: Þat er vísvitat (man véd med Sikkerhed), at eigi deyja þeir fyrr en þá, *Stj.* 608_{3}.

vitaðsgjafi, *m.*, (vitaðs *g. sg.* af vitat, *part. perf. n.* af vita), Det ſiges, Det beſtemtes Giver: Þat var akf, er kallaðr var v., því at hann varð aldregi úfrær, *Vigagl.* (1830), 340_{26}.

vitend, *f.*, = vitand, Bidende: með v. ok samþykt Capituli, *DN.* 3, 45_{10} ($^{23}/_{6}$. 1297); útan kórsbræðra vitendar, 45_{13}. at þeira v., 3, 185_{12} ($^{11}/_{2}$ 1342).

vitleysi, *f.*, Uforſtand, Daarlighed: Téðist öllum, hvat hefnd hann fékk af himnesku valdi fyrir sína v., *Mar.* 667_{10}.

vitleysisfullr, *adj.*, raſende: ákafi, *Mar.* 639_{34}.

vitranardraumr, *m.*, Aabenbaring i Drömme, Viſion: Gamlir menn munu fá vitranardrauma, *Ps.* 163_{27}. 287_{38}.

vitring, *f.*, Aabenbaring, *H.* 203_{13}.

vizkusamligr, *adj.*, klog, forſtandig: varygð, *Thom.* 21_{10}.

vogsfullr, *adj.*, fuld af Vór, fuld af forværvet Vædſke, *Mar.* 884_{26}.

Y. Ý.

yfirbjóða (-bauð), *v.*, beherske, styre: at því öllu megi hon vitrligar ok forsjáligar ríkit yfirbjóða, *Mar.* 422$_{18}$. yfirbjóðandi .xxx. riddara, 617$_{7}$.

yfirbreizl, *n.*, Höjdepunkt, største Höjde: At endalykt gaf Gyðingum y. allra sinna harma ok kvala (alle Jødernes Sorger og Smerter naaede tilsidst det höjeste Punkt), þá er Jerusalem var upptekin af Rómverjum, *Ps.* 158$_{20}$.

yfirbæriligr, *adj.*, overordentlig stor: vald, *Ps.* 94$_{13}$. snild, 383$_{32}$. tign, 489$_{6}$.

yfirdylja (-duldi), *v.*, skjule: sitt verk, *Stj.* 42 *v. l.* 8.

yfirdylmari, *m.*, Fordølger: eiginligs hugar, *Ps.* 915$_{13}$.

yfirflog, *n.*, Anfald: meinligt y. hégómligra hugrenninga (*pernicioeus vanarum cogitationum superventus*), *Thom.* 35$_{15}$.

yfirgnæfandi, *part.*, overhængende: niðrbrot fyrr nefndrar borgar, *Flat.* 3, 502$_{26}$. dauði, *Ps.* 17$_{18}$.

yfir-Gyðingr, *m.*, Farisæer: En þar vóru staddir yfir-Gyðingar ok þeir menn, er Saducei vóru kallaðir, *Ps.* 258$_{13}$.

yfirhófs, *adv.*, overmaade, umaadelig: Þeir hafa gjört sik y. háva ok volduga, *DN.* 7, 117$_{39}$ ($^{20}/_{3}$ 1323).

yfirhylma (mð), *v.*, skjule: sitt verk, *Stj.* 42$_{33}$.

yfirhylming, *f.*, Fordølgelse, Hemmeligholdelse: Ok af því virðist mér, að meðr þoli undir yfirhylmingar skugga (*sub dissimulationis umbra*) sé til þess frammfaranda, at vér megim þenna stríða storm úspellaðir um líða, *Thom.* 92$_{13}$.

yfirkoma (-kom), *v.*, overvinde, besejre: Ek mun með guðs miskunn y. þik, *Km.* 462$_{30}$.

yfirseta, *f.*, Hosidden, Pleje: Hún var öngruð sárliga um langan tíma, með hrygð ok yfirsetu bónda síns ok annarra ástvina, *Mar.* 1041$_{28}$. Hann mœddisc mioc a vokum oc yvirsetu meyiarennar, *Ps.* 840$_{12}$.

yfirsýniligr, *adj.*, tilsyneladende antagelig eller bifaldsværdig: Þó at dómar mannanna verði stundum sannir eða yfirsýniligir, þá fallerast þeir þó opt at hváru ok úsjaldan, *Thom.* 17$_{18}$.

yfirsöngr, *m.*, Hexesang, Trylleſang (ἐπῳδή): Hvárt sem þat verðr heldr af galdraligum orðum ok yfirsöngum, eðr er þat af nökkurum eitrligum grösum, *Stj.* 91$_{4}$. Kolbakr var svá magnaðr af yfirsöngum Grímu, at hann bitu ekki vápn, *Fbr.* 32$_{2}$.

yfirtyrma (mð), *v.*, overvælde: eyða ok y. villumenn kristninnar, *Mar.* 1015$_{20}$.

yfirvettugis, *adv.*, overvættes, overmaade, overordentlig: Varð hann óttafullr y., *Mar.* 792$_{26}$. and-

varpandi y. 897_{17}. Hann hafði drukkit vín y., 1170_{25}.

yfirvættligr, *adj.*, fortrinlig, udsøgt: Herodes veitti Gaio veizlu með yfirvættligum kosti, *Ps.* 70_{25}.

(ýmiss eller) ymiss, *adj.*, snart den ene, snart den anden. y (uden Accent) synes at have været brugeligt i det mindste i de sammentrukne Former. Det skrives uden Accent i den islandske Homiliebog (Lund 1872): ymsa feþr, 33₅. í ymsa staþe, 186_{13}. 207_{11}. ymissa kynia, 204_{21}. — *Gen. pl.* ymissa og ymsra: ymissa landa, *Óh.* (1853), 50_{14}. 68_{24}. 93_{17}. ymissa manna, 155_{7}. ymissa lvta, 175_{26}. til ymisra landa, *Ps.* 177_{19}. 469_{29}. — *Neutr. pl.* ymis og ymsi: Hon gaf sér ymis heiti, *SE.* 1, 114_{21}. ymis tilfelli, *Bs.* 2, 63_{31}. Sumir váro ok skiptir í ymis kvikvendi, *Barl.* 25_{31}. ymis herod, *Mar.* 640_{19}. Dixin talaði við þau ymsi (vexelvis), *Fms.* 10, 236_{11}. Þeir fara hvert sumar í hernað á ymsi lönd, *Jómsv.* (Lund 1875) 64_{22}.

yrkr, *adj.*, bestemt til Arbejde, Arbejds-: Aldri er grein með honum, hvárt yfir standa helgir sunnudagar eða yrkir dagar, *Mar.* 1050_{32}.

Þ.

þá, *conj.*, = þá er, da, naar: Sótti Sigríðr hann heim, þá hún brá búi í Mikla Holti, *Bs.* 1, 620_{16}. Stóð ok bróðir Árni aldregi hjá föður sínum, nema þá hann fermði börn, 850_{33}. Þar skorti ekki, þá Laurentius byskup sáladist, 854_{4}. Hans andlit var harðligt, þá hann var reiðr, *Mag.* 92_{10}.

þakkandi, *ger.*, som bör takkes, som skyldes: Þar sem yður borg sökkr eigi með öllum sínum grundvöllum, er hans þolinmœði þakkanda, *Mar.* 163_{3}.

þarborgarmenn, *m. pl.*, den Byes Indbyggere: hversu hart hann hefði niðr komit við þarborgarmenn, *Ps.* 320_{31}.

þarbygðarmenn, *m. pl.*, de der boende Mennesker, *Al.* 173_{7}.

þarflausligr, *adj.*, utilbörlig: bœn, *Mar.* 826_{3}.

þarkominn, *part.*, kommen derhen, ankommen: Rann Cornelius með þarkomnum mönnum í mót honum, *Ps.* 44_{8}. Petrus kallaði á þarkominn lýð, 49_{25}.

þarlandshöfðingjar, *m. pl.*, det Lands Høvdinger: Því eignaðist Magnús konungr Danmörk, at þarlandshöfðingjar veittu honum, *Hkr.* 611_{10}.

Þarlandsmenn, *m. pl.*, det Lands Indbyggere: at lögum þarlandsmanna, *Grg.* 2, 195₅. Alla æfi síðan hafa þarlandsmenn þat í minni haft, *Óh.* (1853), 9_{18}.

þegar, 1) *adv.*, allerede: þ. á unga aldri, *Bs.* 1, 217_{21}. þ. í sólarroð, *Fms.* 8, 202_{16}. þ. í dage

424_{11}. (*Ks.* 190_{10}). — 2) = þegar er, ſaa ſnart: Jarl fór, þ. hann var búinn, *Ks.* 220_{19}. Lítt munu þeir fylgja lögum hins helga Ólafs konungs, þ. nökkurr á í hlut af ætt Sverris konungs, 254_{14}. Þ. hann vildi nökkut tala, œptu bœndr, 262_{18}. Sá þeir skipin, þ. utan fóru fyrir Nesodda, 269_{34}. Þ. mær er fulltiða. þa scal hon veita vorð fe sinu, *NgL.* 1, 54_{28} (*Gul.* 128). En at morni, þ. dagaði, stendr Þórr upp, *SE.* 1, 160_{20}. En þ. skip var landfast, reið Rútr vestr heim, *Nj.* (1772), 10_{20}. Þ. hann kemr við mik, þá er hörund hans svá mikit, 13_{21}. En þ. Rútr vissi, drap hann Þjóstólf, 28_{29}. Hann flýgr á menn, þ. eigi er alt gert sem hann vill, 32_{11}. Njáll mælti við Bergþóru, at hon skyldi senda Þórð til þings, þ. hann kœmi heim, 63_{12}. Smalamaðr kastar höfðinu niðr, þ. þeir höfðu skilit, 71_{1}. Ok þ. þeir fundust, spurði Önundr Símonarson, *Fms.* 7, 288 $_{10}$. En þ. öndvegissúlurnar hóf frá skipinu, sveif þeim til ens vestra lands, *Eb.* (1787), 8_{17}. Þá skorti eigi hljóð í höllinni, þ. nokkurr eignaði sér þetta skeyti, *Jómsv.* (1875) 63_{18}.

þénari, *m.*, Tjener: byskupsins, *Mar.* 1090_{28}. Þeir hafa vára þénara fangat ok bundit, *DN.* 1, 311_{11} ($^{6}/_{10}$ 1370).

þénustumaðr, *m.*, Tjener: Seg þú, at minn þ. skal byskup vera, *Mar.* 711_{26}.

þjálmi, *m.*, Snare, Fælde: Hann sér svá marga illgjarna anda með ýmisligum þjálmum sinna flærða, *Mar.* 506_{22}. Hverja þjálma Heinrekr konungr egnir fyrir fœtr Thome erkibyskupi, ferr hann frjáls ok liðugr, *Thom.* 361_{19}.

þjóflaunir, *f. pl.* (ifte þjóflaun, *n. pl.*), Tyvſtjulen: einkynna fé manns sinni einkunn ok leyna þjóflaunum, *Grg.* 2, 155_{14}. Kallaði hann leynt hafa ásauðnum þjóflaunum, *Dropl.* 14_{19}.

þjónanarmaðr, *m.*, Tjener: Fyrir hverja sök þorðir þú at gera slíkt við þjónunarmann minn, *Mar.* 116_{10}. Síðan lætr hann at ganga sína þjónanarmenn at hefna þeira meingerða, er honum vóru veittar, *Ps.* 587_{27}.

þó at, ſtjönt, brugt ſom *adv.* med et *Adjectiv* eller *Participium*: Urðu nú fjandr, þó at nauðigir (*l. quamvis inviti*), at leggja sínu máli, *Mar.* 266_{4}. Lifi hann nú ok sjái Krists ríki vaxa þó at úviljandi, *Ps.* 87_{18}. Lætr hún af, þó at nauðig, *Mar.* 955_{14}. Skaltu í minni halda þessi stórmerki, sem þér eru birt þó at úverðugum, 965_{25}.

þokkagóðr, *adj.*, tækkelig: Þorlákr var þ., en kallaðr ekki vænn maðr af alþýðunni, *Bs.* 1, 72_{21}.

þokki, *m.*, Mening: Er með þessi grein niðr brotinn margs manns úskynsams úskynsamligr þ., *Ps.* 881_{10}.

þokknan, *f.*, Behag: Siaet minn elskuligann, a huerium sala min hefer þocknan, *O. G. Matth.* 12, 18.

þokknanligr, *adj.*, behagelig: Hann er mér þ., *Ps.* 413₄.

þokknast (að), *v.* (þokki, Behag), behage: Hon líkaði vel ok þokknaðist hverjum manni, *Str.* 20₁₇. Konungi þokknast þessi kona vel, *Piðr.* 357₂₆. Eigi þokknast þú höfðingjum várum, *Stj.* 489₃. Þokknaðist þeim vel alt, þat er hann gerði, 501₃. Þessi orð Salomonis þokknaðist vel dróttni, 558₁₀. Fanst þó á, að honum þokknaðist eigi, 570₅. Þessi er minn son elskaðr, í þeim þokknuðumst ek mér, *Ps.* 894₁₄. Þú ert son minn elskuligr at huerium mier vel þocknazt, *Ó. G. Mark.* 1, 11. þat þocknaðizt Herodi, *Mark.* 6, 22.

þokuveðr, *n.*, taaget Vejr: Síðan sá þeir stjörnu bjarta í þokuveðri, *Mar.* 70₃₀.

þolinmœði, Taalmodighed, 1) *f.*: með heilagri þ., *Sks.* 134₁₄. Ejeformen þolinmœðis findes *H.* 66₂₈. *Mar.* 193₂₀. 489₁₆. *Thom.* 345₂₁. *Ps.* 267₈. — 2) *n.*: af sönnu þ., *Bs.* 2, 1₂₇. Höfum vér með öllu þ. eptir leitat, *DN.* 7, 122₁₈ (²⁴/₇ 1325). yðart þ., 8, 132₃₂ (¹⁹/₁ 1340).

þolligr, *adj.*, taalelig: Alla þá vana, sem hann veit staðit hafa ok honum sýnast þolligir, lætr hann um líða sakir friðar, *Thom.* 389₃₉.

þorn, *m.*, synes at være det samme Ord som Torn, *f.*, hos J. Aasen: „en Flage eller Bund af Fjele til at törre Malt paa": Hlaut Sveinn næstu tuftir garðsins alt inn at þornenom, *DN.* 6, 79₁₃ (²¹/₅ 1314).

þrálundaðr, *adj.*, = þrályndr, haardnakket, ubøjelig: Yðarr frændi Gullharaldr er þ. á sitt mál, *Fsk.* 33₂₂.

þrárœkiliga, *adv.*, haardnakket: Fyrir hví fœrist þú undan þessu svá þ., at fara nú til kirkju með mér? *Mar.* 734₂₂.

þraut, *f.*, Kamp: Ek verð enn at eiga þrautir við Hirtacum, *Ps.* 806₁₃.

þreifanligr, *adj.*, 1) følelig, som kan beføles: Verði mér þetta orð eigi at eins heyriligt með eyrum, heldr ok sýniligt með augum ok þreifanligt með höndum, *Ps.* 857₆. Þreifanligt klæði fyllir hans báðar hendr, *Mar.* 558₁.— 2) gribelig, som lader sig gribe: Þeir gera krossmark móti yxnunum svá stórmerkiliga, at þau eru í stað þreifanlig ok fyrir vagni leiðanlig, *Ps.* 591₃₁.

þrekmaðr, *m.*, en aandskraftig Mand: Hann var þrifsamr ok þ. mikill, *Ps.* 744₁₂.

þrettán, *num. card.*, tretten, *Thom.* 28₁₂. ₁₃.

þrettándi, *num. ord.*, trettende: hit þrettánda, *Ps.* 927₁₉.

þrettogondi, *num. ord.*, trediúte a eno þrettogonda áre, *H.* 55₈.

þrífaldliga, *adv.*, tre Gange: Sá er um sinn hafði stigit yfir meyjar son, hann varð nú þ. yfirstiginn af meyjar syni, *Ps.* 747₃₃.

þrifgast (að), *v.*, trives, styrkes: hvar af er hann skyldi þróast ok þrifgast, *Thom.* 69$_{14}$.

þrifgjafari, *m.*, Frelser: Gladdist andi minn í guði, þrifgjafara mínum, *Mar.* 23$_{25}$.

þrifgjafi, *m.*, = þrifgjafari, *Mar.* 23 *v. l.* 12.

þrifsamr, *adj.*, driftig, dygtig (?) *Ps.* 744$_{12}$.

þrifsemð, *f.*, Lykke, Held: þér sjálfum til þrifsemðar, *Ps.* 709$_{4}$.

þrítogundi, *num. ord.*, trediyve: Hyggja menn af því, at hann væri þá hit þrítogunda ár upphefjandi, *Ps.* 892$_{28}$.

þrítøgr, *adj.*, trediye Aar gammel: Davíð konungr var þ., þá er hann tók at ríkja í Ebron, *Stj.* 554$_{8}$.

þrítøgsaldr, *m.*, en Alder af 30 Aar: sem hann væri á þrítøgsaldri, *Ps.* 630$_{14}$.

þrítøgundi, *num. ord.* = þrítogundi: á þrítøgunda ok öðru ári hans aldrs, *Ps.* 125$_{7}$.

þrjótlyndi, *f.*, Gjenstridighed, Trodsighed: Hann lagði oss í móti þrá ok þ., *Ps.* 608$_{17}$.

þróandist, *part. reflex.*, gjørende Fremgang: þ. í goðum verkum, *Mar.* 707$_{31}$.

þrætudagr, *m.*, Trættedag, en Dag, paa hvilken en Sag debatteres: At morgni tilskipaðs þrætudags kom Zacheus byskup í lýsing þangat, *Ps.* 49$_{7}$.

þrætuklerkr, *m.*, en trættekjær Geistlig: Maria hjálpaði þrætuklerk, *Mar.* 757$_{10}$.

þrætumaðr, *m.*, Skismatiker: Villumenn og þrætumenn ásakaði hann úaflátliga, *Thom.* 42$_{14}$.

þrætupáfi, *m.*, skismatisk Pave, Modpave: *Thom.* 319$_{18}$.

þrætusamligr, *adj.*, som vækker Trætte, stridvækkende: sakir eins lítils þrætusamligs orðs, *Thom.* 65$_{18}$.

þrætusterkr, *adj.* paastaaelig: skyldi ek eigi at eins orðigr vera, heldr ok þ. í móti honum, *Mar.* 682$_{4}$.

þröngingartíð, *f.*, Trængselstid: Hann skilr, at þvílík þ. kom réttliga yfir hann, *Mar.* 752$_{10}$.

þukla (að), *v.*, bevæge langsomt: Þuklar bróðirinn járnteininum at eldinum sem hógligast, *Mar.* 1056$_{11}$.

þungafullr, *adj.*, tung, byb: Varð hér svá sem þ. svefn eða úvit félli á hann, *Mar.* 95$_{18}$.

þungan, *f.*, Byrde: Þat var kirkjunum of mikil þ., *Mar.* 461$_{12}$.

þunganarfullr, *adj.*, byrdefuld: Líkaminn var mér þ. ok úhœgr at bera, *Ps.* 399$_{36}$.

þurrlenda, *f.*, tørt Sted: Nær óhreinn andi fer út af manninum, reikar hann um þurlendur, *O. G. Matth.* 12, 43.

þúsundfaldliga, *adv.*, i Tusindvis: fyrir þá yfirvættis frumtign, er þú hefir af almáttkum guði þ. þegit, *Mar.* 238$_{27}$.

þváttari, *m.*, Valker: Þar tekr hann herbergi nokkut fráskilliga í húsum þváttara eins, *Thom.* 358$_{8}$.

þveita (tt), *v.*, kaste med Hestig-

þeð: þveitandi hvasseggjat grjót í hans blezaða höfuð, *Ps.* 604₇.

þverleiki, *m.*, Tværhed, Trodsighed: iðrandist geysi mjök yfir sínum þverleika, *Mar.* 406₁₂.

þverlyndi, *f.*, Modvilligheð, Gjenstridighed: Þorbergr segir, at þau lýsti mikla þ. ok ákaflyndi í þessu *Óh.* (1853), 144₃₅.

þvít = þvíat: þvit hann er sialfr guþ, *Ps.* 464₂₃. *Jf.* svát = svá at, þót = þó at.

þýðleikr, *m.*, Venlighed: Hon veik undan at hafa þýðleik né einn við þá, *Ps.* 129₈.

þykksettr, *part.* 1) tyk: Upplitnar ljós var honum löngum horfit fyrir þykksetta þoku heimligrar náttúru, *Mar.* 221₂₉. — 2) tæt beſat: bœkr hlaðnar ok þykksettar með bölvaðum listum bannsettrar fiærðar, *Ps.* 571₁₃.

þyngan, *f.*, Beſvær, Plage: Þú leysir várt líf ór þrældóm ok þ. helvítis umsáta, *Ps.* 513₁₃.

þyngjan, *f.*, d. ſ.: í þján ok þ. margfaldra meinlæta, *Mar.* 188₁₁.

þyrstandi, *part.*, tørſtig: Guðdróttinn sá þá til hennar þyrstandi, *Stj.* 114₁₁.

Þýverska, *f.*, Tyſkland: í Þýverskunne, *Mar.* 1038₅. um alla Þýverskuna, 1038₃₂.

Æ.

æstiligr, *adj.*, tiltrækkende, yndig: væn kona ok æstilig, *Ps.* 847₅.

ætlandist, *part. reflex.*, = ætlandi sér, havende i Sinde: Í þann tíma sem Petrus var veraldarmaðr, ætlandiz í klaustr at ganga, *Mar.* 493₂₂.

ættarbœtir, *m.*, Ætforbedrer, en Mand, ſom udmærker ſig fremfor ſine Forfædre eller øvrige Slægtninge: sjá enn helgi æ. Clemens, *Ps.* 142₃₀.

Œ.

œðisamligr, *adj.*, raſende, forbitret: meira af œðisamligri bræði vanstiltrar reiði, en hófsemð eða skynsemð, *Thom.* 245₁₄. Guðs úvinir koma í kirkjuna með œðisamligri rödd svá segjandi, 440₁₁.

œðistraumr, *m.*, rivende Strøm: *Rs.* 66₁₄.

œrligr, *adj.*, raſende: með ópi œrligu, *Mar.* 564₂₅.

œskiliga, *adv.*, ønſkelig, ønſt-

værdig; overordentlig; yndig: œ. fríðr, *Rs.*, 43$_{23}$. mær œ. vaxin, 88$_{12}$.

œskiligr, *adj.*, ønskelig, behagelig: Þat er millim þeira hluta, sem guð veitir mér œskiligsta, *Mar.* 614$_{16}$.

œskingarson, *m.*, = tilœskingarson, adopteret Søn: Kallaði fjandinn til sín sinn œskingarson, *Ps.* 108$_{19}$.

œskualdr, *m.*, 1) Barndom: Sem Stephanus var af œskualdri, var hann uppfœddr um tólf ár af hinum helga Milone, *Mar.* 1154$_{11}$. — 2) Ynglingealder (*adolescentia*): Hann hefir vanizt vígfimi alt frá œskoaldri, *Stj.*, 463$_{28}$ (*Hic vir bellator est ab adolescentia sua, 1. Sam. 17, 33*).

œxla (œxlta og œxta, œxt), *v*, forøge, formere: at œxla mannkynit *Pr.* 70$_{14}$. Þat œxlti mjök óþokka þeira, 74$_{10}$. Trajanus œxti Rúmverjaríki á marga vega, 92$_{16}$. Præsensformerne at œxa, ek œxi o. s. v. synes ikke at have været til. Formerne œxta og œxt (for œxlta og œxlt) ere fremkomne ved Udeladelse af l.

Ö. ö.

öðlandist, *part. reflex.*, opnaaende, erholdende: Maðrinn skal fá líf, ö. eilífa hvíld fyrir þína bœn, *Mar.* 1063$_{20}$.

öðlun, *f.*, Opnaaelse, Erhvervelse: Meydómr er ö allra góðra hluta, *Ps.* 729$_{17}$.

øfst, *adv.* (*superl.* til ofar): overst, højest: Hann setti vöndinn niðr í sandinn sem ø. tók vatnit, *Barl.* 64$_{28}$.

öfundarandi, *m.*, Misundelsesaand: fyllast af öfundaranda, *Mar.* 1123$_{31}$.

öfundarflokkr, *m.*, fjendtlig Flok, fjendtlig Skare: Einn þeira reisti öfundarflokk í móti honum, *Rs.* 155$_{7}$.

öfundsamliga, *adv.*, med Misundelse: Þeir kómu til þess, at hugsa ö., ef þeir mætti í nokkuru hann lasta, *Ps.* 889$_{15}$.

ökuvegr, *m.*, Agevej, Kjørevej: Ökuvegrinn var ekki breiðr, *Fsk.* 186$_{30}$.

ölhugi, *m.*, = alhugi, det hele Sind, Hjærte: Maþr scal dróttin guþ sinn af aollom olhuga elsca, *H.* 113$_{19.\ 24.\ 38}$.

ölhugliga, *adv.*, = alhugliga, af hele sit Hjærte, *H.* 113$_{24}$.

ölkerald, *n.*, Ølkar: Konur er rétt at kenna við ölkeruld ok drykkju, *SE.* 2, 513$_{32}$.

ölmusugefari, *m.*, Almissegiver, *Mar.* 702$_{27}$.

öngvar, *f. pl.* (af öngr; jf. þröng, *pl.* þröngvar, af þröngr), Trængsel, Knibe, Forlegenhed: Hann þóttist ór öngum aka, *BH.* 52$_{5}$. Aldri

fyrr kom hann ór þvílíkum öngum, *Km.* 196$_{34}$.

øreigi, *m.*, Person, som er blottet for Ejendom: ef öreigar tveir koma saman, *NgL.* 2, 78$_{7}$.

örvaflaug, *f.*, Pileregn: Engi hlutr gengr á þá, hvárki spjótlög né þykk ö., *Km.* 160$_{24}$.

ørviti, *m.*, afsindigt Menneske: Þeir halda hann ok geyma sem einn ørvita, *Mar.* 1051$_{9}$.

ørvæna, *adj. n.*, uden Haab, uden Udsigt, usandsynligt, urimeligt: En hvat sé ø., at nökkurir menn undrist, *Mar.* 107$_{16}$. Margir menn mæla þat, at ei sé ø., at ek koma þar, *Ld.* (1826), 204$_{26}$. Var hvergi hans ø., der var ikke noget Sted, hvor man ikke kunde vente ham, *Fsk.* 46 *v. l.* 13.

. ørvænti, *n.*, Fortvivlelse: drektr um síðir í ørvæntis forað, *Ps.* 486$_{25}$.

ørvæntíng, *f.*, Fortvivlelse: Ø. hefir gripit hann, *Ps.* 643$_{7}$.

öskrast (að), *v.*, blive forfærdet: Eigi öskrast hann eða óttast fyrr sögð údœmi at fremja ok fullgera, *Mar.* 409$_{16}$.

öskubakaðr, *part.*, afstegt: heldr eta þeir öskubakat brauð sem hveitistump, *Mar.* 883$_{13}$.

öskurligr, *adj.*, forfærdelig: staðir fullir af öskurligri ógn, *Ps.* 426$_{20}$. Hon heyrði beljan öskurliga, *Grett.* 80$_{20}$.

øxartálga, *f.*, Tilbygning med en Øre: Hvergi heyrðist í húsinu hamarshögg ne ø., *Stj,* 563$_{38}$.

Rettelser.

afloka, *v.*, *Bp.* læs *Bs.*
flœrðvitni — flærðvitni
fordœða — fordæða
hamsar oversættes rigtigere ved Skaller end Avner.
heimska, *v.*, *Bs.* læs *Ps.*
hjálpara, *f.*, gaar ud. Det anførte Sted bör interpungeres saaledes: Heyr, móðir hjálpara heimsins, Hør, Moder til Verdens Frelser. hjálpara er *g. sg.* af hjálpari, *m.*
hrossavöndr, *Ps.* læs *Rs.*
jattyrði — játtyrði
ljúgari, 67$_{8}$. — 67$_{22}$.

Følgende Ord bör gaa ud, da de findes hos Fr. og Cl.—Vigf. i samme Betydning og med de samme Henvisninger, som her i Ordsamlingen: andvaralauss, andvari, brjóstkirkja, drjúgtalat, drykksæll, farningr, féníðingr, framanvátr, friðsama, fylgjulag, fyrirtala, fyriskógr, ganglær, gestamaðr (Cl.—Vigf. under gestr), hafleiði, hljóðsemð, hugskotsaugu (Cl.—Vigf. under hugskot), jarðarhola, lögbeiðing, lögfengit (lögfá Fr. og Cl.—Vigf.), nýbræddr (Cl.—Vigf. under nýr, S. 460).